

13

ПРИЧИНИ

ДЖЕЙ
АШЪР

ЗАЩО

БЕСТСЕЛЪР
НА НЮ ЙОРК ТАЙМС

enthusiast
Teen's Books

ДЖЕЙ АШЪР

13 ПРИЧИНИ ЗАЩО

*Не можеш да спреш бъдещето, не можеш да върнеш миналото.
Единственият начин да научиш тайната е да натиснеш play.*

Един ден, на връщане от училище, Клей Дженсън намира на прага на дома си тайнствен пакет. Пратката е изключително интересна. Хана Бейкър — негова съученичка и първата му любов, която се самоубива две седмици по-рано, е събрала тринайсет касети, адресирани до тринайсет човека от нейното обкръжение. Всеки от тях трябва да ги изслуша и след това да предаде на следващия в списъка. В тези записи Хана разказва, че има тринайсет причини, заради които е взела решение да сложи край на живота си. Гласът на мъртвото момиче съобщава — че и Клей присъства в тези записи, и следователно, и той е отговорен за смъртта ѝ по някакъв начин.

За да разбере каква роля е имал в живота на Хана, трябва да изслуша записите... И Клей научава неща, които променят живота му завинаги...

„Ако имате възможност да прочетете една-единствена книга тази година, то тя трябва да бъде «13 причини защо». Удивително четиво, тя е едновременно безкрайно тъжна и изключително обнадеждаваща!“

Тийнс Рийд

„Мрачна, красива и опустошителна със своето въздействие история.“

Чикаго Трибюн

— Господине? — повтаря тя. — Колко бързо искате да пристигне пратката?

Потърквам силно с два пръста челото над лявата си вежда. Пулсирането се е засилило.

— Няма значение — отвърщам.

Служителката взема пакета. Същата кутия от обувки, която лежеше на прага ми преди по-малко от двайсет и четири часа; увита наново в кафява амбалажна хартия, залепена с прозрачно тиксо точно както когато я получих. Но този път адресирана с ново име. Следващото от списъка на Хана Бейкър.

— Дюзината на Бейкър — измърморвам под носа си. После се упреквам, че съм забелязал тази подробност.

— Извинете, колко струва?

Жената слага пакета върху една гумена подложка, после започва да набира поредица от цифри на клавиатурата си.

Оставям на плота купената от бензиностанцията чаша с кафе и се втренчвам в екрана. Изваждам няколко банкноти от портфейла си, изравям някакви монети от джоба си и слагам парите на тезгяха.

— Не мисля, че кафето е започнало да действа — отбелязва пощенската служителка. — Давате ми един долар по-малко.

Подавам ѝ липсващия долар, после разтърквам очи, за да прогоня съня. Кафето е хладно, когато отпивам глътка от него. С мъка го преглъщам. Но все някак трябва да се събудя. Или може би не. Може би е най-добре да изкарам деня в полусъннено състояние. Може би това е единственият начин да изкарам днешния ден.

— Би трябвало да пристигне на посочения адрес утре — осведомява ме тя. — Или вдругиден. — После пуска кутията в количката зад гърба си.

Трябваше да го оставя за след училище. Трябваше да дам на Джени един последен ден спокойствие.

Въпреки че не го заслужава.

Когато утре или вдругиден се прибере у дома, Джени ще намери пакет на прага си. А ако майка ѝ, баща ѝ или пък някой друг я изпревари, може би ще го открие на леглото си. И ще се развълнува. Аз се развълнувах. Пакет без подател? Дали са забравили да си напишат адреса или нарочно са го пропуснали? Може би е от някой таен обожател?

— Искате ли касова бележка? — пита пощенската служителка.
Поклащам отрицателно глава.

Въпреки това малкият принтер ми отпечатва такава. Виждам как жената откъсва хартиятката от назъбената пластмаса и я хвърля в кошчето за боклук.

В града има само една поща. Чудя се дали същата тази жена е обслужвала и останалите хора от списъка, онези, които бяха получили пакета преди мен. Дали бяха запазили касовите си бележки като някакъв извратен сувенир? За да ги забутат на дъното на чекмеджетата си за бельо? Или да ги забодат на корковата дъска сред снимките и задачите за деня?

За малко да си поискам бележката. За малко да кажа: „Извинете, мога ли все пак да си я получа?“. За да ми напомня.

Но ако исках нещо за спомен, можех да направя копия от касетите или да запазя картата. Никога вече през живота си не искам да чуя тези записи, макар че гласът на Хана вечно ще кънти в главата ми. Къщите, улиците, гимназията винаги ще бъдат около мен, за да ми напомнят.

Вече всичко е извън моя контрол. Пакетът е на път. Излизам от пощата без касовата бележка.

Главата ми продължава да бучи дълбоко зад лявата ми вежда. Всяка глътка горчи и колкото повече приближавам училище, толкова по-близо съм до припадък.

Искам да припадна. Искам да се строполя ей тук, на тротоара, и да се завлека сред бръшляна. Защото точно зад бръшляна тротоарът прави завой, като следва очертанията на училищния паркинг. Пресича тревните площи отпред и се насочва към главната сграда. Стига до входната врата и преминава в коридор, който криволичи сред редиците шкафчета и класни стаи от двете му страни, за да влезе през вечно отворената врата на кабинета, в който имаме първи час.

В предната част на стаята, с лице към учениците, е бюрото на господин Портър. Той ще е последният, който ще получи пакет от неизвестен подател. А в средата на стаята, през един чин вляво, е чинът на Хана Бейкър.

Празен.

ВЧЕРА, ЕДИН ЧАС СЛЕД УЧИЛИЩЕ

На входната врата под ъгъл е подпрян пакет с размерите на кутия от обувки. На вратата ни има процеп, през който да се пуска пощата, но всичко по-дебело от калъп сапун се оставя отвън. Набързо надрасканият върху опаковката адрес посочва като получател Клей Дженсън, затова вдигам пратката и влизам вътре. Занасям пакета в кухнята и го оставям на плот. Отварям чекмеджето с боклуци и изваждам чифт ножици. После прокаравам едното острие по цялата обиколка на кутията и повдигам капака. Вътре откривам навито на руло фолио с въздушни мехурчета. Развивам го и откривам в него няколко аудиокасети. В горния десен ъгъл на всяка касета е изписан номер, вероятно с лак за нокти. Всяка страна има свой собствен номер. Едно и две на първата касета, три и четири на следващата, пет и шест, и така нататък. Върху едната страна на последната касета се вижда тринайсет, но на гърба ѝ няма нищо. Кой ли ми изпраща кутия за обувки, пълна с касети? Вече никой не слуша касети. Дали изобщо имам на какво да ги пусна, за да ги чуя?

Гаражът! Стереоуредбата върху работния плот. Баща ми я беше купил от една градинска разпродажба почти на безценица. Стара е, затова не му пука дали ще се задръсти от прах или ще бъде опръскана с боя. Най-хубавото от всичко е, че на нея могат да се слушат касети.

Придърпвам една табуретка към плот, пускам раницата си на пода и сядам. Натискам нужния бутон. Една пластмасова вратичка плавно се отваря и аз пъхам в нея първата касета.

КАСЕТА 1: СТРАНА А

□

Здравейте, момчета и момичета. Говори Хана Бейкър. На живо и стерео.

Не мога да повярвам.

Без да се налага да отговаряте. Без извикване на бис. И този път — без абсолютно никакви молби.

Не, не мога да повярвам. Хана Бейкър се самоуби.

Надявам се, че сте готови, защото ще ви разкажа историята на моя живот. По-точно защо животът ми приключи. И ако слушате тези касети, значи сте една от причините за този край.

Какво? Не!

Няма да кажа коя касета въвежда всеки един от вас в историята. Но не се притеснявайте, щом сте получили тази прекрасна малка кутия, името ви ще изскочи по някое време... Обещавам.

Защо му е на едно мъртво момиче да лъже?

Хей! Това звучи като шега. Защо му е на едно мъртво момиче да лъже^[1]?

Отговор: защото не може да се изправи.

Това да не е някакво откачено предсмъртно писмо?

Хайде. Смейте се.

Е, както и да е. На мен ми се стори смешно.

Преди да умре, Хана е записала няколко касети.

Защо?

Правилата са много прости. Само две са. Правило номер едно: Слушай. Номер две: Предай нататък.

Надявам се, че нито едното, нито другото ще ви бъдат лесни.

— Какво слушаш?

— Мамо!

Хвърлям се към уредбата, натискам няколко бутона наведнъж.

□□ □ □

— Мамо, стресна ме — казвам. — Нищо особено. Училищен проект.

Дежурният ми отговор на всеки въпрос. Защо стоя буден до късно? Училищен проект. Имам нужда от пари? Училищен проект. А сега, касетите на едно момиче. Момиче, което преди две седмици бе погълнало цяла шепа хапчета.

Училищен проект.

— Може ли да чуя? — пита ме тя.

— Не е мой — отвърщам. Прокарвам върха на обувката си по циментовия под. — Помагам на един приятел. По история. Скучно е.

— Много мило от твоя страна — отбелязва тя. Навежда се над рамото ми и вдига някакъв прашен парцал, една от старите ми платнени пелени, за да измъкне рулетката под него. После ме целува по челото. — Ще те оставя на спокойствие.

Изчаквам вратата да се затвори, после слагам пръст върху бутона за старт. Пръстите ми, дланите, ръцете, шията — всичко сякаш е кухо. Липсва ми достатъчно сила, за да натисна един-единствен бутон на стереоуредбата.

Вземам пелената и я мятам върху кутията от обувки, за да я скрия от погледа си. Ще ми се никога да не бях виждал тази кутия, както и седемте касети в нея. Първият път ми беше лесно да натисна бутона за старт. Нищо работа. Нямах ни най-малка представа какво ще чуя. Но този път това е едно от най-страшните неща, които някога съм правил.

Намалявам звука и натискам старт.

□

... едно: Слушай. Номер две: Предай нататък. Надявам се, че нито едното, нито другото ще ви бъдат лесни.

Когато приключите със слушането на всичките тринайсет страни, превъртете касетите, сложете ги обратно в кутията и ги предайте на онзи, който идва след малката приказка за вас самите. А щастливият номер тринайсет може да отнесе тези касети направо в ада. Зависи все пак каква е религията ви, но може би ще се видим там.

В случай че се изкушите да нарушите правилата, искам да знаете, че съм направила копия на всички записи. Тези копия ще се

превърнат в обществено достояние, ако пакетът не стигне до всеки един от вас.

Това не е моментно лекомислено решение. Не ме приемайте за даденост... отново.

Не, няма начин да си го е помислила.

Наблюдавани сте.

□

Стомахът ми се свива, готов е да изхвърли поетата през деня храна, стига да му позволя. Наблизо, върху една табуретка, стои пластмасова кофа, обърната с дъното нагоре. Ако ми се наложи, с две крачки мога да стигна до дръжката и да я обърна.

Познавах Хана Бейкър съвсем бегло. Искам да кажа, че исках да я опозная. Искях да я опозная по-добре, отколкото ми се беше отдало. През лятото работехме заедно в киното. Анемного отдавна, на едно парти, дори се прегръщахме. Но никога не бяхме имали възможност да станем по-близки. И нито веднъж не съм я възприемал като даденост. Нито веднъж.

Тези записи не трябва да са тук. Не и при мен. Сигурно е някаква грешка.

Или ужасна шега.

Придърпвам кошчето за боклук. Въпреки че веднъж вече проверих, отново го правя. Все някъде трябва да има адрес на подателя. Може би просто не го забелязвам. Предсмъртните записи на Хана Бейкър се предават от човек на човек. Някой е направил копие и ми ги е изпратил, за да се избъзика с мен.

Утре, като отида на училище, някой ще ми се присмее, щом ме види, или мазно ще ми се усмихне и ще отвърне поглед встрани. Тогава ще разбера.

А после? Какво ще направя после?

Не знам.

□

За малко да забравя. Ако сте в списъка ми, трябва да сте получили една карта.

Пускам опаковката обратно в кошчето.

В списъка съм.

Няколко седмици по-рано, само дни преди Хана да се нагълта с хапчета, някой беше пуснал плик през процепа на училищното ми

шкафче. Отпред с червен маркер беше написано: „Запази това — ще ти трябва“. Вътре имаше сгъната карта на града. Около дузина червени звездички отбелязваха различни места.

В началното училище използвахме същия тип рекламни карти, за да се учим как да разпознаваме север, юг, изток и запад. Малки сини цифри, пръснати из картата, съответстваха на имената на фирмите, отбелязани в каретата.

Пазех картата на Хана в раницата си. Имах намерение да я покажа на всички, за да видя дали някой друг от училището не е получил същата. Да видя дали някой знае какво означава. Но след време тя се беше плъзнала между учебниците и тетрадките ми и аз напълно бях забравил за нея.

До този момент.

По време на записите ще спомена няколко места от нашия обичан град, които да посетите. Не мога да ви накарам да отидете там насила, но ако искате да ви просветне малко повече, просто следвайте звездичките. А ако желаете, просто изхвърлете картите, аз никога няма да разбера.

Докато Хана говори през прашните тонколони, чувствам тежестта на раницата ми, опряна в крака ми. Вътре, смачкана някъде на дъното, е нейната карта.

А може и да разбера. Всъщност, не съм сигурна точно как стоят нещата с това нещо смъртта. Кой знае, може би в този момент стоя зад гърба ви.

Навеждам се напред, опирам лакти в работния плот. Отпускам лице в дланите си и прокарам пръсти през неочаквано влажната си коса.

Съжалявам, не беше честно.

Готов ли сте, господин Фоли?

Джъстин Фоли. Ученик от горните класове. Първата целувка на Хана.

Но защо ми е известен този факт?

Джъстин, скъпи, с теб беше моята първа целувка. Ръката, която държах за първи път, беше твоята. Но ти не бе нищо повече от едно средностатистическо момче. И не го казвам, за да те дразня — честна дума. В теб просто имаше нещо, което ме караше да

изпитвам нуждата да ти бъда гадже. До ден-днешен не зная какво бе това нещо. Но го имаше... И беше невероятно силно.

Ти не знаеш, но преди две години, когато току-що бях постъпила в гимназията, а ти бе в по-горния клас, аз буквално те преследвах. По едно време работех в училищния офис, така че знаех всичките ти часове. Дори си преснимах програмата ти, копието със сигурност още се мотае тук някъде. Когато преровят вещите ми, вероятно ще го изхвърлят, защото ще решат, че някаква си пубертетска любовна тръпка няма нищо общо със случилото се. Но наистина ли е така?

За мен историята ни има значение. Върнах се назад чак до теб, за да намеря въведението за своята история. А тя наистина почва оттам.

И така, къде ли съм аз в този списък, сред всичките тези истории? Втори? Трети? Още по-зле ли става, като върви нататък? Тя каза, че щастливият номер тринайсети може да отнесе всичките касети в ада.

Когато стигнеш до края на тези записи, Джъстин, се надявам да разбереш каква е ролята ти във всичко това. Защото сега може да ти изглежда много малка, но е съществена. Накрая всичко има значение.

Измяна. Едно от най-лошите усещания.

Знам, че не си искал да ме подведеши. Всъщност, повечето от вас, които слушате, вероятно не сте имали представа какво сте правили — какво наистина сте правили.

Аз какво съм правил, Хана? Защото, честна дума, нямам никаква представа. Онази нощ, ако наистина имах предвид нощта, за която си мисля, беше странна колкото за теб, толкова и за мен. Може би дори повече, защото все още нямам представа какво, по дяволите, се е случило.

Нашата първа червена звездичка може да бъде открита на квадрант С-4. Плъзнете пръст по С и го спуснете надолу към 4. Точно така, както се играе на кораби. Когато чуете края на този запис, трябва да отидете там. Живяхме в тази къща много кратко време, през лятото, преди да постъпя в гимназията, но това е мястото, където първоначално се установихме, когато се преселихме в града.

И мястото, където за първи път видях теб, Джъстин. Може би ще си спомниш. Беше влюбен в приятелката ми Кат. До училище оставаха още два месеца и Кат беше единственият човек, когото познавах, защото ми беше съседка. Тя ми каза, че предната година си бил здраво хлътнал по нея. Не буквално — просто си я зяпал и от време на време случайно си се сблъсквал с нея по коридорите. Защото е било случайно, нали?

Кат ми каза, че на забавата по случай края на учебната година най-после си събрал кураж да направиш нещо повече от това да я зяпаш и да се блъскаш. Двамата сте танцували всеки блус заедно. И скоро, каза ми тя, щяла да ти позволи да я целунеш. Първата целувка в живота ѝ. Каква чест!

Историите навярно бяха ужасни. Наистина ужасни. Това можеше да е единствената причина, поради която касетите се предаваха от човек на човек.

От страх.

Защо иначе човек ще изпраща някакви касетки, които го обвиняват за нечие самоубийство? Не би го направил. Но Хана иска ние, хората от списъка ѝ, да чуем какво има да ни казва. И всички ще правим онова, което иска, ще предаваме касетките напред, пък било то и само за да ги запазим далеч от ушите на онези, които не са в списъка.

„Списъкът“. Звучи като някакъв тайнствен клуб. Клуб за избраници. И по някаква причина аз съм в него.

Исках да видя как изглеждаш, Джъстин, затова ти се обадохме от нас и ти казахме да дойдеш. Обадохме ти се от моята къща, защото Кат не искаше да знаеш къде живее... поне за момента... макар домът ѝ да беше в съседство с нашия.

Ти играеше на нещо — не знам баскетбол ли беше, бейзбол ли — но не можеше да дойдеш веднага.

Затова те чакахме.

Баскетбол. Мнозина от нас играеха през въпросното лято, надявайки се да влязат в представителния отбор на гимназията още от първата година. Джъстин, макар и второкурсник, имаше запазено място в отбора. Така че много от нас играехме с него с надеждата да прихванем от уменията му по време на ваканцията. Някои успяха.

Други, за жалост, не.

Седяхме на перваза на прозореца ми, разговаряхме часове наред, когато изведнъж ти и един от приятелите ти — здрасти, Зак! — се появихте от долния край на улицата.

Зак? Зак Демпси? Единственият случай, в който бях виждал Зак с Хана, за съвсем кратко, бе вечерта, в която за първи път я срещнах.

Пред старата ми къща се събират две улици, подобно на обърнато с главата надолу Т, и двамата вървахте по средата на шосето, водещо към нас.

□

Чакай. Чакай. Трябва да помисля.

Започвам да стържа капка изсъхнала оранжева боя върху плота.

Защо слушам всичко това? Искам да кажа, защо си го причинявам? Защо просто не извадя касетата от стереото и не изхвърля цялата кутия на боклука?

С мъка преглъщам. Сълзи парят ъгълчетата на очите ми.

Защото това е гласът на Хана. Глас, който си мислех, че никога повече няма да чуя. Не мога да го изхвърля.

А също и заради правилата. Поглеждам към кутията от обувки, скрита под пелената. Хана каза, че е направила копия на всеки един от записите. Ами ако не е? Може би, ако веригата се прекъсне, ако не предам касетите нататък, това ще е краят. Всичко ще приключи.

Нищо няма да се случи.

Но какво ще стане, ако в тези записи има нещо, което би могло да ми навреди? Ами ако не е номер? Тогава ще се появи вторият комплект касети. Така каза тя. И всички ще чуят какво е записано на тях.

Боята се олющва подобно на струпей.

Кой ще подложи на проверка блъфа й?

□

Ти излезе от канавката и единият ти крак стъпи върху тревата пред къщата ни. Баща ми беше пуснал пръскачките от сутринта, затова тревата беше мокра, стъпалото ти се подхлъзна и ти направи шпегат. Зак не откъсваше поглед от прозореца, опитваше се да види по-добре новата приятелка на Кат — искрено твоя! — спъна се в теб и се приземи на бордюра.

Ти го бутна настрана и се изправи. Той също стана и двамата се спогледахте, сякаш не бяхте сигурни какво да направите. Твоето

решение? Ти хукна надолу по улицата, докато Кат и аз се превивахме от смях зад прозореца.

Помня този случай. Според Кат било много смешно. Разказа ми за него по време на прощалното си парти. Партието, на което за първи път видях Хана Бейкър.

Господи! Помислих си, че е страшно красива. И нова в града, това е, което наистина ми завъртя главата. Когато се озовавах покрай някое момиче, особено по онова време, езикът ми се връзваше навъзел, от който би избягал дори един бойскаут. Но до Хана можех дабъда един нов и по-добър Клей Дженсън, първокурсник от гимназията. *Кат се премести преди началото на учебната година и аз се влюбих в момчето, което остави зад гърба си. Не след дълго самото това момче започна да проявява интерес към мен. Кое то може би имаше нещо общо с факта, че винаги бях около него.*

Не учехме в едни и същи стаи, но кабинетите за първия, четвъртия и петия час бяха близо един до друг. Добре де, за петия час трябваше доста да се поразходя, затова понякога пристигах там, когато ти вече си бе тръгнал, но поне първия и четвъртия час карахме в един и същ коридор.

На партито на Кат всички се мотаеха по верандата, въпреки че беше студено. Сигурно беше най-студената вечер това лято. А аз, разбира се, бях забравил якето си вкъщи.

След известно време започнах да те поздравявам. А малко по-късно успях да събереш сили да отвърнеш на поздрава ми. Тогава, един ден, те подминах, без да кажа нито дума. Знаех, че няма да го понесеш и това доведе до първия ни по-продължителен разговор.

Не, не беше така. Бях си оставил якето вкъщи, понеже исках всички да видят новата ми риза.

Какъв идиот бях.

— Хей! — подвикна ми ти. — Няма ли да ми кажеш здрасти?

Усмихнах се, поех си дълбоко въздух и се обърнах.

— Защо да го правя?

— Защото винаги ме поздравяваш.

Попитах те защо се смяташ за такъв експерт по отношение на моята особа. Казах, че вероятно не знаеш нищо за мен.

На партито на Кат, по време на първия ми разговор с Хана Бейкър, се бях навел да си вържа обувката. И не можах да го сторя. Не

можах да вържа тъпата връзка, защото пръстите ми бяха премръзнали от студа.

За да отдам дължимото на Хана, тя предложи да я върже вместо мен. Разбира се, не можех да ѝ позволя. Вместо това изчаках Зак да се намеси в неловкия разговор помежду ни, преди да се вмъкна вътре и да пхна пръсти под топлата вода от чешмата.

Какъв срам.

Преди това бях попитала майка си как мога да привлека вниманието на някое момче и тя ми беше отвърнала: „Прави се на недостъпна“. Така че точно това правех. И то със сигурност поддържа. Започна да ме чакаш след часовете.

Струваше ми се, че са минали седмици, докато най-накрая ми поиска телефонния номер. Но знаех, че все някога ще го направя, затова се бях упражнявала да го казвам на глас. С наистина спокоен и самоуверен тон, сякаш не ми пукаше. Сякаш го давах поне по сто пъти на ден. Да, момчетата от старото ми училище ми бяха искали номера, но тук, в моето ново училище, ти беше първият.

Не. Това не е вярно. Но ти беше първият, който в действителност получи номера ми.

Не че преди това не съм искала да си го давам. Просто бях предпазлива. Нов град. Ново училище. Този път щях да контролирам начина, по който хората ме възприемаха. В крайна сметка, колко често ни се предоставя втори шанс?

Преди теб, Джъстин, когато някой поискаше номера ми, казвах правилно всички цифри, докато стигна до последната. После се плаших и обърквах нещата... някак случайно нарочно.

Вдигам раницата на коленете си и отварям ципа на най-големия джоб.

Толкова се вълнувах, като те гледах как си записваш номера ми. За щастие, ти беше твърде нервен, за да забележиш. Когато най-сетне изстрелях последната цифра — вярната! — се усмихнах широко.

Междувременно ръката ти трепереше толкова силно, че се уплаших да не оплескаш всичко. Нямах да позволя това да се случи.

Извадих картата и я разгънах върху работния плот.

Посочих цифрата, която изписваше.

— Това трябва да е седем — казах.

— Седем е.

Използвам дървена линия, за да изгладя гънките.

— *О! Добре, след като си сигурен, че е седем.*

— *Сигурен съм — отвърна ти. Но въпреки това задраска цифрата и написа една още по-разкривена седмица.*

Стиснах крайчеца на ръкава си в дланта си и за малко да посегна да изтрия потта от челото ти... нещо, което би направила майка ми. Но, слава богу, не го сторих. Иначе никога повече нямаше да поискаш номера на друго момиче.

Майка ми ме вика иззад страничната врата на гаража. Намалявам звука, готов да натисна стоп, в случай че отвори.

— Да?

Докато се прибера до вкъщи, ти вече се беше обаждал. Два пъти.

— Не искам да те прекъсвам — казва мама, — но трябва да знам дали ще вечеряш с нас.

Майка ми ме попита кой си и аз отвърнах, че учим заедно. Че сигурно просто се обаждаш да питаш за домашното. И тя отвърна, че точно това си й казал и ти.

Поглеждам към първата червена звездичка. С-4. Зная къде е това място. Но дали да отида там?

Не можях да повярвам. Джъстин, ти беше излъгал майка ми. Защо тогава се почувствах толкова щастлива?

— Не — отвърщам. — Ще ходя у един приятел. Заради неговия проект.

Защото лъжите ни съвпадаха. Това беше знак.

— Добре — казва мама. — Ще ти оставя ядене в хладилника, можеш да го претоплиш по-късно.

Майка ми ме попита по кой предмет сте в един клас и аз отвърнах, че по математика, което не беше стопроцентова лъжа. И ти, и аз учехме математика. Но не заедно. И в различни нива.

— Добре — кимна мама. — Така ми каза и той.

Обвиних я, че не вярва на собствената си дъщеря, грабнах листчето с номера ти от ръката ѝ и хукнах нагоре по стълбите.

Ще отида там. На мястото, отбелязано от първата звездичка. Но преди това, когато стигна до края на тази страна от касетата, ще отскоча до Тони.

Тони никога не сменя уредбата в колата си с нова, затова тя все още работи с касети. Така, твърди той, запазвал контрол върху музиката. Ако вози някого и този човек си донесе свой диск, лошо за него.

— Форматът е несъвместим — обяснява Тони.

Когато вдигна слушалката, казах:

— *Джъстин? Хана се обажда. Майка ми ми предаде, че си питал за някаква задача по математика.*

Тони кара стар мустанг, наследен от брат му, който го е наследил от баща им, който вероятно на свой ред го беше наследил от своя баща. В училище малко любовни истории могат да съперничат на тази между Тони и неговата кола. Заради ревността му към колата са го зарязали повече момичета, отколкото някога са целували устните ми.

Обърка се, но после си спомни, че си излъгал майка ми и като добро момче се извини.

Въпреки че Тони не е от близките ми приятели, двамата сме работили по общи задачи, затова зная къде живее. А най-важното — Тони има стар уокмен, който работи с касети. Жълт, с тънки пластмасови слушалки, който със сигурност ще ми даде назаем. Ще взема няколко касети със себе си и ще ги слушам, докато вървя през стария квартал на Хана, който е само на около пресечка от къщата на Тони.

— *Е, Джъстин, каква е задачата? — попитах. Нямах да се отървеи толкова лесно.*

Или пък ще е по-добре да отнеса касетите някъде другаде. На някое усамотено място. Защото тук не мога да ги слушам. Не че мама и татко ще разпознаят гласа през тонколоните, но имам нужда от пространство. Пространство, за да дишам.

И ти не пропусна тази възможност. Каза ми, че влак А тръгва от къщата ти в 3:45. Влак Б тръгва от моята къща десет минути по-късно.

Не можеше да ме видиш, Джъстин, но аз в действителност вдигнах ръка, все едно бях в училище, а не приседнала на ръба на леглото си.

— *Вдигнете мен, господин Фоли. Вдигнете мен — казах. — Знам отговора.*

Когато каза името ми, „Да, госпожице Бейкър?“, изхвърлих правилото на майка ми за недостъпността директно пред прозореца. Казах ти, че двата влака се срещат при парка „Айзенхауер“, пред пързалката ракета.

Какво беше видяла Хана у него? Така и не разбрах. Дори тя самата признава, че не е успяла да си обясни това. Но за относително хубаво момче, Джъстин има много обожателки. Той, разбира се, е висок. И може би го намират за интересен. Винаги гледа през прозореца, сякаш обмисля нещо.

Дълга пауза от твоята страна на слушалката, Джъстин. Ама наистина дъбдъбдъбдъб.

— *E, кога се среќат двата влака?* — попита.

— След петнайсет минути — отвърнах.

Ти каза, че петнайсет минути е прекалено бавно за два влака, които се движат с пълна скорост.

Ох! Намали темпото, Хана.

Зная какво си мислите всички. Хана Бейкър е уличница.

О-па. Обърнахте ли внимание? Казах: „Хана Бейкър е“.

Вече не мога да го казвам.

Тя замълчава.

Придърпвам столчето още по-близо до плота. Двата вала зад мътната пластмасова вратичка на уредбата прехвърлят лентата от едната част на касетата към другата. През тонколониите се носи тихо съскане. Меко статично прашене.

За какво си мисли? Дали в този момент очите ѝ са затворени? Плаче ли? Дали пръстът ѝ е на бутона за стоп с надеждата, че ще намери сили да го натисне? Какво прави? Не мога да чуя!

Грешите.

Гласът ѝ е гневен. Почти трепери.

Хана Бейкър не е и никога не е била уличница. Което налага да се зададе следният въпрос: Какво сте чули?

Просто исках целувка. Бях първокурсничка, която никога не е била целувана. Никога. Но харесвах едно момче, то харесваше мен и цял ден го целуна. Това е историята — цялата история — от край до край.

Каква е другата история? Защото подочух нещо.

Няколко ноци преди срещата ни в парка сънувах един и същ сън. Ама напълно еднакъв. От началото до края. И за ваше удоволствие, слушатели мои, ще ви го разкажа.

Но първо малко предистория.

В стария ми град имаше парк, който си приличаше с парка „Айзенхауер“ по едно нещо. И в двата имаше пързалки ракети. Сигурна съм, че са били направени от една и съща фирма, защото изглеждаха напълно еднакви. Червен връх, насочен към небето. Метални пръчки, спускащи се от носа към зелените перки, повдигащи ракетата от земята. Между върха и перките има три платформи, свързани с три стълби. На най-горното ниво има кормило. На средното ниво — пързалка, която се спуска надолу към площадката за игра. Много често, преди началото на учебната година, идвах вечер тук, покатервах се до върха на ракетата и отпусках глава върху кормилото. Нощният бриз, проникващ през пръчките, ми действаше успокояващо. Просто затварях очи и си мислех за дома.

Бях се качвал там веднъж, само веднъж, когато бях петгодишен. Ревях и пищях от страх, докато ми се зави свят, не исках да слеза за нищо на света. Но баща ми беше твърде едър, за да се провре през пръчките. Затова се обади на пожарната и те изпратиха една своя служителка да ме свали долу. Сигурно са имали доста подобни случаи, защото само преди няколко седмици градската управа обяви решението си за демонтирането на пързалката ракета.

Мисля, че това е причината в съня ми първата ми целувка да се състои именно при ракетата. Тя ми напомняше за невинността. А аз исках първата ми целувка да бъде именно такава. Невинна.

Може би заради това не беше отбелязала парка с червена звездичка. Ракетата можеше да не съществува, докато записите стигнат до последното име от списъка.

И така, обратно към сънищата ми, които започнаха в деня, когато остана да ме чакаш пред вратата на класната ми стая. Деня, в който разбрах, че ме харесваш.

Хана свалила блузата си и позволила на Джъстин да пъхне ръце в сутиена й. Така. Точно това чух, че се било случило в парка през въпросната вечер.

Но я чакай малко. Защо ще го прави наред някакъв парк?

Сънят започва с мен, качена на върха на ракетата, стиснала кормилото. Все така си е ракета от площадка за игра, но всеки път, когато завъртат кормилото наляво, дърветата от парка се изтръгват от корен и отстъпват наляво. Когато завъртат надясно, те също се преместват надясно.

После чувам гласа ти отдолу:

— Хана, Хана, престани да си играеш с дърветата и слез да се видим.

Пускам кормилото и се спускам през дупката на най-горната платформа. Но когато стигам до средното ниво, стъпалата ми са станали толкова големи, че не мога да ги промуша през следващата дупка.

Големи стъпала? Сериозно? Не си падам много по анализ на сънищата, но може би се е чудела дали онази работа на Джъстин е голяма.

Провирам глава между решетките и викам:

— Стъпалата ми са твърде големи. Все още ли искаш да слеза?

— Обичам големи стъпала — крещиш ти в отговор. — Спусни се по пързалката. Ще те хвана.

Сядам на пързалката и се оттласквам. Но вятърът така силно се удря в стъпалата ми, че забавя движението ми. Докато стигна до края на пързалката, забелязвам, че твоите стъпала са станали прекалено малки. Почти са изчезнали.

Знаех си!

Приближавай до пързалката с протегнати ръце, готов да ме хванеш. И когато скачам на земята, огромните ми стъпала не настъпват твоите малки.

— Виждаш ли? Създадени сме един за друг — казваш ти. После се навеждаш да ме целунеш. Устните ти приближават... и още... и... се събуждам.

Всяка нощ в продължение на седмица се събуждах точно на това място, тъкмо когато щях да бъда целуната. Но сега, Джъстин, най-после ще се срещна с теб. В онзи парк. При пързалката. И ти, по дяволите, ще трябва така да ме целунеш, че да ми се завие свят, независимо дали ти харесва или не.

Хана, ако си го целунала така, както целуна мен на партито, сто процента му е харесало, вярвай ми.

Предложих да се срещнем там след петнайсет минути. Разбира се, казах го само за да съм сигурна, че ще пристигна преди теб. Докато влезеш в парка, исках да съм в ракетата, да съм се изкатерила чак до горе — така, както в съня ми. И точно така стана... като изключим танцуващите дървета и плашещо големите стъпала.

От наблюдателния си пост на върха на ракетата те видях да се появяваш в отдалечения край на парка. На всеки няколко стъпки поглеждаше часовника си и приближаваше към пързалката, като не спираше да се оглеждаш наоколо, но нито веднъж не погледна нагоре.

Завъртях кормилото с все сила, за да вдигна шум. Ти отстъпи назад, вдигна поглед и ме повика. Не се притеснявай, въпреки че исках да изживея съня си, не очаквах от теб да знаеш всяка дума и да ми кажеш да спра да си играя с дърветата и да слеза долу.

— Ей сега идвам — извиках.

Но ти ме спря.

Ти си щял да се качиш при мен. Затова изкреях:

— Не! Нека се спусна по пързалката.

Тогава ти повтори онези магически думи от съня ми:

— Ще те хвана.

Това със сигурност бе моята първа целувка. Седми клас, Андреа Уилямс, зад физкултурния салон след часовете. Тя дойде до масата ми в стола, прошепна предложението си в ухото ми и през остатъка от деня бях надървен.

Когато целувката с вкус на ягодов гланц за устни приключи след три секунди, тя се обърна и избяга. Надникнах зад салона и видях как две нейни приятелки ѝ подават по една петдоларова банкнота. Не можех да повярвам! Устните ми са били обект на бас за десет долара.

Това добре ли беше или зле? Вероятно зле, реших. Но оттогава обожавам ягодов гланц за устни.

Не спирах да се усмихвам, докато се спусках по най-горната стълба. Седнах на пързалката — сърцето ми лудо биеше. Това беше. Всичките ми приятелки от старото училище бяха изживели своята първа целувка още в основното училище. Моята ме очакваше в края на една пързалка, така, както си я бях пожелала. Единственото, което трябваше да направя, бе да се оттласна.

И аз го направих.

Знам, че не стана точно така, но когато се връщам назад във времето, сякаш всичко се случва на забавен кадър. Оттласкването. Пързалката. Косата ми, развята зад мен. Ти повдигаи ръце, за да ме хванеш. Аз вдигам моите, за да ти помогна.

Е, кога реши да ме целунеш, Джъстин? По пътя към парка? Или то просто се случи, когато се плъзнах в ръцете ти?

Добре, кой иска да разбере каква беше първата ми мисъл по време на първата ми целувка? Ето я: „Някой е ял хотдог с чили сос“.

Супер, Джъстин.

Съжалявам, не беше толкова зле, но наистина това беше първото, което си помислих.

Бих предпочел ягодовия гланц за устни по всяко време.

Нямах търпение да разбера какъв точно тип целувка ще бъде — защото старите ми приятелки ми описваха много типове — и излезе, че е красива целувка. Ти не напъха език в гърлото ми. Не ме сграбчи за задника. Просто докоснахме устни... и се целунахме.

И това беше всичко, което се случи.

Чакайте. Спрете. Не превъртайте. Няма нужда да се връщате назад, защото нищо не сте пропуснали. Ще повторя думите си.

Това... беше... всичко..., което... се... случи.

Какво, да не би да сте чули нещо друго?

По гръбнака ми пробягват тръпки.

Да, друго чух. Всички чухме друго.

Е, прави сте. Нещо наистина се случи. Джъстин сграбчи ръката ми, отидохме до люлките и се люляхме. После той отново ме целуна по съвсем същия начин.

А после? А после, Хана? Какво се случи после?

После... си тръгнахме. Той пое в една посока. Аз — в друга.

О, толкова съжалявам. Искаше ви се нещо по-секси, нали?

Искахте да чуете как сърбящите ми от нетърпение малки пръсти са се заиграли с ципа му. Искахте да чуете...

Е, какво искахте да чуете? Защото аз лично чух толкова много истории, че не знам коя е най-популярната в момента.

Но знам коя е непопулярната.

Истинската.

Сега истината е онова, което няма да забравите.

Джъстин изниква пред очите ми, застанал сред скупчилите се наоколо му приятели в училище. Помня как Хана мина покрай тях и как цялата група замлъкна. Всички извърнаха очи. А когато ги подмина, започнаха да се смеят.

Но защо си спомням това?

Защото много пъти след прощалното парти на Кат ми се искаше да говоря с Хана, но бях прекалено стеснителен. Прекалено уплашен. Като гледах Джъстин и приятелите му онзи ден, останах с чувството, че у нея има нещо повече, отколкото ми беше известно.

По-късно чух, че била хубавичко опипана на пързалката ракета. И понеже беше съвсем нова в училище, слуховете засенчиха всичко останало, което знаех за нея.

Хана не беше лъжица за моята уста, прецених. Беше твърде опитна, за да си помисли дори за мен.

Така че ти благодаря, Джъстин. Първата ми целувка беше прекрасна. През единия месец, месец и няколко дни, през който продължи връзката ни, целувките бяха прекрасни. Ти беше прекрасен.

Но после започна да се хвалиш.

Мина седмица и не чух нищо. Но както винаги става, накрая клюките стигнаха и до мен. А всеки знае, че не можеш да опровергаваш една клюка.

Аз знам. Знам какво си мислиш. Докато разказвах историята, аз самата си мислех същото. Целувка? Ключката покрай някаква целувка те е накарала да си причиниш това?

Не. Ключката, основана на една целувка, разруши спомен, за който се надявах, че ще остане специален. Ключката, основана на една целувка, постави началото на репутация, в която останалите повярваха и в съответствие, с която реагираха. А понякога ключката, основана на една целувка, има ефект на снежна топка.

Ключката, основана на една целувка, е само началото.

Обърни касетата, за да чуеш повече.

Посягам към уредбата, готов да натисна стоп.

И, Джъстин, скъпи, навъртай се наоколо. Няма да повярваш къде ще се появи отново името ти.

Задържам пръста си над бутона, заслушан в тихото бръмчене на тонколониите и слабото проскърцване на ролките, превъртащи лентата. Чакам гласът ѝ да се върне.

Но това не става. Историята е свършила.

□

Когато стигам до къщата на Тони, виждам, че мустангът му е паркиран до бордюра отпред. Капакът е отворен и Тони, и баща му са надвесени над двигателя. Тони държи малко фенерче, докато баща му затяга нещо вътре с помощта на гаечен ключ.

— Да не се е повредил — питам, — или просто се забавлявате?

Тони хвърля поглед през рамо и когато вижда, че съм аз, изпуска фенерчето върху двигателя.

— По дяволите.

Баща му се изправя и избърсва изцапаните си с грес ръце в предницата на мазната си блуза.

— Майтапиш ли се? Винаги е за забавление. — Той поглежда към Тони и му намига. — А когато проблемът е сериозен, е още по-забавно.

Тони смръщва вежди и посяга за фенерчето.

— Татко, сигурно помниш Клей.

— Да — отвръща баща му. — Разбира се. Радвам се да се видим отново.

Не протяга ръка, за да се здрависаме. Като се има предвид количеството машинно масло върху блузата му, изобщо не се засягам. Но той се преструва. Не ме помни.

— О, да — добавя той. — Помня те. Веднъж беше останал за вечеря, нали? И непрекъснато повтаряше „моля“ и „благодаря“.

Усмихвам се.

— След като си тръгна, майката на Тони цяла седмица не ни остави на мира, все повтаряше, че трябвало да се държим по-възпитано.

Какво мога да кажа? Родителите ме харесват.

— Да, това е той — кима Тони. Грабва един парцал, за да си избърше ръцете. — Е, какво има, Клей?

Повтарям си думите му наум. Какво има? Какво има? Е, след като ме питаш, имам един куп касети, които получих днес по пощата, от едно момиче, което се е самоубило. Очевидно имам нещо общо със смъртта му. Не съм сигурен какво точно, затова се питах дали мога да взема уокмена ти назаем, за да разбера.

— Нищо особено — отвръщам.

Баща му пита дали имам нещо против да вляза в колата и да запаля двигателя.

— Ключът е на таблото.

Хвърлям раницата си на предната седалка и сядам зад волана.

— Чакай. Чакай! — вика баща му. — Тони, светни тук.

Тони стои до колата. Наблюдава ме. Когато очите ни се срещат, погледите ни се кръстосват и аз не мога да погледна встрани. Дали знае? Дали знае за касетите?

— Тони — повтаря баща му. — Светни.

Тони отмества очи и се навежда напред с фенерчето. През процепа между таблото и капака виждам очите му, които се стрелкат от мен към двигателя и обратно.

Ами ако и той е споменат в записите? Ами ако неговата история е точно преди моята? Той ли е човекът, който ми е изпратил касетите?

Господи, откачам. Може би не знае. Може би просто имам вид на виновен за нещо и той го усеща. Докато чакам знак да запаля двигателя, се оглеждам наоколо. На пода зад предната седалка виждам уокмена. Просто си лежи там. Кабелът на слушалките е плътно увит около него. Но какво е извинението ми? За какво ми трябва?

— Тони, ето тук, вземи ключа и ми дай да държа фенерчето — казва баща му. — Много го мърдаш.

Двамата си разменят фенерчето и гаечния ключ и в този момент грабвам уокмена. Просто така. Без да мисля. Средният джоб на раницата ми е отворен, така че го набутвам вътре и затварям ципа.

— Добре, Клей — вика баща му. — Пали.

Завъртам ключа и двигателят веднага забръмчава.

През процепа над таблото виждам как бащата на Тони се усмихва. Каквото и да е направил, доволен е от резултата.

— Малко настройка, за да я накараме да запее — казва той над двигателя. — Сега можеш да изгасиш, Клей.

Тони навежда капака надолу и го затваря.

— Ще се видим вътре, татко.

Баща му кимва. Вдига една метална кутия за инструменти от улицата, свива на топка няколко мазни парцала, после тръгва към гаража.

Мятам раницата си на рамо и излизам от колата.

— Благодаря ти — казва Тони. — Ако не се беше появил, вероятно щяхме да висим тук цяла нощ.

Пъхам ръка в другата презрамка и намествам раницата си.

— Имах нужда да изляза за малко от къщи — обясних. — Майка ми нещо ми лази по нервите.

Тони поглежда към гаража.

— На мен ли ги разправяш — отвърна той. — Трябва да почвам с домашните си, а баща ми иска да продължим да ровичкаме под капака.

Уличната лампа над главите ни светва.

— И така, Клей — казва Тони, — какво те води насам?

Чувствам тежестта на уокмена в раницата си.

— Просто минавах и те видях отвън. Реших да ти кажа здрасти.

Очите му се задържат върху мен малко по-продължително, затова отмествам поглед към колата му.

— Ще отскоча до „При Роузи“ да видя каква е хавата — осведомява ме той. — Искаш ли да те закарам до някъде?

— Благодаря — отвърщам, — но ще повървя само няколко пресечки.

Тони пъха ръце в джобовете си.

— Накъде си тръгнал?

Господи, надявам се да не е в списъка. Ами ако е? Ако вече е чул записите и знае точно какво става в главата ми? Ами ако знае точно къде отивам? Или по-лошо, ако още не е получил касетите? Ако той е сред следващите, които трябва да ги чуят? Ако е така, той ще си спомни за този момент. Ще си спомни шикалкавенето ми. Нежеланието ми да му намекна или да го предупредя.

— Никъде — отвърщам. Също пъхам ръце в джобовете си. — И така, предполагам, че ще се видим утре.

Той не казва нито дума. Просто гледа как се обръщам да си тръгна. Всеки момент очаквам да ми извика: „Хей, къде ми е уокменът?“. Но Тони не го прави. Пътят за бягство е чист.

При първата пресечка завивам надясно и продължавам да вървя. Чувам как двигателят забръмчава и как гумите стържат по чакъла, докато мустангът се плъзва напред. После Тони натиска газта, пресича улицата зад мен и продължава пътя си.

Свалям раницата от раменете си и я пускам на тротоара. Изваждам уокмена. Развивам кабела и включвам жълтите пластмасови

слушалки, напъхвам малките накрайници в ушите си. В раницата ми са първите четири касети, с една или две повече, отколкото вероятно ще имам време да изслушам тази вечер. Останалите са вкъщи.

Отварям най-малкия джоб и изваждам първата касета. После я пъхам откъм страна Б и затварям пластмасовата вратичка.

---

[1] Игра на думи. От англ. lie — лъжа и лежа. — Б.ред. ↑

КАСЕТА 1: СТРАНА Б

□

Добре дошъл отново и благодаря, че си останал да чуеш част втора.

Набутвам уокмена в джоба си и усилвам звука.

Щом слушаш това, значи се е случило едно от следните две неща:

А: Ти си Джъстин и след като си чул своята малка история, сега искаш да разбереш кой е следващият. Или Б: Ти си някой друг и чакаш да видиш дали следващият няма да си ти.

Е...

По челото ми избива пот.

Алекс Стендъл, твой ред е.

Една-единствена капка пот се плъзва по слепоочието ми и аз я изтривам.

Сигурна съм, че нямаш представа защо си включен в списъка, Алекс. Вероятно си мислиш, че си направил нещо добро, така ли е? Гласува за мен, когато се избираше най-хубавият задник сред редиците на първокурсничките. Как е възможно някой да е ядосан от това?

Слушай.

Сядам на бордюра, обувките ми са в канавката. От една пукнатина в цимента близо до петата ми стърчат няколко стръка трева. Въпреки че слънцето едва е започнало да се скрива зад върховете на покривите и дърветата, уличните лампи от двете страни на шосето светят.

Преди всичко, Алекс, ако мислиш, че се правя на идиотка — ако си мислиш, че съм някоя тъпа малка глупачка, която се впряга за най-дребното нещо и приема всичко твърде насериозно — никой не те кара да слушаш. Разбира се, аз те притискам с копието на тези касети, но на кой му пука, след като хората в целия град знаят какво си мислиш за задника ми, нали така?

В къщите от този квартал, както и в моята на няколко пресечки от тук, семействата привършват вечерята. Или зареждат съдомиялните. Или учениците започват домашните. За тези семейства вечерта е като всяка друга.

Мога да посоча цял списък с хора, на които ще им пука. Мога да посоча цял списък с хора, на които много ще им пука, ако тези записи излязат наяве.

Така че, да започваме. Става ли?

Свивам се напред, прегръщам краката си и отпускам чело на коленете си.

Спомням си, че течеше вторият час, когато списъкът ти се появи. Госпожа Стръм очевидно бе прекарала страхотен уикенд, защото не ни даде абсолютно никакви подготвителни упражнения. Накара ни да гледаме един от нейните пословично скучни документални филми. Не си спомням за какво беше. Но разказвачът имаше силно изразен британски акцент. Помня също, че човърках някакво старо парче от тиксо, залепено за чина ми, за да не заспя. За мен гласът на разказвача не беше нищо повече от фон.

Гласът на разказвача... и шепотът.

Когато вдигнах поглед, шепненето престана. Всички очи, забити в мен, се извърнаха встрани. Но аз видях листа, който се предаваше от ръка на ръка. Един-единствен лист, който вървеше надолу-нагоре по редиците. Накрая стигна до чина зад мен — чина на Джими Лонг — който проскърца, когато Джими се размърда на мястото си.

Всички, които сте били в час през въпросната сутрин, кажете ми: Джими тайничко поглеждале над облегалката на стола ми, нали? Това е единственото, което можах да си представя, когато той прошепна: „Бас държа, че е“.

Стискам коленете си още по-силно. Тъпакът Джими.

Някой прошепна: „Голям си идиот, Тъпако“.

Извърнах се към него, но не бях в настроение да шепна. „Бас държиш за какво?“

Джими, който жадно поглъща всяко внимание, което му обръща което и да е момиче, се усмихна леко и сведе поглед към листа на чина си. Отново се разнесе шепотът, в който се споменава

думата „идиот“ — този път повтаряна из цялата стая, сякаш никой не искаше и аз да разбера каква е шегата.

Когато за първи път видях този списък в час по история, в него прочетох няколко имена, които ми бяха непознати. Няколко нови ученички, които още не бях срещал или не бях сигурен, че правилно съм запомнил имената им. Но знаех името на Хана. И се засмях, когато го видях. Беше си изградила доста противоречива репутация за кратко време.

Едва сега разбирам, че репутацията ѝ е започнала във въображението на Джъстин Фоли.

Вдигнах глава, за да мога да прочета заглавието на обърнатия лист: *КЛАСЪТ НА ПЪРВОКУРСНИЦИТЕ — КОЯ Е ГОРЕЩА МАЦКА И КОЯ НЕ Е*. Чинът проскърца отново, когато Джими се облегна назад и аз разбрах, че госпожа Стръм приближава, но трябваше да открия името си. Не ми пукаше защо съм в списъка. По онова време не мисля, че дори ме беше грижа в коя графа съм включена. Просто има нещо в това, всички да са съгласни по един въпрос — който засяга теб — нещо, което отваря вратичката на мрежата с неперудки в стомаха ти. И докато госпожа Стръм вървеше между чиновите, готова да грабне списъка, преди да съм открила името си, неперудките сякаш обезумяха.

Къде е името ми? Къде? Ето го!

По-късно през същия този ден, когато подминах Хана по коридора, хвърлих един поглед назад, докато тя се отдалечаваше. И трябваше да се съглася. Тя заслужено беше включена в онези категория.

Госпожа Стръм издърпа листа и аз се обърнах напред. След няколко минути събрах кураж да погледна и отправих очи към другия край на стаята. Както очаквах, Джесика Дейвис изглеждаше бясна.

Защо? Защото точно срещу моето име, но в другата графа, стоеше нейното.

Моливът ѝ почукваше по тетрадката със скоростта на морзов предавател, лицето ѝ пламтеше.

Единствената ми мисъл в онзи момент? Слава богу, че не знам морзовата азбука.

Истината е, че Джесика Дейвис е много по-красива от мен. Направете списък на всички части от тялото ѝ и кръстчетата, с

които ще отбележите превъзходството на нейното тяло над моето, ще изпъстрят листа от горе до долу.

Не съм съгласен, Хана. Изобщо.

Всеки знае, че номинацията за най-грозен задник в класа на първокурсниците е лъжа. Дори не може да бъде взета за преиначаване на истината. Но съм сигурна, че никой не го беше грижа защо Джесика се беше озовала в негативната графа на списъка ти, Алекс.

Освен теб... и мен... и самата Джесика — ставаме трима.

И, предполагам, че много повече от трима са на път да разберат това.

Може би някои хора смятат, че си прав, като си избрал мен. Аз не мисля така. Но нека го кажа по друг начин: не мисля, че моят задник — както го наричаш — беше решаващият фактор. Мисля, че решаващият фактор... беше отмъщението.

Изтръгвам стръкчетата трева от канавката и ставам да си вървя. Когато тръгвам, разтривам тревичките между пръстите си, докато не се посипват по земята.

Но този запис не е за твоята мотивация, Алекс.

Въпреки че се споменава и за нея. Този запис е за това, как хората се променят, когато видят името ми в един тъп списък. Този запис е за...

Пауза. Посягам към джоба на якето си и усилвам звука. Тя разгъва лист хартия. Приглажда го.

Така. Току-що огледах всяко име — всяка история — в тези касети. И познай какво. Всяко едно от нещата, за които говоря, можеше никога да не се случи, ако ти, Алекс, не беше вкарал името ми в онзи списък. Толкова е просто.

Трябваше ти име, което да поставиш срещу името на Джесика. И тъй като всички в училище вече си бяха изградили изкривена представа за мен след малкия номер на Джъстин, аз бях идеалният избор, нали?

И снежната топка продължава да се търкаля. Благодаря, Джъстин.

Списъкът на Алекс беше просто майтап. Вярно, лош майтап. Но той нямаше представа, че ще я засегне по този начин. Не беше честно.

Ами аз? Какво съм направил пък аз? С какво, според Хана, съм я наранил? Защото нямам представа. И след като хората го чуят, какво ще си помислят, когато ме срещнат? Някои от тях, поне двама, знаят защо съм в списъка ѝ. Дали им се струвам по-различен? Не, невъзможно. Защото името ми не би трябвало да е сред техните. Аз не би трябвало да съм споменат в тези записи. Сигурен съм. Не съм сторил нищо лошо!

За да си припомним малко нещата, този запис не е за причината, поради която си направил онова, което си направил, Алекс. Той е за последствията от твоите действия. И по-точно, за отражението им върху теб. Той е за онова, което не си планирал — неща, които не си можел да планираш.

Господи, не мога да повярвам.

□

Първата червена звездичка. Старата къща на Хана. Ето я.

Не мога да повярвам.

Тази къща веднъж вече беше крайната ми цел. След едно парти. Сега в нея живее възрастна двойка. Една вечер, преди около месец, мъжът бе карал на няколко пресечки от тук, бе говорил по телефона с жена си, когато се беше сблъскал с друга кола.

Затварям очи и тръсвам глава, за да прогоня спомена. Не искам да го видя. Но не мога да избягам от него. Мъжът бе изпаднал в истерия. Плачеше. „Трябва да ѝ се обадя! Трябва да се обадя на жена си!“

Телефонът му беше изчезнал някъде по време на сблъсъка. Опитавме се да се обадим на жената от моя телефон, но отсреща не спираше да дава заето. Тя бе прекалено объркана, прекалено уплашена, за да затвори. Искаше да остане на линия, на линията, на която бе говорила със съпруга си.

Мъжът каза, че имала проблеми със сърцето. Трябвало да разбере, че той е добре.

Обадих се на полицията от моя телефон и обещах на човека, че ще продължа с опитите да се свържа с жена му. Но той настоя да отида да ѝ кажа. Трябвало да разбере, че той е добре. Къщата им не била далеч.

Беше се насъбрала малка тълпа, някои помагаха на пострадалия от другата кола. Беше от нашето училище. От по-горен клас. И беше в

много по-тежко състояние от възрастния мъж. Извиках на неколцина от тях да се погрижат за моя човек, докато не пристигне линейката. После тръгнах, забързан към дома му, за да успокоя жена му. Но не знаех, че бързам към къщата, в която някога бе живяла Хана.

Същата къща.

Този път обаче вървя. Вървя по средата на шосето към „Ийст Флорал Каньон“, също като Джъстин и Зак, към мястото, където две улици се срещат в обърнато с главата надолу Т, точно както Хана го беше описала.

Завесите на издадения напред прозорец са спуснати. Но през лятото, преди началото на първата си година в гимназията, Хана е стояла там с Кат. Двете са гледали навън към мястото, на което се намирах сега, наблюдавали са как две момчета се задават по улицата. Как стъпват в мократа трева, как се подхлъзват и се препъват един в друг.

Продължавам да вървя, докато стигам канавката и притискам върховете на обувките си към тротоара. Стъпвам в тревата и застивам на място. Проста, елементарна стъпка. Не се подхлъзвам и не спирам да се питам дали ако Джъстин и Зак бяха стигнали до входната врата на Хана, няколко месеца по-късно тя нямаше да се влюби в Зак вместо в Джъстин? Дали Джъстин нямаше просто да бъде изтрит от картинката? Дали клюките някога щяха да започнат? Дали Хана още щеше да е жива?

□

Денят, в който се появи списъкът ти, не беше особено травмиращ. Оцелях. Знаех, че е шега. Хората, които виждах по коридорите и се скупчваха около онези, които имаха копия, също знаеха, че е шега. Една голяма, тлъста, весела шега.

Но какво се случва, когато някой каже, че имаш най-хубавия задник сред първокурсничките? Ами ще ти кажа, Алекс, защото иначе никога няма да узнаеш. Това дава на хората — на някои хора — зелена улица да се отнасят с теб така, сякаш не си нищо повече от въпросната част от тялото ти.

Искаш пример? Добре. В-3 на картите ви. „Блу Спот Ликър“.

Наблизо е.

Нямам представа защо се казва така, но е само на около пресечка от първата ни къща. Отивах там винаги когато ми се

доядеше нещо сладко. Което означава всеки ден, да.

Отвън „Блу Спот“ винаги ми беше изглеждало мръсно, но всъщност никога не бях влизал вътре.

В деветдесет и пет процента от случаите „Блу Спот“ беше празен. Само аз и мъжът зад касата.

Не мисля, че много хора знаят за съществуването му, защото магазинчето е миниатюрно и натикано между други два магазина. Те бяха затворени, откакто се бяхме преселили в квартала. Отвън „Блу Спот“ прилича на реклама на цигари и алкохол. А отвътре? Ами и отвътре е същото.

Вървя по тротоара, минаващ пред старата къща на Хана. Една автомобилна алея се изкачва по лекия наклон, преди да изчезне под очукана дървена врата на гараж.

Пред тезгяха виси телена стойка с най-вкусните сладости. Или поне с моите любими сладки неща. И в мига, в който отворя вратата, мъжът зад касата отваря чекмеджето със звън още преди да съм си избрала десертче, защото знае, че никога не излизам, без да съм си купила поне едно.

Веднъж някой бе описал лицето на тъма зад касата като орех. И то наистина е такова! Вероятно от прекалено много цигари, но и име от рода на Уоли^[1] със сигурност не помага особено.

Откакто бе пристигнала в града, Хана идваше на училище със синьо колело. Почти си я представям. Ей там. С раница на гърба, плъзгаща се надолу по автомобилната алея. Предната гума завива и тя ме подминава, както съм застанал на тротоара. Гледам я как се движи по протежението на тротоара, задминава дървета, паркирани коли и къщи. Стоя и я гледам как изчезва.

Отново.

После бавно се обръщам и се отдалечавам.

Честна дума, пред всичките пъти, когато съм била в „Блу Спот“, не мисля, че съм чула Уоли да продума дори една думичка. Опитвам се да си спомня някое „здравей“ или „хей“, или дори приятелско сумтене. Но единственият звук, който го чух да издава, се дължеше на теб, Алекс.

Какъв приятел.

Алекс! Точно така. Вчера някой го бутна в коридора. Някой блъсна Алекс отгоре ми. Но кой?

Както всеки път, когато влязох, над вратата издрънча звънче. Дрън! — издрънка касата. Избрах си едно десертче от поставката, но не мога да кажа какво точно, понеже не си спомням.

Хванах Алекс да не падне. Попитах го дали е добре, но той се направи, че не ме чува, взе си раницата и забърза надолу по коридора. Замислих се дали не съм направил нещо, с което да го засегна, но не се сетих.

Ако исках, щях да ви кажа името на човека, който влезе в магазина, докато ровех в раницата си за пари. Него го помня. Но той е просто един от многото негодници, на които съм се натъквала през годините.

Не знам, може би трябва да ги разоблича всичките. Но що се отнася до твоята история, Алекс, неговото действие — неговото ужасно, отвратително действие — беше просто следствие от твоето.

Освен това той разполага с цяла страна от касета за себе си...

Трепнах. Какво се беше случило в онзи магазин заради списъка на Алекс?

Не, не искам да знам. И не искам да виждам Алекс.

Нито утре. Нито вдругиден. Не искам да виждам нито него, нито Джъстин. Нито оня дебел задник Джими Тъпака. Божичко, кой още е замесен в това?

Той отвори вратата на „Блу Спот“.

— Здравсти, Уоли! — рече. И го произнесе с арогантност, която звучеше напълно естествена от неговата уста. Можех да се закълна, че не за пръв път го казваше по този начин, все едно Уоли беше някакво по-нисше създание.

— А, Хана, здрасти — продължи. — Не те видях.

Споменах ли, че стоях точно пред тезгяха, видима за всеки в мига, в който отвореше вратата?

Леко му се усмигнах, намерих си парите и ги пуснах в сбръчканата ръка на Уоли. Уоли, доколкото мога да кажа, не му отвърна по никакъв начин. Не срещна погледа му, нито се усмигна — както обикновено поздравяваше мен.

Завивам зад един ъгъл, отдалечавам се от кварталните улици на път за „Блу Спот“.

Невероятно колко много може да се промени един град само след един завой. Къщите зад гърба ми не бяха големи или модерни. Средна ръка. Но напълно подходящи за онази част от града, която бавно се разпада с годините.

— Хей, Уоли, знаеш ли какво? — дъхът му идваше точно над рамото ми.

Бях оставила раницата си върху плота, докато я затварях. Очите на Уоли бяха фокусирани надолу, точно зад ръба на тезгяха, някъде около талията ми, и аз разбрах какво следва.

Една ръка ме шляпна отзад. И после:

— Най-хубавият задник сред първокурсничките, Уоли. Стои точно тук, в твоя магазин!

Доста са момчетата, които мога да си представя да правят това. Сарказмът. Арогантността.

Дали ме заболя? Не. Но това няма значение, нали? Защото въпросът е дали той имаше право да го направи? И отговорът, надявам се, е очевиден.

Блъснах ръката му с бързото движение, което всяко момиче би трябвало да усвои до съвършенство. И в този момент Уоли излезе от черупката си. В този момент Уоли възпроизведе звук. Устата му си остана затворена, а звукът не беше нищо повече от бързо цъкване с език, но този кратък звук бе изненадващ. Знаех, че вътрешно Уоли се е превърнал в кълбо от гняв.

Ето го и него. Неоновият надпис на „Блу Спот Ликър“.

□

На тази пресечка са останали отворени само два магазина: „Блу Спот Ликър“ и „Рестлес Видео“ срещу него. „Блу Спот“ изглежда също толкова мръсен, колкото и последния път, когато минах оттук. Дори рекламите на алкохол и цигари изглеждат същите. Като тапет на предния прозорец.

Когато отварям вратата, звънва медно звънче. Същото, което е чувала Хана, когато е идвала за своите десертчета. Вместо да я оставя да се затръшне зад мене, аз я задържам и бавно я притварям, като наблюдавам как отново бута звънчето.

— Мога ли да помогна?

Без да поглеждам, вече зная, че не е Уоли. Но защо съм разочарован? Не съм дошъл да видя Уоли.

Гласът отново пита, малко по-високо:

— Мога ли да помогна с нещо?

Не мога да се насиля да погледна към тезгяха. Не още. Не искам да си я представям как стои там.

В дъното на магазина, зад стена от стъклени врати, се виждат студените напитки. И въпреки че не съм жаден, тръгвам натам. Отварям едната врата и вземам оранжада — първата пластмасова бутилка, която докосвам. После отивам в предната част на магазина и вадя портфейла си.

Пред тезгяха виси телена стойка с десертчета. Онези, които Хана е харесвала.

Лявото ми око започва да играе.

— Това ли е всичко? — пита ме продавачът.

Слагам оранжадата на тезгяха и поглеждам надолу, разтърквайки окото си. Болката започва някъде над него, но се забива надълбоко. Зад веждата. Щипане, каквото никога преди не съм изпитвал.

— Зад тебе има още — казва продавачът. Явно си мисли, че гледам десертите.

Хващам един сникърс и го слагам до напитката. Вадя няколко долара на тезгяха и ги бутам към него.

Дзън!

Той ми връща няколко монети и аз забелязвам залепена за касата пластмасова табелка с изписано върху нея име.

— Той все още ли работи тук? — питам.

— Уоли ли? — продавачът изпуска въздух през носа си. —
Дневна смяна.

Когато излизам, медното звънче издрънчава.

□

Метнах раницата си на рамо и вероятно прошепнах извинение, но когато го заобиколих, нарочно отбягнах погледа му.

Вратата беше пред мен, бях готова да изляза, когато той ме хвана за китката и ме завъртя към себе си.

Произнесе името ми и когато срещнах погледа му, шегата си беше отишла от него.

Дръпнах ръката си, но той здраво ме стискаше.

Неоновият надпис на „Рестлес Видео“ отсреща примигва накъсано.

Сега знам за кого говори Хана. Виждал съм изпълнението му с китката и преди. В такъв момент винаги ми идва да го сграбча за ризата и да го бутам, докато не пусне момичето да си върви. Но вместо това всеки път се преструвам, че не забелязвам.

А и какво бих могъл да направя?

После негодникът ме пусна и сложи ръка на рамото ми.

— *Само си играя, Хана. Просто се отпусни.*

Така. Да направим анализ на онова, което току-що се беше случило. Размишлявах през целия път до дома и може би именно поради това не си спомням какъв десерт си бях купила през онзи ден.

Сядам на очукания бордюр пред „Блу Спот“, оставям оранжадата до себе си и закрепям сникърса на коляното си. Не че ми се яде нещо сладко. Защо тогава го купих? Дали защото Хана беше имала навика да си купува сладки неща от там? И какво значение има това? Отидох до мястото, отбелязано с първата червена звездичка. И с втората. Не е необходимо да ходя навсякъде или да правя всичко, което казва тя.

Първо думите, после действията му.

Изявление номер едно: „Само си играя, Хана“.

Превод: задникът ти е моята играчка. Може да си въобразяваш, че имаш последната дума, когато се отнася до това, какво ще се случи с твоя задник, но грешиш. Или поне докато „само си играя“.

Хващам десертното блокче за единия му край, плъзгам го напред-назад по коляното си.

Изявление номер две: „Просто се отпусни“.

Превод: стига, Хана, само съм те докоснал, без да ми даваш сигнал, че го искаш. Ако от това ще ти стане по-добре, давай — можеш и ти да ме докоснеш, където си пожелаеш.

Сега нека да си поприказваме за действията му, а?

Действие номер едно: сграбчването на задника ми.

Интерпретация: нека се върна малко по-назад и отбележа, че това момче никога преди не ме беше сграбчвало за задника. Защо сега? Дънките ми не бяха нещо специално. Не бяха прекалено впити. Вярно, че талията им беше малко ниска, но той не ме хвана за кръста. Хвана ме за задника.

Започвам да разбирам. Започвам да виждам какво иска да каже Хана. И това отваря черна дупка дълбоко в стомаха ми.

Най-хубавите устни. Друга категория от списък.

Алекс, да не би да казват, че списъкът ти му е дал право да ме хване за задника? Не. Казвам, че му е дал извинение. А извинението бе всичко, от което това момче се нуждаеше.

Не бях забелязвал устните на Анджеа Ромеро, докато не излезе списъкът. Но когато това стана, направо бях запленил от тях. Когато я гледах как изнася речи в час, нямаше ни най-малка представа какви думи излизат от устата ѝ. Просто гледах как тези устни се движат нагоре-надолу. Изпадах в транс, когато произнасяше неща от рода на „хлъзгав склон“, при което иззад устните ѝ се мярваше долната част от езика ѝ.

Действие номер две: той ме сграбчи за китката, после сложи ръка на рамото ми.

Знаете ли, дори няма да тълкувам това. Само ще кажа защо ме ядоса. И преди ме бяха сграбчвали за задника — не беше голяма работа — но този път го бяха направили, защото някой друг беше написал името ми в един списък. А когато въпросният младеж видя, че се разстроих, извини ли ми се? Не. Вместо това стана агресивен. Най-снизходително ме посъветва да се отпусна. После сложи ръка на рамото ми, сякаш допирът му по някакъв начин щеше да ме успокои.

Един съвет. Ако докоснеш момиче, дори на шега, и тя те отблъсне, остави... я... на... мира. Не я пипай! Където и да е! Просто престани! Допирът ти не провокира нищо друго, освен отвращение.

Останалото от Анджеа изобщо не беше толкова зашеметяващо като устните ѝ. Не беше зле, просто не бе зашеметяващо.

Миналото лято в къщата на един приятел играхме на бутилка, след като една част от нас си признахме, че никога преди не го бяхме правили. Настоявах играта да продължи, докато най-накрая не завъртях бутилката така, че да спре с гърлото към Анджеа. Или докато тя не завъртя бутилката към мен. Когато това стана, притиснах устни, агонизиращо бавно и прецизно, към нейните.

Съществуват извратени и объркани хора, Алекс — и може би аз самата съм от тях — но онова, което искам да кажа, е, че когато си правиш майтап с хората, трябва да поемеш отговорността, ако други хора намират извинение за действията си в шегата ти.

По-късно двамата с Анджеа се натискахме на задната порта на къщата ѝ. Просто не можех да се наситя на онези устни.

И всичко заради един списък.

Всъщност, това не е вярно. Ти не се пошегува с мен, нали така? Моето име беше в колоната с горещите мацки. Ти написа името на Джесика в графата с онези, които не бяха такива. Помайтапи се с нея. И ето къде нашата снежна топка започва да набира скорост.

Джесика, скъпа моя... твой ред е.

□

Отварям уокмена и изваждам първата касета. Следващата откривам в най-малкото джобче на раницата си. Онази, в ъгъла, на която е написан със синьо номер 3. Пъхам я вътре и затварям вратичката.

---

[1] Игра на думи. Wolly е името на мъжа, а (wal)nut означава орех. — Б.ред. ↑

КАСЕТА 2: СТРАНА А

□

Пауза, преди гласът на Хана отново да зазвучи.

Стъпка по стъпка. Ето как ще преминем през това. Едното стъпало пред другото.

На отсрещната страна на улицата, зад гърбовете на сградите, слънцето продължава да върви към залез. Всички улични лампи в квартала светят. Грабвам сникърса от коляното си, безалкохолното от тротоара и се изправям.

Вече свършихме с една касетка — и с двете ѝ страни — така че останете с мен. Нещата стават по-добри или по-лоши, зависи от гледната точка.

До входа на „Блу Спот Ликър“ има кош за боклук — празна цистерна, напръскана със син спрей. Пускам неотвореното десертно блокче вътре — не мога да си представя, че стомахът ми е в състояние да поеме нещо твърдо — и се отдалечавам.

Знам, че може би звучи невероятно, но през първата си година в училище не бях съвсем самотна. Имаше още двама нови ученици, и двамата са включени в „Най-големите хитове на Хана Бейкър“. Алекс Стендъл и Джесика Дейвис. И въпреки че никога не станахме близки приятели, през първите седмици в новото училище разчитахме един на друг.

Отвъртам капачката на оранжадата. Тя изсъсква и аз отпивам една глътка.

Оставаше седмица до края на лятната ваканция, когато госпожа Антили ми се обади вкъщи, за да разбере дали бих искала да се срещнем в училището. „Ориентация на новите ученици“, обясни тя.

В случай че не си спомняте, госпожа Антили беше педагогически съветник на учениците с фамилни имена от А до Ж. По-късно през същата година тя се прехвърли в друго училище.

Спомням си, че беше заместена от господин Портър. Позицията уж беше временна, но той все още я заема. Той е не само съветник, но и учител по английски език.

Кое то се оказа лош късмет. Но за това — по-късно.

По челото ми избива ледена пот. Господин Портър? И той ли има нещо общо със случилото се? Светът около мен се завърта. Хващам се за стъблото на едно тънко дърво край тротоара.

Ако ми беше казала, че истинската цел на нашето събиране е да ме запознае с друга нова ученичка, нямаше да отида. Искам да кажа, ами ако не намерехме общ език помежду си? Ами ако на мен ми се стореше, че нямаме нищо общо, а тя си помислеше обратното? Или ако аз сметнех, че сме станали приятелки, а тя — не? Толкова много неща можеха да се объркат ужасно.

Притискам чело към хладната кора на дървото и се опитвам да успокоя дишането си.

Но другото момиче беше Джесика Дейвис и тя не изпитваше по-голямо желание от мен самата да е там в онзи момент.

И двете очаквахме госпожа Антили да ни залее с порой психоаналитични глупости. Какво означава — какво се иска — да бъдеш отличен ученик. Как в това училище са събрани най-добрите и най-умните от целия щат. Как на всеки са му предоставени равни възможности за успех, стига да има желание да опита. Но вместо това всяка от нас двете намери приятелка.

Затварям очи. Не искам да видя истината, но тя е толкова ясна. Когато из училище започнаха да се ширят слухове за необяснимото отсъствие на Хана, господин Портър попита класа ни защо непрекъснато чува името ѝ да се споменава из коридорите. Изглеждаше нервен. Направо като пред припадък. Сякаш знаеше отговора, но искаше някой друг да го убеди в противното.

Тогава едно момиче прошепна:

— Някой видял линейка пред къщата ѝ.

В момента, в който госпожа Антили ни каза защо сме там, Джесика и аз се обърнахме една към друга. Устните ѝ се отвориха, сякаш искаше да каже нещо. Но какво можеше да каже, след като седях насреща ѝ? Чувстваше се хваната натясно. Объркана. Излъгана. Зная, че беше така, защото и аз се чувствах по същия

начин. И никога няма да забравя реакцията на госпожа Антили. Две кратки, провлачено произнесени думи: „Или... не“.

Стискам очи, полагам усилия да си спомня въпросния ден възможно най-ясно.

Болка ли беше онова, което видях върху лицето на господин Портър? Или страх? Той просто стоеше там, забил поглед в чина на Хана. По-точно — гледаше през чина ѝ. И никой не каза нито дума, всички извърнахме очи. Един към друг.

После той излезе. Господин Портър напусна класната стая и не се появи в нея в продължение на седмица.

Защо? Знаел ли е? Дали е знаел, защото той самият беше направил нещо?

А ето и какво казахме, ако си спомням добре.

Аз:

— Съжалявам, госпожо Антили. Просто не мислех, че сте ме извикали тук заради това.

Джесика:

— Нито пък аз. Иначе нямаше да дойда. Искам да кажа, сигурна съм, че между мен и Хилъри има общи неща и съм убедена, че тя е страхотен човек, но...

Аз:

— Името ми е Хана.

Джесика:

— Хилъри те нарекох, нали? Извинявай.

Аз:

— Няма нищо. Просто си помислих, че ще е добре да знаеш името ми, щом ще ставаме такива страхотни приятелки.

И тогава трите избухнахме в смях. Джесика и аз се смеехме почти по един и същ начин, което ни накара да се заискаме още по-силно. Смехът на госпожа Антили не беше толкова естествен... по-скоро беше нервен... но все пак беше смях. Увери ни, че никога преди не се била опитвала да сприятелява хората и се съмнявала, че щяла да повтори.

Но познайте какво. След срещата Джесика и аз започнахме да се движим заедно.

Много подмолно, госпожо, Антили. Многооого подмолно.

Излязохме от двора на училището и в началото разговорът ни вървеше някак неловко. Но беше приятно да има с кого друго да разговарям, освен с родителите си.

До тротоара, на който стоя, спира градски автобус. Сребрист, със сини ленти.

Подминахме моята пресечка, но аз не казах нищо. Не исках да прекъсвам разговора ни, но също така не исках да я каня у нас, тъй като още не се познавахме. Така че продължавахме да вървим, докато стигнахме до центъра на града. По-късно разбрах, че и тя е направила като мен, подминала е своята улица, за да си приказваме. Къде отидохме? Е-7 на картите ви. Кафене „Градината на Моне“.

Вратата на автобуса се отваря със свистене.

Никоя от нас не пиеше кафе, но мястото беше приятно за водене на разговори.

През замъглените прозорци виждам, че почти всички седалки са празни.

И двете си поръчахме горещ шоколад. Тя — защото смяташе, че ще е забавно. А аз? Аз винаги си поръчвам горещ шоколад.

Никога не съм се качвал на градски автобус. Никога не съм имал причина да го правя. Но с всяка изминала минута става все по-тъмно и по-студено.

□

Нощно време пътуването с автобус е безплатно, затова скачам вътре. Минавам покрай жената на шофьорското място, без никой от двамата ни да каже нещо. Тя дори не ме поглежда.

Вървя между седалките, като закопчавам якето си, за да се предпазя от студа — на всяко копче отделям повече внимание, отколкото е необходимо. Търся си каквото и да било извинение да не срещам погледите на останалите пътници. Зная как изглеждам в техните очи. Объркан. Виновен. Наполовина съсипан.

Избирам една седалка, която, в случай че никой друг не се качи, е заобиколена от три-четири свободни места. Синята възглавница от мушама е съдрана по средата, жълтият дунапрен всеки момент ще изскочи навън. Плъзгам се към прозореца. Стъклото е студено, но като опра глава на него, ще се успокоя по-лесно.

□

Честно казано, не си спомням много за какво си говорихме през въпросния следобед. А ти, Джесика? Защото когато си затворя очите, всичко преминава пред мен като на отделни кадри. Смеехме се. Опитвахме се да не разлеем напитките си. Жестикулирахме, докато разговаряхме.

Затварям очи. Стъклото охлажда едната страна на разгорещеното ми лице. Не ме интересува къде отива този автобус. Ще се возя на него с часове, ако ми позволят. Просто ще си седя тук и ще слушам касетите. И може би, без да се опитвам, ще заспя.

По едно време ти се наведе през масата.

— Мисля, че онзи тип там те оглежда — прошепна.

Зная за кого точно говореше, защото аз също го наблюдавах. Но той не гледаше мен.

— Теб гледа — казах.

Всички вие, които слушате, трябва да знаете, че в едно състезание по самообладание и кураж Джесика винаги ще е на първото място.

— Извинявай — каза тя на Алекс, в случай че още не сте се досетили за името на загадъчния младеж, — но по коя от нас се заглеждаш?

Няколко месеца по-късно, след скъсването между Хана и Джъстин Фоли, след началото на клюките, Алекс направи един списък. Кой е готин. Кой не е. Но там, в „Моне“, никой не е знаел още докъде ще доведе тази среща.

Ще ми се да натисна стоп бутона на уокмена и да превъртя назад целия им разговор. Да го върна във времето и да ги предупредя. Или дори да предотвратя срещата им.

Но не мога. Не можеш да върнеш миналото.

Алекс се изчерви. И като говоря за изчервяване, имам предвид, че всичката кръв от тялото му се качи в лицето му. Щом отвори уста да отрече, Джесика го изпревари.

— Не лъжи. Коя от двете ни заглеждаше?

През заскреженото стъкло се плъзгат уличните лампи и неоновите реклами в центъра на града. Повечето магазини са затворили за през нощта. Но ресторантите и баровете работят.

В този момент бих дала мило и драго, за да спечеля приятелството на Джесика. Тя беше най-непосредственото и

искрено момиче, което бях срещала и което казваше нещата такива, каквито са.

Благодарих наум на госпожа Антили задето ни беше запознала.

Алекс заекна и Джесика се приведе напред, пръстите ѝ грациозно полегнаха върху масата.

— Виж, забелязахме, че ни гледаш — продължи тя. — И двете сме нови и бихме искали да разберем коя от нас гледаше. Важно е.

Алекс заекна.

— Аз просто... Чух за това... Просто и аз съм нов.

Мисля, че двете с Джесика едновременно казахме нещо от рода на: „О!“. И после дойде нашият ред да се изчервим. Бедният Алекс просто искаше да се включи в разговора ни. Така че му позволихме. Мисля, че говорихме поне още час — вероятно и повече. Трима души, доволни, че няма да прекарат първия си учебен ден в самотно бродене по коридорите. Или в самотно хранене. В самотно изгубване.

Не че има значение, но къде отива този автобус? В друг град? Или безкрайно обикаля из тези улици? Може би трябваше да проверя, преди да се кача.

Следобедът в „Моне“ бе облекчение и за тримата. Колко ноци поред бях заспивала, обзета от ужас, представяйки си първия си ден в новото училище? Много. А след „Моне“? Нито една. Сега бях радостно развълнувана.

И само за ваше сведение, не мислех за Джесика или Алекс като за приятели. Дори не и в началото, когато с удоволствие бих приела две обикновени приятелства.

И знам, че и те са усещали нещата по същия начин, защото разговаряхме за това. Разговаряхме за старите си приятели и защо ни бяха станали близки. Споделихме какво ще търсим у новите си приятели в нашето ново училище. Но през онези първи седмици, преди да се отдалечим един от друг, „Градината на Моне“ беше спасителният ни рай. Ако някой от нас имаше проблем да се впише в средата или да се запознае с другите ученици, отивахме в „Моне“. Отзад, в градината, най-отдалечената маса вдясно.

Не съм сигурна кой постави началото на този ритуал, но когато някой от нас имаше труден ден, слагаше ръка в центъра на масата и казваше: „Раз, два, пу за мене!“. Другите двама слагахме ръце отгоре и се навеждахме напред. После слушахме, докато

надигахме чашиите си с едната си свободна ръка. Джесика и аз винаги пиехме горещ шоколад. С течение на времето Алекс опита цялото меню.

Бил съм в „Моне“ само няколко пъти, но мисля, че се намира на улицата, по която в момента се спуска автобусът.

Да, направо да му се повдигне на човек. Съжалявам, ако ви се е догадило от този епизод. Ако от това ще ви стане по-добре, и аз намирам сценката за прекалено сладникава. Но навремето „Моне“ наистина запълваше онези празноти, които трябваше да бъдат запълнени. За всички нас.

Но не се притеснявайте... идилията не продължи дълго.

Плъзвам се към седалката до пътеката, после се изправям във все още движещия се автобус.

Първият, който се отцепи, беше Алекс. Държахме се приятелски, когато се видехме по коридорите, но никога не преминахме тази граница. Поне аз.

Хващам се за седалките и се придвижвам към предната част на клатещия се автобус.

Що се отнася до Джесика и мен, всичко се промени твърде бързо. Разговорите ни преминаха в общи приказки и нищо повече.

— Кога е следващата спирка? — питам. Чувствам как думите излизат от гърлото ми, но на фона на гласа на Хана и ръмженето на двигателя ми звучат направо като шепот.

Жената поглежда към отражението ми в огледалото за обратно виждане.

После Джесика престана да идва и въпреки че ходих до „Моне“ още няколко пъти с надеждата, че някой от двамата ще се отбие там, скоро и аз престанах да се отбивам.

Докато...

— Другите пътници са заспали — казва жената шофьор. Внимателно наблюдавам устните ѝ, за да съм сигурен, че ще разбере какво ми казва. — Мога да спра, където кажеш.

Разбирате ли, страхотното в историята за Джесика е, че много голяма част от нея се случва на едно място — това значително облекчава живота на онези, които следват звездичките.

Автобусът подминава „Моне“.

— Тук е добре — казвам.

Да, срещнах Джесика за пръв път в кабинета на госпожа Антили. Но се опознахме в „Моне“.

Хващам се здраво, тъй като автобусът отбива и спира до бордюра.

И с Алекс се опознахме в „Моне“. И после... после се случи това.
Вратата се отваря шумно.

Един ден, докато бяхме в училище, Джесика ме приближи в коридора.

— *Трябва да си поговорим — каза ми тя. Не уточни къде или защо, но знаех, че има предвид „Моне“... и си помислих, че знам причината.*

Слизам по стъпалата и от канавката се качвам на бордюра. Намествам слушалките на ушите си и тръгвам назад.

Когато пристигнах, Джесика вече седеше свита на един стол, ръцете ѝ висяха отстрани, сякаш беше чакала дълго. А може и да беше така. Може да се беше надявала, че ще избягам от последния час, за да отида при нея.

Седнах и плъзнах ръка към средата на масата.

„Раз, два, пу за мене?“

Тя вдигна ръка и тръшна един списък на масата. После го бутна към мен и го завъртя така, че да мога да го прочета. Но нямаше нужда да го прави, защото първия път, когато бях прочела същия този списък, той лежеше обърнат върху чина на Джими: КОЙ Е ГОТИН / КОЙ НЕ Е.

Знаех в коя графа бях — според Алекс. А така наречената ми опонентка седеше срещу мен. В нашия спасителен рай. Моят... нейният... и този на Алекс.

— *На кого му пука? — казах. — Това нищо не означава.*

Преглъщам с мъка. Когато прочетох списъка, го предадох надолу по редицата, без да се замислям. Тогава ми се струваше забавно.

— *Хана — отвърна тя. — Не ме е грижа, че е предпочел теб пред мен.*

Знаех накъде отива този разговор и нямах намерение да я оставя да ни отведе до там.

А сега? Как виждам нещата сега?

Трябваше да грабна всяко копие, което намерех и да ги изхвърля всичките.

— Той не е предпочел мен пред теб, Джесика — казах. — Избрал ме е, за да те подразни, и това ти е ясно. Знае, че моето име ще те нарани повече от което и да било друго.

Тя затвори очи и произнесе името ми почти шепнешком:

— Хана.

Спомняш ли си, Джесика? Защото аз помня. Когато някой произнесе името ти по този начин, когато дори избягва да срещне погледа ти, не ти остава какво друго да кажеш или направиш. Човекът вече си е изградил мнение.

— Хана — каза ми ти. — Зная за слуховете.

— Не можеш да знаеш никакви слухове — отвърнах. Може би бях твърде чувствителна, но се бях надявала — колко глупаво от моя страна! — че след преместването на семейството ми тук няма да има повече клюки. Че съм ги оставила зад гърба си... за добро.

— Можеш да чуеш всякакви слухове — продължих, — но не можеш да ги знаеш.

Ти отново произнесе името ми.

— Хана.

Да, знаех за кои слухове става дума. И ти се заклех, че не съм се срещала с Алекс нито веднъж извън училище. Но ти не ми повярва.

Пък и защо да ми вярваш? Защо някой да не повярва на слух, който така добре си пасва с друг такъв? А, Джъстин? Защо?

Джесика може да беше чула много клюки за Хана и Алекс. Но никоя от тях не отговаряше на истината.

На Джесика ѝ беше по-лесно да ме възприема като Лошата Хана, вместо като Хана, която познаваше от „Моне“.

По-лесно за приемане.

По-лесно за разбиране.

Тя имаше нужда слуховете да са верни.

Спомням си как няколко момчета се шегуваха с Алекс до шкафчетата.

— Кексче, кексче, пекарю^[1].

После някой го попита:

— Попипвал ли си тази курабийка, пекарю?

И всички знаеха какво точно има предвид.

Когато тълпата се разотиде, останахме само аз и Алекс. Стомахът ми се свиваше от лека ревност. От прощалното парти на Кат не можех

да изтръгна Хана от мислите си. Но не можех да се насиля да попитам дали онова, което бяха казали, е вярно. Защото ако беше вярно, не исках да го чуя.

Докато връзваше връзките на обувките си и без да ме поглежда, Алекс отрече слуховете.

— Просто да знаеш.

— *Добре — казах аз. — Добре, Джесика. Благодаря ти, че ми помогна през първите седмици в училище. За мен това означаваше много. И наистина съжалявам, че Алекс се издъни с това свое тъпо списъче, но го направи.*

Казах ѝ, че зная за връзката им. През онзи пръв ден в „Моне“ той наистина се беше заглеждал по една от нас. И това не бях аз. И да, това ме беше накарало да ревнувам. И ако това щеше да ѝ помогне да преодолее скъсването им по-леко, бях готова да поема вината. Но... не... беше... вярно!

Стигам до „Моне“.

Отвън стоят двама мъже, облежнати на стената. Единият пуши цигара, другият се е сгушил в якето си.

Но всичко, което Джесика чу, бе, че поемам вината. Тя се надигна от стола си, измери ме с поглед отвисоко и се извърна.

Кажми ми, Джесика, какво искаше да направиш? Да ме удариш или да ми издереш очите? Защото ми се струва, че е и двете. Сякаш не можеше да решиш.

И как ме нарече? Не че има значение, но просто така, да се знае. Защото бях прекалено заета да вдигам ръка и да се навеждам — но ти ме стигна! — и пропуснах онова, което каза. Онзи малък белег, който всички сте виждали над веждата ми, е следа от нокътя на Джесика... белег, който разчовърках сама.

Забелязах белега преди няколко седмици. На партито. Мъничко несъвършенство върху едно красиво лице. Казах ѝ колко е сладък. Няколко минути по-късно тя започна да се държи странно.

А може и никога да не сте го забелязвали. Но аз го виждам всяка сутрин, когато се приготвям за училище. „Добро утро, Хана“, казва ми той. И всяка вечер, когато се приготвям за лягане. „Сладки сънища.“

Бутам тежката врата от дърво и стъкло на „Моне“. Връхлитата ме топъл въздух и всички се обръщат, ядосани, че съм пуснал студа да

влезе. Мушвам се вътре и затварям вратата зад гърба си.

Но той е нещо повече от драскотина. Той е удар в стомаха и плесница по лицето. Нож в гърба ми, защото ти предпочете да вярваш на някакъв скалъпен слух, отколкото да приемеш истината.

Джесика, скъпа, наистина умирам от желание да узная дали си се замъкнала на погребението ми. И ако си го направила, дали си забелязала причинения от теб белег?

Ами вие — останалите — забелязахте ли белезите, които оставихте след себе си?

Не. Навярно не.

Това не беше възможно.

Защото повечето от тях не могат да бъдат видени с просто око.

Защото нямаше погребение, Хана.

□

---

[1] Отново игра на думи. Фамилията на Хана — Baker — означава „пекар“ (от англ.). — Б.ред. ↑

КАСЕТА 2: СТРАНА Б

В памет на Хана би трябвало да поръчам горещ шоколад. В „Моне“ го сервират с малки парченца маршмелоу^[1], плуващи по повърхността. Единственото известно ми кафене, където го правят. Но когато момичето ме пита какво искам, поръчвам кафе, защото много внимавам с парите. Горещият шоколад струва с цял долар повече.

Тя плъзва една празна чаша през плота и ми посочва бара на самообслужване. Сипвам си равни количества кафе и сметана, колкото да покрия дъното на чашата. Останалото допълвам с марката „Космати гърди“, защото ми звучи като кафе с високо съдържание на кофеин и може би благодарение на него ще мога да остана буден до късно и да свърша с касетите.

Мисля, че трябва да чуя всичките, и то тази вечер.

Но дали наистина трябва? За една вечер? Или просто да откроя моята история, да я изслушам, а после да чуя само толкова от следващия запис, колкото да разбере на кого да изпратя касетите?

— Какво слушаш? — момичето зад тезгяха. Сега е до мен, навежда металните кани за кафето със сметана, нискокалоричното и соевото мляко. Проверява дали са пълни. Две черни татуирани линии излизат от яката ѝ и се губят в късо подстриганата ѝ коса.

Поглеждам към жълтите слушалки, които висят на врата ми.

— Едни касети.

— Касети? — тя взема каната за соевото мляко и я притиска към корема си. — Интересно. Някой, за когото съм чувала?

Поклащам отрицателно глава и пускам три кубчета захар в кафето си.

Тя обгръща каната с една ръка, а другата протяга към мен.

— Посещавахме общ клас преди две години. Ти си Клей, нали?

Оставям чашата, после плъзвам ръка в нейната. Дланта ѝ е топла и мека.

— Бяхме в една група — казва тя, — но не разговаряхме много.

Изглежда ми някак позната. Може би косата ѝ е различна.

— Няма как да ме познаеш — казва. — Много съм се променила оттогава насам. Тя извива силно гримираните си очи към тавана. — Слава богу!

Слагам дървена пръчица в кафето си и го разбърквам.

— По кой предмет бяхме в една група?

— Дървообработване.

Все още не си я спомням.

— Единственото, с което ме обогати този предмет, бяха забитите в кожата ми трески — обяснява тя. — О, а също така направих една пейка за пиано. Все още нямам пиано, но пък си имам пейка. Ти помниш ли какво направи?

Разбърквам кафето.

— Кухненска поставка за подправки.

Сметаната се смесва с кафето и напитката придобива светлокафяв оттенък; част от утайката се надига към повърхността.

— Винаги съм смятала, че си най-своятното момче — казва тя. — Всички в училище бяха на това мнение. Малко тихичък, но нищо. Навремето хората мислеха, че аз пък приказвам прекалено много.

Един клиент, застанал пред тезгяха, се покашля. Двамата обръщаме очи към него, но той не вдига поглед от менюто с напитките.

Тя се обръща към мен и двамата отново си разменяме по едно ръкостискане.

— Ами, може би ще те видя отново наоколо, когато имаме повече време за приказки.

После отива зад тезгяха.

Това съм аз. Доброто момче Клей.

Дали щеше да продължава да го твърди, ако чуеше тези касети?

Отправлям се към дъното на „Моне“, към затворената врата, водеща към верандата. По пътя подминавам маси с хора, които протягат крака или отместват столовете си назад, сякаш за да ме спънат, та да си разлея кафето.

Една топла капка опръсква пръста ми. Гледам я как се плъзга по кокалчетата на ръката ми и пада на пода. Започвам да търкам петното с върха на обувката си, докато изчезне. Спомням си как по-рано днес наблюдавах едно парче хартия да пада пред магазина за обувки. След самоубийството на Хана, но преди кутията с касетите да стигне до мен, много често минавах покрай магазина на майката и бащата на Хана.

Именно този магазин я беше довел в града. След трийсет години бизнес предишният собственик бе започнал да търси на кого да го продаде и да се пенсионира. А родителите на Хана са търсели къде да се преместят.

Не съм сигурен защо минавах толкова често оттам. Може би търсех връзка с нея — някаква връзка извън училище — и това беше единствената, за която можах да се сетя. Търсех отговори на въпроси, които не знаех как да задам. За живота ѝ. За всичко.

Нямах представа, че касетите са на път, за да обяснят всичко. Денят след самоубийството ѝ беше първият, в който се озовах пред входната врата на магазина за обувки. Лампите не светеха. На бележката, залепена на витрината, с плътен черен маркер беше написано: Щ ОТВОРИМ СКОРО. Предположих, че е надраскано набързо. Бяха пропуснали „е“-то.

Някакъв доставчик бе залепил известие на стъклената врата. Сред изброените възможности бе маркирана: „Ще опитаме отново утре“.

Няколко дни по-късно се върнах. На стъклото имаше още известия.

Днес, на връщане от училище, още веднъж минах оттам. Докато четях датите и съобщенията на всяко листче, най-старата бележка се отлепи и литна към земята. Приземи се до обувката ми. Вдигнах я и огледах вратата за последното известие. После повдигнах крайчеца му и пяхнах старото под него. Те скоро ще се върнат, помислих си. Трябва да я бяха пренесли у дома за погребението. В предишния ѝ град. За разлика от смъртта вследствие на старост или рак, никой не е подготвен да очаква самоубийство. Просто бяха тръгнали, без да имат възможност да уредят нещата.

Отварям вратата на „Моне“ към верандата, като внимавам да не разсипя още кафе.

Светлините в градината са приглушени за създаване на потискаща атмосфера. Всички маси са заети, включително тази на Хана в дъното. Около нея седят три момчета с бейзболни шапки, приведени над тетрадки и учебници. Никой от тях не продумва.

Влизам отново вътре и сядам на малка масичка до прозореца. Оттук се вижда градината, но масата на Хана е скрита зад една тухлена колона, обвита с бръшлян.

Поемам дълбоко дъх.

Докато историите се изнизват една по една, изпитвам облекчение, че името ми не се споменава. Облекчението е примесено със страх от онова, което още не е казала, от онова, което ще каже, когато дойде моят ред.

Защото редът ми идва. Зная го. И искам по-бързо да приключи.
Какво съм ти сторил, Хана?

□

Докато изчаквам първите й думи, гледам през прозореца. Вън е по-тъмно, отколкото тук. Когато отмествам поглед и фокусирам погледа си, виждам собственото си отражение в стъклото. И отмествам очи встрани.

Поглеждам към уокмена върху масата. Още не се чува никакъв звук, но бутонът за старт е натиснат. Може би не съм наместил хубаво касетата.

Натискам стоп.

□

После отново старт.

□

Нищо.

Прокарвам пръст по копчето за усиляване. Статичният шум в слушалките се усилява, затова намалявам звука. И чакам.

Шииш!... ако говориш в библиотеката.

Гласът ѝ е по-скоро шепот.

Шииш!... в киното или театъра.

Заслушвам се по-внимателно.

Понякога наблизо няма кой да ти каже да пазиш тишина... да бъдеш много. Много тих. Понякога трябва да си тих, когато си напълно сам. Както аз сега.

Шииш!

Хората, струпани около масите в останалата част от помещението, разговарят. Но единствените думи, които разбирам, са тези на Хана. Останалите са просто глух фон, накъсван периодично от остър смях.

Например по-добре да си тих — изключително тих — ако имаш намерение да бъдеш воайор. Защото какво ще стане, ако хората разберат?

Отдъхвам си. Не съм аз. Все още не съм аз.
Какво ще стане, ако тя... ако аз... разбере?
Познай какво, Тайлър Даун? Разбрах.

Облягам се назад и затварям очи.

Съжалявам те, Тайлър. Наистина. Всички споменати в записите до този момент трябва да изпитват известно облекчение. Описани са като лъжци или идиоти, или изпълнени с комплекси хора, които си го изливат на другите. Но твоята история, Тайлър... е някак смразяваща.

Отпивам първата си глътка кафе.

Воайор? Тайлър? Никога не съм предполагал.

И аз се чувствам малко зловещо, като я разказвам. Защо? Защото се опитвам да се доближа до теб, Тайлър. Опитвам се да разбере вълнението, което може да изпита човек, когато наднича през прозореца на нечия спалня. Когато наблюдава човек, нямащ ни най-малка представа, че го гледат. Когато се опитва да го хване в процес на...

В какво точно се опитваше да ме хванеш, Тайлър? И беше ли разочарован? Или приятно изненадан?

Добре, вдигнете ръка, моля. Кой знае къде съм?

Оставям кафето си, привеждам се напред и се опитвам да си я представя как записва всичко това.

Къде е тя?

Кой знае къде съм застанала в момента?

Изведнъж ми просветва и поклащам глава. Срамувам се заради него.

Ако отговорът ви е: „Пред прозореца на Тайлър“, познахте. И това е А-4 на картите ви.

В момента Тайлър не си е у дома... но родителите му са. И наистина се надявам да не излязат навън. За щастие, точно под прозореца му, досуц като моя, има висок гъст храст, затова се чувствам достатъчно спокойна.

А ти как се чувстваш, Тайлър?

Не мога да си представя какво му е коствало да изпрати тези касети. Да знае, че изважда тайната си пред очите на света.

Тази вечер има среща на екипа, който работи по изготвянето на годишника ни — това, както ми е известно, е гарнирано с много

пица и клюки. Така че знам, че няма да се прибереш, преди да е станало тъмно. Кое то аз, като воайор аматьор, високо оценявам.

Благодаря ти, Тайлър. Благодаря ти, че ме облекчаваш толкова много.

Когато Тайлър е чул това, дали е седял тук, в „Моне“, и дали се е опитвал да изглежда спокоен, докато се е потял пред приближаващата буря? Или е лежал в леглото си, вперил разширен от ужас поглед през прозореца?

Нека надникнем вътре, преди да си се върнал, става ли?

Лампата в коридора свети, така че виждам много добре. А, да, виждам точно онова, което очаквах — фотографска екипировка, пръсната навсякъде.

Хубавичка колекция си имаш, Тайлър. Обектив за всякакви случаи.

Включително за нощни снимки. Тайлър спечели конкурс с този обектив. Първо място в щата в категорията за смешни снимки. Старец разхожда кучето си през нощта. Кучето спира да се изпикае до едно дърво и Тайлър го фотографира. Струята, изстреляна от слабините на кучето, проблясва като зелен лазер именно заради употребата на въпросния обектив.

Знам, знам, все едно те чувам в момента. „Бяха за годишника, Хана. Аз съм фотограф на ученическия живот.“ И съм сигурна, че именно поради тази причина родителите ти са нямали нищо против да похарчат толкова много пари. Но това ли е единственото, за което използваш тази апаратура? Спонтанни снимки на ученическо тяло?

А, да, спонтанни снимки на ученическо тяло.

Преди да дойда тук, си направих труда да проверя значението на думата „спонтанен“ в речника. Това е една от онези думи, които имат много дефиниции, но една от тях е най-подходяща за случая. Ето я, запомнена в твоя чест: „Във фотографията — фотографиране на обекти, които се държат естествено, без да позират“.

Та кажи ми, Тайлър, през нощите, в които си стоял пред прозореца ми, бях ли достатъчно спонтанна за вкуса ти? Успя ли да ме хванеш в цялата ми естественост, без да позирам...

Чакайте. Чухте ли това?

Изправям се и облягам лакти на масата.

По пътя се задава кола.

Слагам длани върху ушите си.

Това ти ли си, Тайлър? Колата със сигурност приближава. Ето и фаровете.

Чувам шума на двигателя, примесен с думите на Хана.

Сърцето ми определено ми подсказва, че това си ти. Господи, така силно бие! Колата завива по алеята.

Чувам как гумите се качват на тротоара. Двигателят заглъхва.

Ти си, Тайлър. Ти си. Още не си изключил двигателя, така че ще продължа да приказвам. И да, вълнуващо е. Определено усещам тръпката.

За него трябва да е било ужасяващо да чуе всичко това. И трябва да е истински ад да знае, че не е единственият, който го е чул.

Добре, слушатели мои, готови ли сте? Врата на кола... и... Шии!

Дълга пауза. Дишането ѝ е тихо. Овладяно.

Една врата се затръшва.

Ключове. Стъпки. Друга врата се отключва.

Добре, Тайлър. Ето информация за случващото се стъпка по стъпка. Ти си в къщата, вратата е затворена. Или си се спрял да говориш с мама и татко, да им кажеш, че всичко е минало страхотно и това ще е най-добрият годишник за всички времена, или пицата не е била достатъчно, затова се отправяш директно към кухнята.

Докато чакаме, ще се върна малко назад и ще разкажа на всички как започна всичко. И ако греша по отношение на времето, Тайлър, открий останалите хора от тези записи и им кажи, че си започнал да шпионираш още преди да те хвана.

Ще го направите, нали? Всички вие? Ще запълните празнотите?

Защото всяка от историите, които разказвам, поставя толкова въпроси без отговор.

Въпроси без отговор. Бих отговорил на всеки въпрос, Хана. Но ти никога не ме попита.

Например, от колко време си ме следил, Тайлър? Откъде си знаел, че родителите ми са извън града през въпросната седмица?

Онази вечер, на партито, вместо да ми задаваш въпроси, започна да ми викаш.

Добре, време за признания. Правилото у нас, когато родителите ми отсъстват, е, че не ми е позволено да ходя по срещи. Техните подозрения, макар че те никога няма да си го признаят, са, че срещата може да ми се хареса прекалено много и да се изкуша да поканя момчето вкъщи.

В предишните истории казах, че клюките, които всички сте чували за мен, не са верни. И наистина не са. Но и никога не съм твърдяла, че съм самата добродетел. Излизах, когато родителите ми ги нямаше, но само защото можех да остана навън докато си поискам. И както добре знаеш, Тайлър, вечерта, когато всичко започна, момчето, с което бях излязла на среща, ме изпрати до вратата. Остана там, докато извадих ключовете да си отворя... после си тръгна.

Страх ме е да погледна, но се чудя дали хората в „Моне“ са се втренчили в мен. Могат ли по реакцията ми да познаят, че не слушам музика?

А може би никой не забелязва. Защо им е? Защо да ги е грижа какво слушам?

Лампата в стаята на Тайлър все още не свети, така че той или разговаря надълго и нашироко с родителите си, или все още е гладен.

Чудесно, остани верен на навиците си, Тайлър. Аз просто ще продължа да говоря за теб.

Дали си се надявал, че ще поканя момчето вътре? Или това щеше да те накара да завиждаш?

Разбърквам кафето си с дървената бъркалка.

Както и да е, след като влязох вкъщи — сама! — измих лицето и зъбите си. В момента, в който кракът ми прекрачи прага на стаята ми... Щрак.

Всички познават звука на фотоапарата при правене на снимка. Дори някои от дигиталните модели го издават — по носталгични причини. А аз винаги държа прозореца си открит около два-три сантиметра, колкото да влиза чист въздух. Именно така разбрах, че някой стои отвън.

Но отказах да повярвам. Беше твърде страшно да го повярвам още през първата нощ от ваканцията на родителите ми. Просто се

побърквам, казах си. Просто трябва да свикна с това, че съм сама. Но не бях толкова тъпа, че да се преоблека пред огледалото. Затова седнах на леглото. Щрак.

Какъв идиот си, Тайлър. В основното училище някои те смятаха за умствено ограничен. Но ти не беше. Просто си беше идиот.

Или може би не беше щракане, казах си. Може би беше скърцане. Леглото ми е с дървена рамка, която малко скърца. Точно така. Трябва да е било скърцане.

Придърпах завивката върху себе си и се съблякох под нея. После си сложих пижамата, като правех всичко възможно най-бавно, защото се страхувах, че онзи, който е отвън, може да направи нова снимка. В края на краищата не бях напълно сигурна какво възбужда интереса на един воайор.

Но чакайте — още една снимка щеше да докаже, че е бил там, нали? Тогава можех да се обадя в полицията и...

Но истината е, че не знаех на какво да се надявам. Родителите ми не бяха у дома. Бях сама. Предположих, че най-добрата ми възможност е да го игнорирам. И въпреки че беше отвън, твърде много се страхувах какво може да последва, ако ме види да посягам към телефона.

Глунаво? Да. Но дали беше логично? Да... поне в онзи момент.

Трябвало е да извикаш ченгетата, Хана. Това би могло да спре набиращата скорост снежна топка. Тази, за която продължаваш да говориш.

Тази, която прегازی всички ни.

Защо, първо на първо, на Тайлър му е било толкова лесно да наднича в стаята ми? Това ли питате? Винаги ли спя с вдигнати щори?

Добър въпрос, обвинители на жертвите. Но не беше толкова лесно. Щорите бяха отворени точно под определен ъгъл, така, както на мен ми харесваше. При ясна нощ, когато сложех глава на възглавницата, можех да заспивам, докато гледам звездите. А по време на буря можех да наблюдавам как светкавиците озаряват облаците.

Правил съм това, заспивал съм, докато гледам навън. Но тъй като съм на втория етаж, няма нужда да се притеснявам, че хората могат да надничат в стаята ми.

Когато баща ми разбра, че си държа щорите отворени — макар и съвсем леко — той излезе на тротоара, за да се увери, че никой не може да ме види от улицата. И наистина беше така. Тогава той слезе от тротоара и прекоси двора, за да стигне точно до прозореца ми. И какво установи? Освен в случай че някой не е по-висок от средния ръст и не стои на пръсти точно пред прозореца, няма как да бъде видяна.

Е, колко време си стоял така, Тайлър? Трябва да е било доста неудобно. И щом си си дал всичкия този зор, само за да ме следиш, надявам се, че поне нещо си спечелил от това.

Спечелил е. Само че не онова, което е искал. Вместо това е получил тези касети.

Ако тогава знаех, че е Тайлър, ако само бях надникнала през щорите, за да видя лицето му, щях да изтичам навън и да го направя на нищо.

Всъщност, това води до най-интересната част от...

Чакайте! Ето че идваш. Ще запазим онази история за по-късно.

Бутам наполовина пълната си чаша към най-отдалечения край на масата.

Нека да ви опиша прозореца на Тайлър. Щорите са спуснати до долу, но въпреки това виждам какво става вътре. Направени са от бамбук или имитация на бамбук и между всеки две пръчки има неравномерно разстояние. Ако застана на пръсти, също като Тайлър, мога да стигна до един от големите процепи.

Така, той цъка лампата и... затваря вратата. Той... той сяда на леглото. Сваля обувките си и... сега и чорапите.

Вътрешно простенвам. Моля те, не прави някоя глупост, Тайлър. Стаята си е твоя и ти можеш да вършиш каквото си искаш в нея, но не се излагай повече.

Може би трябва да го предупредя. Да му дам възможност да се скрие. Да се съблече под завивките. Може би трябва да почукам по прозореца. Или да ритна по стената. Може би трябва да направя така, че да го обземе същата параноя, каквато ме бе обзела мен заради него.

Гласът ѝ става по-силен. Дали не иска да я хванат?

Но в края на краищата, нали за това съм тук? За отмъщение?

Не. Отмъщението щеше да е забавно. Отмъщението, по някакъв извратен начин, би ми дало някакво чувство на удовлетвореност. Но това стърчане пред прозореца на Тайлър не удовлетворява нищо. Вече съм взела решение.

Тогава защо? Защо съм тук?

Ами, какво казах? Вече казах, че не съм тук заради себе си. И ако предавате касетите помежду си, никой друг, освен вас, хората от списъка ми, няма да чуе какво казвам. И така, защо съм тук?

Кажи ни. Моля те, Хана. Кажи ми защо трябва да слушам това. Защо аз?

Не съм тук, за да те наблюдавам, Тайлър. Успокой се. Не ми пука какво правиш. Всъщност, в момента дори не те гледам. Опряла съм гръб в стената и гледам към улицата. Това е една от онези улици, опасани с дървета, чиито клони се събират високо в небето, подобно на пръсти, които се докосват. Звучи поетично, нали? Веднъж дори написах стихотворение, в което сравнявах улици като тази с моето любимо стихче от детството: „Ето я църквата, ето камбанарията, отвори я“... и така нататък, и така нататък.

Един от вас дори прочете стихотворението, което написах. Ще говорим, за това по-късно.

Отново не съм аз. Дори не знаех, че Хана е писала стихотворения.

Но сега говоря за Тайлър. И все още съм на неговата улица. Неговата тъмна и пуста улица. Той просто не знае, че съм тук... засега. Затова нека да обобщим казаното, преди да си е легнал.

На другия ден след разходката на Тайлър до прозореца ми разказах на едно от момичетата, което седеше пред мен, за онова, което ми се беше случило. Това момите е известно като добър и проявяващ съчувствие слушател, а аз исках някой да се притеснява за мен. Исках някой да оправдае страховете ми.

Но... тя определено не се оказа този някой. Това момиче има извратена страна, за съществуването на която, малцина от вас подозират.

— Воайор? — попита тя. — Искаш да кажеш истински воайор?

— Така мисля — отвърнах.

— Винаги съм се чудела какво е усещането да те наблюдават тайно — рече тя. — Да те гледа воайор е някак... не знам... секси.

Определено извратено. Но коя е тя?

И защо ли ми пука?

Тя се усмихна и повдигна вежда.

— Мислиш ли, че ще се върне?

Честна дума, мисълта, че натрапникът може да се появи отново, никога не ми беше хрумвала. Но сега тази вероятност ме изпълни с ужас.

— Ами ако го направи? — попитах.

— Тогава трябва да ми кажеш — рече тя. И после се извърна, слагайки край на разговора ни.

Да уточня, че това момиче и аз никога не сме били близки. Срецахме се в доста от часовете по свободно избираема подготовка, в клас се държахме любезно една с друга, а понякога си казвахме, че трябва да излезем заедно, но това така и не се беше случвало.

Ето, помислих си, една златна възможност.

Потупах я по рамото и ѝ казах, че родителите ми са извън града. Би ли искала да дойде и да сгащи един воайор?

След училище отидохме у тях, за да си вземе нещата. После тя дойде у нас. Тъй като беше по средата на седмицата и вероятно щеше да закъснее да се прибере, тя каза на родителите си, че ще работим по училищен проект.

Господи. Всички ли използват това извинение?

Написахме си домашните на масата в трапезарията и изчакахме да се стъмни. Колата ѝ беше паркирана отпред като стръв.

Две момичета. Неустойимо, нали?

Свивам се леко, намествам се на стола.

Преместихме се в стаята ми и седнахме по турски на леглото с лице една срещу друга. Разговаряхме за каквото ни хрумне. Беше ни ясно, че за да хванем нашия воайор, трябваше да говорим тихо. Първо трябваше да чуем онова... Щрак.

Ченето ѝ увисна. Никога не бях виждала очите ѝ изпълнени с такова щастие.

Подкани ме шепнешком да продължим да приказваме.

— Престори се, че не си чула. Просто играй играта.

Кимнах.

После тя покри устата си с длан и импровизира:

— Мили Боже! Къде си го оставила да те пипне?

„Поклюкарствахме“ две-три минути, като се опитвахме да потиснем някой кикот, който би бил не на място, който би ни издал. Но щракането беше престанало, а вече се чудехме какво да коментираме.

— Знаеш ли какво би ми се искало в момента? — попита тя. — Един хубав, отпускащ масаж на гърба.

— Жестока си — прошепнах.

Тя ми намигна, после коленичи и се протегна напред като котка, докато не се опъна с цялата си дължина върху леглото ми. Щрак.

Искрено се надявам, че си изгорил или изтрил тези снимки, Тайлър. Защото ако излязат наяве, дори да не си виновен, не ми се мисли какво може да ти се случи.

Възседнах я. Щрак.

Отметнах косата ѝ. Щрак.

И започнах да разтривам раменете ѝ. Щрак. Щрак.

Тя се извърна към мен и прошепна:

— Знаеш какво ще означава, ако престане да снима, нали?

Отвърнах ѝ, че не знам.

— Няма значение — въздъхна тя.

Продължих да размачквам раменете ѝ. Всъщност, мисля, че се справях много добре, защото тя престана да говори и устните ѝ се извиха в красива усмивка. Но после ми подшушна нова идея. Начин, по който да хванем перверзника в действие. Не се съгласих. Някоя от нас просто трябваше да излезе от стаята, като каже на висок глас, че отива до тоалетната, и да се обади в полицията. Можехме да сложим край на всичко на момента.

Но това не се случи.

— Няма начин — отвърна тя. — Няма да си тръгна, докато не разбера дали го познавам. Ами ако е от нашето училище?

— И какво от това?

Поръча ми да следвам тактиката ѝ и се измъкна изпод краката ми. Според плана ѝ, когато кажеше „три“, трябваше да скоча към прозореца. Но аз смятах, че воайорът може би вече си беше тръгнал — може да се беше уплашил — понеже откакто бях слязла от гърба ѝ, щракането беше престанало.

— Време е за малко лосион — каза тя. Щрак.

Този звук ме накара да закипя от гняв. Добре. Мога да играя тази игра, помислих си.

— Виж в най-горното чекмедже.

Тя посочи към чекмеджето, което беше най-близко до прозореца, и аз кимнах.

Ризата под мишниците ми е леко влажна. Отново се намествам неловко върху стола си. Но, Господи, не мога да престана да слушам.

Тя отвори чекмеджето, погледна вътре и покри устата си с длан.

Какво толкова? В чекмеджето ми нямаше нищо, което да предизвика подобна реакция. В цялата ми стая нямаше нищо, което да заслужава подобно удивление.

— Не знаех, че си падаш по това — каза тя високо и ясно. — Трябва да го използваме... заедно.

— Хм, добре — отвърнах.

Тя бръкна в чекмеджето, разбърка някои неща, после отново сложи длан върху устата си.

— Хана? — каза. — Колко броя имаш? Ти определено си много лошо момиче.

Щрак. Щрак.

Много хитро, помислих си.

— Защо не ги преброиш?

Тя така и направи.

— Да видим сега. Едно... две...

Спуснах единия си крак на пода.

— Три!

Скочих към прозореца и дръпнах въжението. Щорите се отвориха. Потърсих с поглед лицето ти, но ти се движеше прекалено бързо. Другото момиче не гледаше към лицето ти, Тайлър.

— Мили Боже! — изпищя тя. — Той си напъхва онази работа в гащите.

Тайлър, където и да си, съжалявам те. Заслужавах си го, но те съжалявам.

И така, кой беше? Видях колко си висок, както и косата ти, но не успях да видя лицето ти достатъчно ясно.

Но ти сам се издаде, Тайлър. На следващия ден, когато отидох на училище, попитах десетки хора къде са били предната вечер.

Някои отвърщаха, че са били у дома или у приятели. Или на кино. Или че не ми влиза в работата. Но ти, Тайлър, ти ми даде най-предпазливия — и най-интересния — отговор.

— Кой, аз ли? Никъде.

И по някаква причина, докато ми казваше, че не си бил никъде, очите ти трепнаха и по челото ти изби пот.

Такъв идиот си, Тайлър.

Хей, поне беше оригинален. И най-малкото, престана да се навърташ край къщата ни. Но усещането за присъствието ти, Тайлър, никога не ме напусна.

След посещенията ти започнах всяка вечер да затварям плътно щорите си. Заклучих звездите и никога повече не видях светкавица. Всяка вечер просто изгасях лампата и си лягах.

Защо не ме остави на мира, Тайлър? Моят дом. Моята стая. Те трябваше да са мястото, на което да се чувствам сигурна и защитена. Защитена от всичко навън. Но ти беше онзи, който ми отне това усещане.

Е... не напълно.

Гласът ѝ трепери.

Но ти отне онова, което беше останало.

Тя млъква. И по време на това мълчание осъзнавам колко напрегнато съм вперил поглед в празното пространство. В чашата в най-отдалечения край на масата. Но без да я виждам. Ще ми се да погледна към хората около мен, но съм прекалено засрамен. Сега вече сигурно ме наблюдават. Опитват се да разберат болката, изписана върху лицето ми. Да открият кое е това бедно хлапе, заслушано в някакви стари касети.

Колко важно за теб е чувството за сигурност, Тайлър? Ами за уединение? Може би не толкова важно, колкото за мен, но не си ти човекът, който да прецени.

Поглеждам през прозореца, отвъд отражението си, към едва осветената градина на верандата. Не мога да кажа дали все още е останал някой там, зад обвитата с бръшлян тухлена колона, седнал на нейната маса. Маса, която в един момент е била другото място, вдъхващо чувство за сигурност у Хана.

И така, кое е това мистериозно момиче от твоята история, Тайлър? Кое е момичето, което се усмихваше толкова хубаво, когато

му разтривах гърба? Кой ми помогна да те изоблича? Да кажa ли?

Зависи. Какво ми e направила тя?

За да чуete отговора... заредете касета номер три.

Но аз съм готов да чуя моето име, Хана. Готов съм да приключа с това.

И, о, Тайлър, отново стоя пред прозореца ти. Бях се отдалечила от него, за да завърши историята ти, но лампата в спалнята ти не свети от доста време... затова се върнах.

Дълга пауза. Шумолене на листа.

Чук-чук, Тайлър.

Чувам го. Тя чука по прозореца. Два пъти.

Не се притеснявай. Съвсем, скоро ще разбереш кой e бил.

□

Махам слушалките, увивам плътно жълтия кабел около уокмена и го пъхам в джоба на якето си. Отсреща се вижда етажерката на „Моне“, пълна със стари книги. Нищо особено. Уестърни с меки корици, ню ейдж, фантастика. Внимателно заобикалям претъпканите маси и се отправям натам.

Един масивен тълковен речник стои до речник с липсваща корица. Върху изложената на показ мека част от гърба някой е написал с черно мастило: „Речник“. На същата полица една до друга са напъхани пет тетрадки голям формат, всяка с различен цвят. Размерът им е приблизително същия като на годишниците в училище, но тези са купени, за да се използват празните им страници. Наричат ги книги за мнения, похвали и оплаквания. Всяка година се добавя по един нов том и хората драскат каквото им скимне в тях. Отбелязват специални събития, пишат ужасни стихове, скицират образи, които са прекрасни или гротескни, или просто обезсмъртяват бомбастични фрази.

На гърба на всяка от тези тетрадки е залепена по една лента тиксо, върху което е изписана годината. Изваждам онази от първата ни година в гимназията. Като се има предвид колко време е прекарвала Хана в „Моне“, нищо чудно да е написала нещо вътре. Като стихотворение например. А може би е имала и други таланти, за които не съм знаел. Може би е умеела да рисува. Просто търся нещо друго, различно от грозотата на тези записи. В момента имам нужда от това. Имам нужда да я видя в различна светлина.

Тъй като повечето хора оставят дата под произведенията си, прехвърлям страниците назад. Към септември. Ето.

За да не изгубя мястото, слагам показалеца си между отворените страници и отнасям книгата до масата си. Отпивам бавно от хладното кафе, отварям отново и прочитам думите най-отгоре, надраскани с червено мастило: „Всеки има нужда от «Пу за мене!»“. Подписано е с инициалите на трима души: Дж. Д., А. С., Х. Б.

Джесика Дейвис, Алекс Стендъл, Хана Бейкър.

Под инициалите, затъкната плътно в гънката между страниците, се вижда гърбът на някаква снимка. Изваждам я и я обръщам.

Хана.

Господи, обичам усмивката ѝ. И косата ѝ, все още дълга. Едната ѝ ръка е увита около кръста на друга ученичка. Кортни Кримсън. Зад двете се вижда тълпа от младежи. Всеки е хванал бутилка, кутийка бира или червена пластмасова чаша. На партито е тъмно, а Кортни не изглежда особено щастлива. Но не изглежда и ядосана.

Мисля, че е нервна.

Защо?

---

[1] Меки бонбони, които се приготвят от захар, вода и желатин, като често се добавят оцветители. Първоначално са се появили като лечебни бонбони, приготвяни с екстракт от растението бяла ружа (англ. marshmallow), откъдето идва и името им, за успокояване на възпалено гърло. — Б.ред. ↑

КАСЕТА 3: СТРАНА А

□

Кортни Кримсън. Какво красиво име. И, да, много красиво момиче, също така. Красива коса. Красива усмивка. Перфектна кожа. А също и много мила. Всички го казват.

Гледам втренчено снимката. Ръката на Хана около кръста на Кортни по време на някакво парти. Хана е щастлива. Кортни е нервна. Но нямам представа защо.

Да, Кортни, ти си много мила с всички, които срещаш по коридорите в училище. Мила си с всеки, който те изпраща до колата ти след часовете.

Отпивам от кафето си. Вече е напълно изстинало.

Определено си едно от най-популярните момичета в училище. И ти... си... просто... толкова... добричка.

Нали така?

Не.

Изпивам кафето, за да изпразня чашата.

Да, скъпи мои слушатели, Кортни е много мила с всеки, с когото влиза в контакт или с когото говори. И въпреки това се запитайте — дали това не е просто поза?

Отнасям чашата си до бара на самообслужване, за да я напълня отново.

Аз мисля, че е. Нека ви кажа защо.

Първо, за всички, които слушат — много се съмнявам, че Тайлър ще ви позволи да видите снимките, които ми направи, докато масажирах гърба на Кортни.

Каната с кафето със сметана се изплъзва от пръстите ми и се удря в тезгяха. Хващам я, преди да падне на пода, после поглеждам през рамо. Момичето зад тезгяха отмята глава назад и се смее.

Кортни е момичето от стаята на Хана?

Хана прави продължителна пауза. Знае, че е нужно време, за да се смели тази информация.

Ако сте виждали тези снимки, значи сте големи късметлии. Сигурна съм, че са много секси. Но както вече знаете, те са също така сто процента поза. Поза. Каква интересна дума, с която да обобщим историята на Кортни. Защото когато позираш, знаеш, че някой те гледа. Слагаш си най-хубавата усмивка. Пускаш в ход най-сладкото си излъчване.

Не както Кортни от снимката в тетрадката.

А в гимназията хората винаги гледат, така че винаги има причина за позиране.

Натискам копчето на капака на каната и в чашата ми потича тъмно кафе.

Не мисля, че го вършиш съзнателно, Кортни. Именно заради това те включвам в тези записи.

За да разбереш, че онова, което правиш, рефлектира върху останалите. Или по-точно, то рефлектира върху мен.

Всички смятат Кортни за истинска душица. Трябва да е било убийствено за нея да чуе историята си тук, на тази касета.

По гърба ми пролазват тръпки. Убийствено. Дума, която ще изключва от речника си.

Кортни Кримсън. Името звучи почти прекалено идеално. А, както вече казах, ти също така и изглеждаш идеално. Единственото, което ти остава, е... да бъдеш идеална.

Връщам се на масата си с кафето със сметана и захар.

Ето тук трябва да ти отдам заслуженото. Ти би могла да решиш да си истинска кучка и пак да задържиш всичките си приятели и гаджета. Но вместо това си решила да си мила и сладка, така че всички да те харесват и жива душа да не те мрази.

Нека съм пределно ясна, Кортни. Аз не те мразя. Всъщност, дори не мога да кажа, че не те харесвам. Но по едно време мислех, че двете ставаме приятелки.

Не си спомням това. Не мисля, че някога съм ги виждал да се движат заедно.

Излиза, че просто си ме подготвяла да бъда поредната отметка в списъка с „Хора, които мислят Кортни Кримсън за наистина готино момиче“. Още един гарантиран глас за „Най-популярно лице“ в годишника при завършването.

И след като веднъж го направи с мен и аз го осъзнах, те наблюдавах как го правиш и с други.

Тук, Кортни, е твоят принос към антологията на моя живот.

Хареса ли ти това? Антологията на моя живот?

Току-що ми хрумна.

Вдигам раницата върху коленете си и отварям най-големия ѝ джоб.

Денят, в който Тайлър фотографира в спонтанен вид нашите неподправени ученически тела, започна като всички останали. Звънецът за първия час иззвъня и Кортни, както винаги, влетя в стаята с няколко секунди закъснение. Не че това имаше значение, тъй като госпожа Дилърд още не беше дошла.

Нещо, което също не е необичайно.

Изваждам картата на Хана и я опъвам върху малката маса.

Когато престана да говориш с човека пред теб, аз те потупах по рамото, Кортни. В мига, в който очите ни се срещнаха, двете избухнахме в смях. Разменихме си няколко кратки изречения. Но не си спомням кой какво каза, защото казаното от теб беше същото, което си мислех и аз.

— Толкова странно.

— Знам.

— Какво, по дяволите?

— Можеш ли да си представиш?

— Толкова смешно.

После, когато госпожа Дилърд най-накрая пристигна, ти се обърна напред. И когато часът свърши, излезе от стаята.

Търся червената звездичка, маркираща къщата на Тайлър. Една част от мен се чувства странно, задето толкова отблизо следя историята на Хана. Сякаш съм обсебен. Прекалено вманиачен. Същевременно друга част от мен иска да отрече това вманиачаване.

Едва когато излязох в коридора, за да отида до кабинета за втория час, си казах: „Чакай малко. Тя не каза довиждане“.

Просто правя онова, което иска тя. Това не е мания. А отдаване на почит. Изпълнявам последното ѝ желание.

Казваше ли ми довиждане през следващите дни? Не, не често. Но след прекараната заедно вечер този пропуск изглеждаше преднамерен. Предполагам съм си мислела, че след всичко, което

бяхме преживели заедно преди по-малко от дваайсет и четири часа, сега щяхме да сме нещо повече от обикновени познати.

А-4. Червена звездичка върху къщата на Тайлър.

Но очевидно отново се превърнахме именно в това. Поздравявахме се по коридорите, понякога отронваше по едно довиждане след часовете, но никога не ми каза нищо повече от онова, което казваше на всички други.

До нощта на партито.

До нощта, в която отново имаше нужда от мен.

□

Трябва ми един момент да наваксам. Не мога да продължа да слушам, докато не направя това.

Свалям слушалките и ги провесвам около врата си. Момичето, с което ходехме заедно на дървообработване, обикаля наоколо с един пластмасов леген и събира чаши и чинии от празните маси. Извивам очи към тъмния прозорец, докато разчиства мястото до мен. По отражението ѝ в стъклото разбирам, че поглежда на няколко пъти към мен, но не се обръщам.

Когато се отдалечава, отпивам от кафето си и полагам адски усилия да не мисля. Просто изчаквам.

Петнайсет минути по-късно пред входната врата на „Моне“ минава автобус и чакането ми приключва. Грабвам картата, мятамраницата на рамо и хуквам навън.

Автобусът е спрял до отдалечения ъгъл. Тичам по тротоара, вземам стъпалата на автобуса на няколко скока и си намирам празно място някъде към средата.

Шофьорът ме поглежда в огледалото за обратно виждане.

— Движа се с няколко минути преди разписанието — казва той.
— Ще изчакам малко тук.

Кимвам, пъхам слушалките в ушите си и се заглеждам през прозореца.

□

Нека ви кажа, че по-нататък ще чуете за далеч по-голямо и по-важно парти.

Това ли е? Там ли се появявам аз?

Но тук става дума за партито, което връща Кортни в историята.

Бях на училище, излизах от първия час, праметнала раница на рамо, когато ти ме хвана за ръката.

— Хана, чакай малко — каза. — Как си?

Усмивката ти, зъбите ти... идеални.

Вероятно съм отвърнала „Чудесно“ или „Добре, а ти как си?“. Но, честно казано, не ми пукаше, Кортни. Всеки път, когато погледите ни се срещаха в някой оживен коридор и виждах как очите ти прескачат към някой друг, загубвах още малко от уважението, което бях изпитвала към теб. И понякога се чудех колко още хора в този коридор се чувстват като мен.

Продължи, като ме попита дали съм чула за партито тази вечер. Отвърнах утвърдително, но отбелязах, че не ми се ходи и не ми се губи време в търсене на подходяща компания. Или по-точно, че не ми се мотае наоколо в търсене на човек, който да ме спаси от приказките на някой друг.

— Трябва да отидем заедно — каза ти. И наклони глава настрана, усмивката ти блесна и — въпреки че може би си внушавам — мисля, че дори те видях да пърхаши с мигли.

Да, това е Кортни. Никой не може да ѝ устои, а тя флиртува с всички.

— Защо? — попитах. — Защо трябва да ходим заедно на парти?

Това очевидно те изненада. Все пак ти си тази, която си и всички искат да ходят на партита с теб. Всички! Момчета. Момичета. Няма значение. Хората се възхищават от теб.

Възхищават? Или възхищаваха? Защото имам чувството, че това ще се промени.

Повечето от тях, за съжаление, не разбират колко внимателно планираш този свой имидж.

Ти повтори въпроса ми.

— Защо трябва да ходим заедно на парти? За да се сбlijжим, Хана.

Попитах те защо искаш да се сбlijжаваме, след като толкова дълго си ме игнорирала. Но ти, разбира се, отрече да е било така. Каза, че трябва да съм се объркала. А партито щяло да е добър шанс да се опознаем по-добре.

И въпреки че продължавах да изпитвам съмнения, ти си тази, която си, и всички искат да ходят по партита с теб.

Но ти си знаела, Хана. Знаела си и въпреки всичко си отишла. Защо?

— Страхотно! — каза. — Можеш ли да шофираш?

Сърцето ми сякаш прескочи един удар.

Но се овладях и отново пренебрегнах съмненията си.

— Разбира се, Кортни — отвърнах. — В колко часа?

Ти отвори тетрадката си и откъсна един лист. С дребни сини букви изписа адреса си, часа и инициалите си: К. К. Подаде ми листа и каза:

— Ще бъде страхотно!

После си събра нещата и излезе.

Вратата се затваря и автобусът се отделя от бордюра.

Познай какво, Кортни? На излизане забрави да ми кажеш довиждане.

Ето моята теория за причината, поради която искаше да отидеш на партито с мен: знаела си, че съм ти ядосана, защото ме игнорираш. Или най-малкото си знаела, че се чувствам обидена. Не беше добре за безупречната ти репутация. Това трябваше да се поправи.

Д-4 на картите, всички. Къщата на Кортни.

Отварям отново картата.

Когато спрях до бордюра, входната врата на къщата ви се отвори. Ти излезе, изстреля се от предната площадка и с подскачаща походка пое надолу по алеята. Преди да затвори вратата, майка ти се наведе, за да огледа хубаво колата ми.

Не се притеснявайте, госпожо Кримсън, помислих си. Вътре няма момчета. Нито алкохол. Нито наркотици. Нищо забавно.

Защо се чувствам длъжен да следвам картата ѝ? Не е необходимо да го правя. Слушам записите от всяка една от касетите, от двете страни, а това би трябвало да е достатъчно.

Но не е.

Ти отвори предната врата, седна и закопча колана.

— Благодаря, че ще ме закараш — каза ми.

Не следвам картата, защото тя така иска. Следвам я, защото имам нужда да разбера. Каквото и да ми коства, имам нужда да разбера

какво се е случило с нея.

— *Ще ме закараш?*

Веднага се изпълних със съмнения относно причината да ме поканиш, това не беше поздравът, който исках да чуя.

Д-4. Само на няколко пресечки от къщата на Тайлър.

Исках да греша по отношение на преценката си за теб, Кортни. Наистина. Исках да възприемеш ситуацията по следния начин: аз те вземам, за да отидем на парти заедно. Много по-различно от това да те закарам.

В онзи момент разбрах как ще протече партито за двете ни. Но как завърши? Е, това беше изненада. Беше... странно.

На гърба на всяка седалка под парче плексиглас е завинтена карта с маршрутите на градските автобуси. Автобусът, който хванах, ще мине покрай къщата на Кортни, ще завие вляво преди пресечката на Тайлър, после ще спре.

Паркирахме на две пресечки и половина — най-близкото свободно място, което успяхме да намерим. В колата си имам една от онези уредби, които продължават да свирят дори след като изключа двигателя. Не спира, докато не се отвори някоя от вратите. Но когато отворих вратата, музиката не спря... просто прозвуча някак отдалеч.

— О, Боже — каза ти. — Мисля, че тази музика е от партито!

Споменах ли, че се намирахме на две пресечки и половина от там? Ето колко силна беше музиката. Това парти направо си плачеше за полиция.

Ето защо не ходя на много партита. Толкова съм близо до шанса да бъда избран за отличника, който ще произнесе прощалното слово при завършването на випуска. Една грешка би прецакала всичко.

Присъединихме се към потока ученици, отправили се към партито — все едно се превърнахме в част от стадо съомги, понесли се нагоре по течението по време на размножителния период. Когато пристигнахме, заварихме двама ръгбисти — които никога не се появяваха на парти без фланелките на отбора си — да стоят от двете страни на входа и да събират пари за бира. Така че бръкнах в джоба си.

Ти извиси глас, за да надвикаш музиката:

— Недей.

Стигнахме до входа и единият от двамата каза:

— Два кинта на чаша — после разбра на кого говори. — О! Здравсти, Кортни. Ето.

И ти подаде червена пластмасова чаша.

Два кинта? Само толкова ли? Сигурно таксуват момичетата по друга тарифа.

Ти кимна към тен. Момчето се усмихна, после ми подаде чаша. Когато посегнах да я взема, той не я пусна. Каза ми, че всеки момент ще го сменят и че трябва да се опознаем. Усмихнах му се, но ти ме сграбчи за ръката и ме помъкна навътре.

— Недей — каза. — Вярвай ми.

Попитах те защо, но очите ти се плъзгаха по тълпата и ти не ме чу.

Не си спомням никакви слухове за Кортни и който и да е от отбора по ръгби. За баскетболистите — да. С много от тях. Но с ръгбисти? Не.

После каза, че трябва да се разделим. И знаеш ли каква беше първата ми мисъл, когато чух това, Кортни? Боже, със сигурност не беше изчакала дълго.

Каза, че трябвало да се видиш с няколко човека и че ще се срещнем пак по-късно. Излъгах те, че и аз трябва да се видя с някого.

После ми поръча да не тръгвам без теб.

— Ти си ми шофьорът, не забравяй!

Как бих могла да забравя, Кортни?

Автобусът завива по улицата на Кортни, в една трета от дворовете се виждат табели „Продава се“. Когато подминаваме дома на Кортни, почти очаквам да видя червена звезда, изрисувана със спрей върху входната врата. Но входът е забулен в тъмнина. Лампата не свети. Прозорците също са тъмни.

Но ти ми се усмихна. И накрая произнесе вълшебната дума „Довиждане“. И „довиждане“ беше точно онова, което имаше предвид.

— Да не си си пропуснал спирката, Клей?

По гръбнака ми пробягват ледени тръпки. Глас. Момичешки глас. Но не от слушалките.

□

Някой произнесе името ми. Но откъде? Тъмната редица от прозорци ми служи като огледало. Виждам отражението на момичето, седнало зад мен. Някъде на моята възраст е. Но дали я познавам? Извърщам се назад и поглеждам.

Скай Милър. Моята тръпка от времето, когато бях в осми клас. Тя се усмихва или по-скоро се подхилква самодоволно, защото знае, че здравата ме е стреснала.

Скай винаги е била красива, но се държи така, сякаш главата ѝ никога не е раждала дори една-единствена мисъл. Особено през последните две години. Всеки ден се облича в скучни размъкнати дрехи. Направо се губи в тях. Тази вечер е избрала обемист сив суичър и достойни за него панталони.

Свалям слушалките.

— Здравсти, Скай.

— Да не подмина къщата ти? — пита ме тя. Повече думи, отколкото ми е казвала от много време насам. Повече думи, отколкото съм я чувал да казва на когото и да било от много време насам. — Ще спре, ако му кажеш.

Поклащам глава. Не. Не моята къща.

Автобусът завива наляво и спира до бордюра. Вратата се отваря и шофьорът вика:

— Някой ще слиза ли?

Поглеждам към предната част на автобуса, към огледалото за обратно виждане, и срещам погледа му. После отново се обръщам към Скай.

— Къде отиваш? — питам я.

Самодоволната усмивчица се връща. Очите ѝ се заковават върху лицето ми. Полага огромни усилия да ме накара да се почувствам неудобно. И успява.

— Никъде — отвръща накрая.

Защо го прави? Какво се е случило от осми клас насам? Защо толкова държи да е черната овца в очите на всички? Какво се беше променило? Никой не знае. Един ден, или поне на мен ми се струва, че се случи светкавично бързо, тя просто престана да изяснява желание да бъде част от каквото и да било. Но това е моята спирка и трябва да слизам. Намира се по средата между двете червени звезди — между къщите на Тайлър и на Кортни. А мога да остана и да си поприказвам

със Скай. Или по-точно, бих могъл да остана и да се *опитам*, да поприказвам с нея. Почти гарантиран монолог.

— До утре — казва ми тя.

И това е всичко. Разговорът е приключил. Признавам, че една част от мен изпитва облекчение.

— Доскоро — отвърщам.

Мятам раницата си на рамо и поемам към предната част на автобуса. Благодаря на шофьора и се връщам към студения въздух навън. Вратата се затваря зад гърба ми. Автобусът тръгва. Прозорецът на Скай ме подминава — тя е облегла глава на него, затворила очи.

Намествам раницата върху двете си рамена и затягам каишките. Отново съм сам, тръгвам. Към къщата на Тайлър. Добре де, ама как ще разбере коя от всичките е неговата? Знам, че е в тази част на квартала, но Хана не е оставила адрес.

Ако в стаята му свети, може би ще разпозная бамбуковите щори.

При всеки подминат прозорец гледам за тези щори, макар да се опитвам да не задържам очи прекалено дълго.

Може да извадя късмет. Може в двора му да видя табела: **ВОАЙОР — ВЛЕЗТЕ ВЪТРЕ.**

Не мога да сдържа смеха си при собствената си нескопосна шега. Струва ми се нередно да се хия така, когато думите на Хана са на един бутон разстояние. Но едновременно с това усещането е приятно. Сякаш се смея за пръв път от месеци насам, макар да са минали едва няколко часа.

След две къщи ги виждам.

Спирам да се усмихвам.

Лампата в стаята свети, бамбуковите щори са спуснати. Паяжина от сребриста лепенка задържа парчетата на спуканото стъкло.

Камък? Дали някой не е хвърлил камък по прозореца на Тайлър?

Някой, който е знаел? Някой от списъка?

Когато приближавам, си представям Хана, застанала до прозореца, да шепне в миниатюрния рекордер. Думи, които са прекалено тихи, за да ги чуя от такова разстояние. Но накрая достигат до мен.

Зелен плет разделя предния двор на Тайлър от съседния. Отивам до него, за да се скрия от чужди погледи. Защото той сигурно гледа.

Навън. В очакване някой да блъсне прозореца му и да го отвори широко.

— Искаш да хвърлиш нещо ли?

Ледената тръпка отново се връща и ме пронизва. Обръщам се, готов да ударя и да хукна.

— Чакай! Аз съм.

Маркърс Кули, от нашето училище.

Навеждам се напред, облягам длани на коленете си.

Уморен съм.

— Какво търсиш тук? — питам го.

Маркърс поднася камък с големината на юмрук току пред очите ми.

— Вземи го — казва.

Вдигам поглед към него.

— Защо?

— Ще се почувстваш по-добре, Клей. Честна дума.

Поглеждам към прозореца. Към лепенката. После отмествам очи надолу, поклащам отрицателно глава.

— Чакай да позная, Маркърс. Ти си в онези записи.

Той не отговаря. Няма нужда. Когато го поглеждам, угълчетата на устните му се опитват да задържат усмивката му. И по тези усилия разбирам, че той не се срамува.

Кимам към прозореца на Тайлър.

— Ти ли го направи?

Маркърс бута камъка в ръката ми.

— Ти ще си първият, който ще е отказал, Клей.

Сърцето ми ускорява ритъма си. Не заради Маркърс, който стои пред мен, нито заради Тайлър, който е някъде вътре, нито заради тежкия камък в ръката ми, а заради онова, което току-що съм чул.

— Ти си третият, който идва тук — казва той. — Освен мен.

Опитвам си да си представя как някой друг от списъка, някой друг, освен Маркърс, хвърля камък по прозореца на Тайлър.

Но не мога. Няма логика.

Всички сме в списъка. Всички ние. Всеки от нас е виновен за нещо. С какво Тайлър е по-различен от останалите?

Втрещвам се в камъка в ръката си.

— Защо го правиш? — питам.

Той кима през рамо надолу към улицата.

— Живея ей там. Където свети. Наблюдавам къщата на Тайлър, за да видя кой ще дойде.

Не мога да си представя какво е казал Тайлър на родителите си. Дали не ги е помолил да не сменят стъклото, защото ще последват нови удари по него? Какво са отвърнали те? Дали са го попитали откъде знае? Дали са го попитали защо?

— Пръв беше Алекс — информира ме Маркър. Изобщо не го е срам, че ми разправя всичко това. — Мотаехме се у нас, когато, съвсем изненадващо, той пожела да му покаже къщата на Тайлър. Не знаех защо, те двамата не бяха приятели, но Алекс определено се интересуваше.

— И какво, просто му даде камък, който да хвърли по прозореца?

— Не, идеята беше неговa. Тогава още не знаех, че записите съществуват.

Подхвърлям леко камъка нагоре, после го улавям с другата си ръка. Даже да не беше спукано от предишните камъни, на този стъклото нямаше шансове да удържи. Защо Маркър е избрал точно този камък за мен? Чул е всички записи, но иска аз да бъда човекът, който ще довърши стъклото.

Защо?

Прехвърлям камъка обратно в другата си ръка. Над рамото на Маркър се вижда къщата му. Трябва да го накарам да ми посочи своя прозорец. Трябва да му кажа, че този камък ще премине през един от прозорците на неговата къща и ще е по-добре той да ми покаже онзи на неговата спалня, за да не изкарам акъла на малката му сестричка.

Стисвам здраво камъка. Още по-здраво. Но няма как да овладеем треперенето на гласа си.

— Ти си едно нещастно копеле, Маркър.

— Какво?

— И ти си включен в записите — казвам. — Нали?

— Както и ти, Клей.

Гласът ми трепери както от гняв, така и от стремеж да преглътна сълзите си.

— Какво ни прави по-различни от него?

— Той е воайор — отвръща Маркър. — Извратенияк. Гледал е през прозореца на Хана, така че защо да не счупим неговия?

— Ами ти? — питам го. — Ти какво си направил?

За момент очите му сякаш ме гледат, но не ме виждат. После той примигва.

— Нищо. Направо е нелепо — отвърща. — Не трябва да съм на онези касети. На Хана просто ѝ е трябвало извинение, за да се самоубие.

Пускам камъка на тротоара. Трябваше да го направя, в противен случай щях да размажа с него лицето пред себе си.

— Разкарай се от мен — казвам му.

— Това е моята улица, Клей.

Пръстите ми се свиват в юмрук. Поглеждам надолу към камъка, изпълнен с желание да го вдигна.

Но се извърщам. Бързо. Изминавам цялото разстояние пред къщата на Тайлър, без да поглеждам към прозореца му. Не искам да мисля. Слагам слушалките на ушите си. Бръквам в джоба си и натискам „старт“.

□

Дали бях разочарована, когато ми каза довиждане, Кортни?

Не много. Трудно е да се разочароваш, когато онова, което си очаквал, се случва в действителност.

Продължавай да ходиш, Клей.

Но дали се чувствах използвана? Абсолютно.

И въпреки това, през цялото време, докато ме използваше, Кортни вероятно си въобразяваше, че излъсква имиджа си в моите очи. Можете ли да кажете... обратен ефект?

Онова парти се превърна в нощта на много първи неща за мен. За пръв път видях бой с юмруци — беше ужасно. Нямах представа какво го беше предизвикало, но се развихри право зад гърба ми. Две момчета се разкрецияха, а когато се обърнах, гърдите им бяха на сантиметър едни от други. Покрай тях започна да се събира тълпа и да ги окуражава. Тълпата се превърна в плътна стена, която нямаше намерение да остави боят да се размине. Всичко, което беше нужно, бе единият от двамата да преодолее наличния сантиметър, дори случайно, и битката да започне.

Точно това се случи.

Допирът на гърдите премина в блъскане, което веднага прерасна в полетял към челюст юмрук.

След още два удара се обърнах и си проправих път сред публиката, която вече беше четири реда в дълбочина. Някои от намиращите се по-назад се надигаха на пръсти, за да виждат по-добре.

Отвратително.

Изтичах вътре, потърсих банята, за да се скрия. Не ми се повръщаше в истинския смисъл на думата. Но съзнанието ми... съзнанието ми реагираше по толкова много начини. Единствената ми мисъл бе, че имам нужда да повърна.

Изваждам картата и поглеждам към най-близката звездичка, която не бележи къщата на Кортни. Няма да ходя там. Няма да слушам как Хана говори за нея, докато наблюдавам тъмната ѝ празна къща.

Минавам нататък.

Веднъж в часа по здравна култура ни пуснаха документален филм за мигрените. Един от интервюираните призна, че по време на криза падал на колене и удрял главата си в пода. Това отклонявало болката от дълбините на мозъка му, където той не можел да стигне, и я трансформирало във външна болка, която можел да контролира. В известен смисъл и аз това се надявах да постигна с повръщането.

Трудно ми е да видя точното разположение на червените звездички, ако не спра да ходя, ако не спра под някоя улична лампа. Но аз не мога да спра. Дори и за момент.

Дойде ми в повече да наблюдавам как онези момчета се налагат, за да не би някой да ги вземе за слабаци. За тях репутацията им беше по-важна от физиономията им. И репутацията на Кортни беше по-важна от моята.

Дали някой от присъстващите на партито изобщо повярва, че ме е завела там като приятелка? Или просто ме вземаха за последната ѝ благотворителна кауза?

Предполагам, че никога няма да узная.

Сгъвам картата и я пъхам обратно под мишницата си.

За съжаление, единствената тоалетна, която открих, беше заета... така че излязох отново навън. Юмручният бой беше престанал, всичко се беше нормализирало и исках да си тръгна.

Става все по-студено и аз обвивам ръце около гърдите си, докато вървя.

Когато стигнах до изхода, същото място, откъдето бях влязла, познайте кой стоеше там сам-самичък. Тайлър Даун... напълно екипиран с фотоапарата си.

Време е да оставиш Тайлър на мира, Хана.

Когато ме видя, изражението на лицето му стана направо уникално. И жалко. Скръсти ръце на гърдите си, сякаш да скрие апарата си от погледа ми. Но защо му беше да го прави? Всички знаят, че работи върху годишника.

Но въпреки това го попитах:

— За какво е това, Тайлър?

— Какво? О... това? Хм... за годишника.

И тогава някой извика името ми зад гърба ми. Няма да казвам кой, защото няма значение. Както в случая с човека, който ме сграбчи за задника в „Блу Спот Ликър“, онова, което този индивид щеше да ти каже, беше просто следствие от действията на някой друг — от дебелокожието на някой друг.

— Кортни каза, че трябва да говоря с теб — каза ми той.

Бързо изпускам дъха си. След всичко това репутацията ти е разрушена, Кортни.

Погледнах зад него. В отдалечения край на градината видях три сребристи кега с бира в пълен с лед надуваем басейн. До басейна стоеше Кортни и разговаряше с три момчета от друго училище.

Момчето пред мен бавно отпи от бирата си.

— Казва, че е забавно да се излиза с теб.

И аз започнах да омеквам. Започнах да спускам гарда. Разбира се, можеше и да съм права, че Кортни бе загрижена единствено за запазването на имиджа си. Може би си беше помислила, че като изпрати някое хубаво момче да говори с мен, аз ще забравя, че ме е игнорирала по време на партито.

Да, той беше донякъде сладък. Добре де, може би имах желание да се поддам на лека избирателна амнезия.

Но нещо се е случило, Хана. Какво?

След като поговорихте малко, момчето каза, че трябвало да ми признае нещо. Всъщност, Кортни не го била изпратила. Но той я чул да говори за мен и заради това дошъл и ме открил.

Попитах го какво е казала Кортни, а той просто се усмихна и впери поглед в тревата.

Беше ми писнало от тези игрички! Поисках да знам какво е говорила за мен.

— Че е забавно да се излиза с теб — повтори той.

Започнах да изграждам наново бдителността си, тухла по тухла.

— Забавно... в какъв смисъл?

Той сви рамене.

— Как?

Готови ли сте за това, всички? Нашата сладка малка мис Кримсън каза на това момче и на всички, намиращи се достатъчно близко до нея, за да я чуят, че в чекмеджето на скрина си крия няколко изненади.

Дъхът ми пресеква, сякаш са ме ударили с юмрук в стомаха.

Беше си го измислила! Кортни си го беше измислила.

С крайчеца на окото си забелязах, че Тайлър Даун се отдалечава.

Сълзите се надигаха в очите ми.

— Каза ли какво точно има там? — попитах.

Той отново се усмихна.

Лицето ми пламна, ръцете ми затрепериха и аз го попитах защо се хваща на въдицата ѝ.

— Нима вярваш на всичко, което хората говорят за мен?

Каза ми да се успокоя и че нямало значение.

— Напротив! — възкликнах. — Има значение.

Оставих го, за да проведе един мънищък разговор край басейна с бирата. Но на път за там ми хрумна по-добра идея. Хукнах към Тайлър и се изправих пред него.

— Искаш ли снимка? — попитах го. — Последвай ме.

После го хванах за ръката и го задърпах през поляната.

Снимката. Онази от годишника.

През цялото време Тайлър не спря да протестира, мислеше, че ще го накарам да снима кеговете с бира.

— Никога няма да я публикуват — каза той. — Нали се сеицаш, непълнолетните и проблемите с алкохола.

Защо им беше наистина годишник, който да показва истинския живот на учениците?

— Не е това — казах. — Искам, да те снимаиш. С Кортни.

Кълна се, че в този момент по челото му изби пот. Аз и момичето с масажа, отново заедно.

Попитах го дали е добре.

— Да, не, разбира се.

Това са точните му думи.

На снимката Хана е прегърнала Кортни през кръста. Хана се смее, но Кортни — не. Кортни е нервна.

И сега знам защо.

Тъкмо пълнеха чашата на Кортни с бира и аз казах на Тайлър да ни изчака. Щом ме видя, Кортни ме попита дали се забавлявам.

— Някой иска да те снима — казах ѝ. После я хванах за ръката и я задърпах към Тайлър. Казах ѝ да остави чашата, иначе нямаше да могат да използват снимката за годишника.

Тайлър я беше сложил в тетрадката в „Моне“. Искал е да явидим.

Това не влизаеше в плановете ѝ. Тя ме беше поканила на партито, за да изчисти прелестното си име, след като ме беше игнорирала толкова време. Една снимка, на която двете сме увековечени заедно — това не трябваше да се случва.

Кортни се опита да се измъкне от хватката ми.

— Аз... не искам — каза.

Извърнах се и я погледнах.

— Защо не, Кортни? Защо ме покани тук? Моля те, не ми казвай, че съм била просто шофьор. Искам да кажа, мислех, че ставаме приятели.

Трябва да я беше пхнал в книгата, защото е знаел, че никога няма да я открием в годишника. Никога нямаше да я помести там. Не и след като е разбрал какво точно е значението на тази снимка.

— Приятелки сме — отвърна тя.

— Тогава остави чашата си — казах. — Време е за снимка.

Тайлър насочи фотоапарата и фокусира обектива, изчаквайки нашите прекрасни естествени усмивки. Кортни отпусна ръката си с чашата надолу. Прегърнах я през кръста и ѝ казах:

— Ако някога поискаш да вземеш нещо назаем от чекмеджето ми, Кортни, само трябва да помолши.

— Готови ли сте? — попита Тайлър.

Наведох се напред, придадох си вид на човек, който току-що е чул най-голямата смешка на този свят. Щрак.

После им казах, че си тръгвам, защото партито не става. Кортни ме замоли да остана. Каза ми да не преигравам. А може би наистина се държах малко безчувствено. Искам да кажа, че тя още не искаше да си тръгва. Как щеше да се прибере, ако шофьорът ѝ не я изчакаше?

— Намери си някой друг да те закара — казах ѝ. И си тръгнах.

От една страна ми идеше да заплача, че се бях оказала права за причината, поради която ме беше поканила. Вместо това, докато вървях към колата, започнах да се смея. И викнах към дърветата:

— Какво става?

Тогава някой ме повика по име.

— Какво искаш, Тайлър?

Той ми каза, че съм била права за партито.

— То наистина е тъпо.

— Не, Тайлър, не е — отвърнах.

После го попитах защо ме е последвал.

Той сведе поглед към апарата и се заигра с обектива. Каза, че ту трябвал някой, който да го закара до тях.

При тези думи наистина избухнах в смях. Не на онова, което беше казал, а на цялата абсурдност на тази вечер. Наистина ли нямаше представа, че знам за неговото среднощно дебнене, за неговите среднощни мисии? Или искрено се надяваше, че нямам ни най-малка представа? Защото докато няхах представа, можехме да бъдем приятели, нали така?

— Добре — отвърнах. — Но няма да спираме никъде.

На няколко пъти по време на пътуването се опита да ме заговори. Но аз всеки път го прекъсвах. Не исках да се държа така, сякаш всичко е наред, защото не беше.

А след като го оставих, поех по възможно най-дългия маршрут към дома.

Имах чувството, че и аз ще направя същото.

Минавах през алеи и скрити пътищата, които не знаех, че изобщо съществуват. Открих райони, които бяха напълно нови за мен. И накрая... открих, че ми се повдига от този град и всичко в него.

И аз съм на път да стигна до подобно състояние, Хана.

Следващата страна.

КАСЕТА 3: СТРАНА Б

□

Колко от вас си спомнят „О, мой Валентин за един долар“?

Колко от нас по-скоро биха предпочели да го забравят?

Това беше забавно, нали? Попълваш въпросник, компютърът анализира отговорите ти, после ги сравнява с отговорите на другите участници. Само за долар получаваши името и телефонния номер на единствената ти и истинска сродна душа. За пет долара получаваши своите топ пет. И, хей! Всички събрани пари отиват за благородна кауза.

Лагерът на мажоретките.

Лагерът на мажоретките.

Всяка сутрин през тонколониите в училище долитаха бодрите обяви: „Не забравяйте, че остават само четири дни, за да направите вашето проучване. Само четири дни до откриването на истинската ви любов!“.

И всяка сутрин някоя нова изпълнена с енергия мажоретка продължаваше с броенето. „Само още три дни... Само два дни... Един ден... Днес е денят!“

Мускулите на раменете ми се отпускат с всяка стъпка, която ме отдалечава от къщите на Тайлър и Маркърс.

После целият отбор мажоретки изня „О, мой, о, мой, о, мой Валентин за един долар!“

Това, разбира се, беше последвано от викове, крясъци и скандиране. Всеки път си ги представях да подритват, да правят ипагати и да размахват помпони из стаята с радиоточката.

Веднъж минах оттам, трябваше да изпълнявам поръчка на един от учителите, и видях, че мажоретките правеха точно това.

Да, попълних своя въпросник. Винаги съм била голяма любителка на тестове от всякакъв тип. Ако сте ме засичали да чета някое от онези списания за тийнейджъри, кълна се, че не е било заради съветите за гримиране. Било е заради тестовете.

Защото ти никога не носеше грим, Хана. Нямаше нужда от него.
Добре де, някои от съветите за грим и прически бяха полезни.
Носила си грим?

Но вземах тези списания единствено заради тестовете.
Съветите бяха бонус.

Помните ли онези въпросници, които трябваше да попълваме в първи курс? Трябваше да ни помогнат да се ориентираме в бъдещия си избор на предметите, които да изучаваме. Според резултатите от въпросното проучване се оказа, че от мен ще излезе чудесен дървосекач. А ако не успея в тази кариера, тогава можех да мина към резервния вариант — астронавт.

Астронавт или дървосекач? Сериозно? Благодаря за помощта.

Не помня каква беше моята резервна професия, но и на мен ми се беше паднало първо дървосекач. Опитах се да разбера защо според теста това е най-добрата кариера за мен. Вярно, бях отбелязал, че обичам да прекарвам времето си навън, но кой не обича? Това не значи, че обичам да сека дървета.

Тестът, чрез който всеки щеше да открие своя Валентин, се състоеше от две части.

Първо описваш себе си. Цвят на косата. Цвят на очите. Телосложение. Любими филми и музика. После отмяташ в един списък три от нещата, които най-много обичаш да правиш през уикендите. Кое е смешно, защото съставителят на теста беше забравил да включи сред любимите занимания секса и пиенето — а това щяха да са най-точните отговори за мнозина от съучениците ни.

Общо бяха някъде към двацет въпроса. И като видях кои имена се появиха в тоя списък, разбрах, че не всички са отговаряли искрено.

Под една улична лампа към средата на тротоара виждам тъмнозелена метална пейка. Навремето това трябва да е било автобусна спирка. Но сега е просто пейка, на която можеш да седнеш, за да си починеш. За възрастни хора или за всеки, който е уморен от дългото ходене.

За мен.

В част втора идваше ред на това да опишеш какво точно търсиш у своята сродна душа. Височина. Телосложение. Атлетичност или липса на такава. Стеснителност или отвореност.

Сядам на студения метал и се навеждам напред, отпускам глава върху ръцете си. Остават само няколко пресечки до нас, а аз не знам къде да отида.

Докато попълвах въпросника, установих, че описват едно конкретно лице от нашето училище.

Трябваше да отговоря на моите въпроси сериозно.

Човек би си помислил, че след като описвам конкретно момче, то поне би трябвало да се появи в моите топ пет. Но въпросното момче трябва да е било имунизирано срещу мажоретките и техните кръсъци, защото не се показва никъде в списъка ми.

И не, няма да ви кажа името му... засега.

На майтап попълних моя въпросник така, сякаш бях Холдън Колфийлд от „Спасителят в ръжта“ — задължителното ни четиво за този срок и първото име, което ми беше дошло на ум.

Холдън. Какъв ужасен избор за първа любовна среща щеше да бъде този депресиран самотник.

Още в момента, в който взех въпросника — тоест, третия час, история — попълних отговорите.

В моя списък със сродни души със сигурност присъстваха някои странни имена. Точно на момичета, които според мен биха си паднали по тип като Холдън Колфийлд.

Типичен час по история при треньора Патрик. Дешифрирай няколко бележки, надраскани на дъската вероятно пет минути преди началото на часа, после ги препиши в тетрадката си. Ако свършиш, преди да е бил звънецът, прочети от страница осма до страница сто деветдесет и четвърта от учебника... и не заспивай.

И не приказвай.

Откъде да знам, че всяко едно от онези момичета ще ми сеобеди? Предполагах, че всички в училище приемат въпросната инициатива на майтап. Просто като поредния начин да се съберат пари за лагера на мажоретките.

След часовете отидох право в офиса на ученическото ръководство.

В края на плота, съвсем близо до вратата, се намираше кутията, в която трябваше да се пускат попълнените въпросници — голяма кутия от обувки с процеп на капака, облепена с изрязани розови и червени сърца. Върху червените сърца пишеше „О, мой

Валентин за един долар!“. Върху розовите беше изрисуван знакът за долар.

Сгънах въпросника на две, пъхнах го в кутията, после се обърнах да изляза. Но госпожа Бенсън, усмихната, както винаги, стоеше точно зад гърба ми.

— Хана Бейкър? — каза тя. — Не знаех, че ти и Кортни Кримсън сте приятелки.

Изражението на лицето ми трябва да е издавало съвсем точно истинските ми мисли по въпроса, защото тя веднага даде на заден ход.

— Поне така предположих. Така изглеждаше. Искам да кажа, приятелки сте, нали?

Любопитството на тази госпожа минава всякакви граници.

Първата ми мисъл беше за застаналия под прозореца ми Тайлър... и ме обзе страшен гняв! Наистина ли е показвал онези воайорски снимки? На госпожа Бенсън?

Не. Госпожа Бенсън обясни, че тази сутрин занесла някакви чекове в стаята, където се работело върху годишника. На стената били залепени някои от снимките, които можело да се появят в него. Една от тези снимки била на Кортни и мен.

Досетихте се. Снимката от партито, на която съм я прегърнала през кръста и имам вид на човек, който се забавлява страхотно.

Голяма актриса си била, Хана.

— Не, просто сме познати — отвърнах.

— Наистина хубава снимка — рече госпожа Бенсън. А следващите ѝ думи си спомням много ясно: — Чудесното на една снимка от годишник е, че всеки споделя един миг с теб... завинаги.

Прозвуча ми като нещо, което вече е казвала милион пъти. И преди сигурно бих се съгласила с нея. Но не и за тази снимка. Всеки, който я погледне, определено няма да сподели нашия миг. Изобищо не би могъл и да си представи за какво си мислех, докато позирах за снимката. Нито за какво си мислеше Кортни. Или Тайлър.

Всичко в нея беше фалиливо.

Точно там, в онзи офис, осъзнах, че никой не знае истината за живота ми и мислите ми за света претърпяха истинско крушение.

Все едно да караш по неравен път и да загубиш контрол над волана, криввайки — съвсем леко — извън пътя. Колелата удрят в буца пръст, но успяваш да се върнеш обратно на асфалта. Но колкото и силно да стискаш волана, колкото и упорито да се опитваш да караш направо, нещо продължава да те тика встрани. Имаш толкова малко контрол над каквото и да било. И в един момент борбата ти идва в повече — твърде уморителна е — и ти решаваш да се предадеш. Да допуснеш някоя трагедия... или каквото и да е там... да се случи.

Опирам върховете на пръстите върху челото си, палците ми намират слепоочията, натискам силно.

Сигурна съм, че на въпросната снимка Кортни се усмивва красиво, фалшиво, но красиво.

Не е така. Но няма откъде да знаеш.

Разбирате ли, Кортни си мислеше, че може да ме разиграва както си иска. Но аз не допуснах това да се случи. Измъкнах се обратно на шосето и се задържах там достатъчно дълго, за да изблъскам нея... пък макар и само за момент.

А сега? Въпросниците. За Свети Валентин. Не бяха ли просто още един начин да бъда изблъскана от пътя? Дали това проучване щеше да се превърне в извинението, от което момчетата, открили името ми в своите списъци, се нуждаеха, за да ме поканят на среща?

И щяха ли да са допълнително развълнувани заради слуховете, които бяха чували по мой адрес?

Погледнах към процеп на върху кутията — беше твърде тесен, за да успея да пъхна пръстите си в него. Но можех да вдигна капака и да си взема обратно листа. Щеше да е лесно. Госпожа Бенсън щеше да попита защо го правя и аз щях да се престоря на засрамена, задето съм взела участие в любовно проучване. Тя щеше да прояви разбиране.

Или... можех да изчакам и да разбера.

Ако не се бях държал като глупак, ако бях искрен в отговорите си, щях да опиша Хана. И може би двамата щяхме да поговорим. Сериозно. Не просто да си разменяме по някоя и друга шега, както миналото лято в киното.

Но аз не го направих. Тогава не разсъждавах по този начин.

Дали, както очаквах, повечето ученици щяха да се посмеят хубавичко, без да вземат насериозно тези въпроси? Или щяха да се

възползват?

Ако името и номерът на Хана се бяха появили в списъка ми, щях ли да ѝ се обадя?

Отпускам се върху студената пейка и облягам глава назад. Толкова назад, че ако напъна още малко, вратът ми ще се прекърши.

Не можеше да има кой знае какви последствия, казах си. Това проучване беше шега. Никой няма да го вземе на сериозно. Успокой се, Хана. Не се натиквай сама в устата на вълка.

Но ако се окажех права — ако го бях схванала правилно — ако доброволно давах на някой извинение да провери на практика слуховете за мен... Ами... не знам. Може би просто щях да вдигна рамене и да забравя. Може би щях да се напия.

Или може би — да се предам. В онзи момент за пръв път сред възможностите ми изникна и тази — да се предам. Това дори ме изпълни с някаква надежда.

От прощалното парти на Кат не бях престанал да мисля за Хана. Как изглеждаше. Как се държеше. Как поведението ѝ изобщо не отговаряше на онова, което бях чувал за нея. Но прекалено много се страхувах да разбера със сигурност. Страхувах се, че може да ми се присмее, ако я покана да излезем.

Просто прекалено се страхувах.

И така, какви бяха възможностите ми? Можех да изляза от офиса като песимист, отнасяйки въпросника си със себе си. Или като оптимист, надявайки се на най-доброто. Накрая излязох, оставяйки отговорите си в кутията, без да съм сигурна какво съм. Оптимист? Песимист? Нито едното, нито другото. Просто глупачка.

Затварям очи и се концентрирам върху студения въздух около мен.

Когато миналото лято подадох молба за работа в киното, се престорих на изненадан, че Хана работи там. Но тя беше единствената причина, поради която бях избрал да кандидатствам точно там.

— Днес е денят! — каза мажоретката... бодро, разбира се. — Днес можете да си вземете резултатите от „О, мой Валентин за един долар“.

През първия ми работен ден ме сложиха на снекбара заедно с Хана. Тя ми показва как да изстисквам масло върху пуканките.

Каза, че ако влезе някое момиче, в което съм влюбен, не трябвало да слагам масло в долната половина на кутията. По този начин по средата на филма момичето щяло да излезе за още. А тогава нямало да има толкова много хора наоколо и сме щели да можем да си говорим.

Но аз никога не се възползвах от съвета ѝ. Защото се интересувах от нея. И това, че тя прилагаше този трик при другите момчета, ме караше да я ревнувам.

Още не бях решила дали искам да разбера с кого ме сватосва компютърът. Ако извадех късмет, сигурно щеше да е някой колега дървосекач. Но когато минах покрай офиса и видях, че няма опашка, си помислих... какво пък толкова. Приближих до плота и започнах да казвам името си, но момичето зад компютъра ме прекъсна.

— Благодаря ти, че подкрепяш нас, мажоретките, Хана — тя наклони глава на една страна и се усмихна. — Това прозвуча тъпо, нали? Но трябва да го казвам на всеки.

Вероятно е била същата мажоретка, която ми даде моите резултати.

Вкара името ми в компютъра, после попита колко имена искам. Едно или пет? Сложих банкнота от пет долара на плота. Тя натисна петицата и принтера до мен изплю списъка ми. Момичето ми обясни, че сложили принтера там, за да не се изкушават мажоретките да надничат към имената в списъците ни. За да не се срамуват хората от определените за тях сродни души.

Казах ѝ, че идеята е добра, и започнах да разглеждам списъка си.

— Е? — любопитства мажоретката. — Кои ти се паднаха?

Определено е била същата, която ми даде моя списък.

Тя, разбира се, се шегуваше.

Не, не се шегуваше.

Беше едновременно на шега и наистина. Сложих листа на плота, за да може да види имената.

— Не е зле — каза. — Ооо, този ми харесва.

Съгласих се, че списъкът съвсем не е лош. Но не беше и страхотен.

Тя сви рамене и нарече списъка ми посредствен.

После ме посвети в една малка тайна. Проучването не било достатъчно научно обосновано.

Освен за хората, търсещи депресиран самотник като Холдън Колфийлд. За това въпросното проучване заслужаваше Нобелова награда.

И двете се съгласихме, че две от имената в списъка ми подхождаха доста. Едно друго име, име, на което аз се зарадвах, предизвика друга реакция у нея.

— Не — каза тя. Изражението и позата ѝ загубиха цялата си бодра веселост. — Повярвай ми... не.

Той в разказаните от теб истории ли е, Хана? Да не е този, за когото се отнася тази касета? Защото не мисля, че е за мажоретката.

— Но той е сладък — казах.

— Външно — осведоми ме тя.

Извади купчина петдоларови банкноти, сложи моята най-отгоре и започна да ги прехвърля и подрежда.

Не настоях да узная повече по въпроса, а трябваше. И след още две истории ще разберете защо.

Което ми напомня, че още не съм ви казала кой е героят на тази. За щастие, това е най-подходящият момент да ви го представя, понеже той се появи точно в този момент.

Отново не съм аз.

Нещо забръмча. Телефон? Погледнах към мажоретката, но тя поклати глава. Тогава сложих раницата си на плота, изрових телефона си и отговорих на обаждането.

— Хана Бейкър? — каза гласът отсреща. — Радвам се, че те виждам.

Погледнах към мажоретката и свих рамене.

— Кой е? — попитах.

— Познай откъде имам номера ти.

Отвърнах му, че мразя да си играя на гатанки, затова той обясни:

— Платих си.

— Платил си, за да научиш номера ми?

Мажоретката закри устата си с ръка и закима към разпечатката „О, мой Валентин за един долар“!

Не може да бъде, помислих си. Някой наистина ми се обаждаше, защото името ми се е озовало в списъка му? Беше някак вълнуващо, да. Но същевременно и някак странно.

Мажоретката сложи пръст върху имената, за които и двете смятахме, че са добро попадение, но аз поклатих отрицателно глава. Познавах гласовете им достатъчно добре, за да съм сигурна, че не ми се обажда някой от двамата. Не беше и човекът, за когото ме бе предупредила.

Прочетох на глас останалите две.

— Изглежда ти си влязла в моя списък — каза ми гласът, но аз не съм се появил в твоя.

Всъщност, появил си се в нейния списък. В един различен списък. Списък, в който със сигурност няма да ти харесва да бъдеш.

Попитах го на кое място е името ми. Той отново ме подкани да позная, после бързо добави, че се шегувал.

— Готова ли си да чуеш това? — попита. — Ти си моята номер едно, Хана.

Повторих беззвучно отговорът му — номер едно! — и мажоретката заподскача на мястото си.

— Направо е страхотно! — прошепна тя.

После гласът попита какво ще правя на Свети Валентин.

— Зависи — отвърнах. — Кой си ти?

Но той не отговори. Не беше нужно. Защото в този момент го видях... застанал до прозореца на офиса.

Маркърс Кули.

Здрасти, Маркърс.

Скръцвам със зъби. Маркърс. Трябваше да го ударя с онзи камък, когато имах тази възможност.

Както знаете, Маркърс е един от най-големите нехранимайковци в училище. Не в лошия, а в добрия смисъл на думата.

Пробвай пак.

Той всъщност е забавен. Безброй болезнено скучни часове са били спасявани от съвсем навременните му игри на думи.

Така че аз, естествено, не приех онова, което ми казва, за чиста монета.

Въпреки че стоеше само на няколко крачки от мен, отделен само от един прозорец, продължихме разговора си по телефона.

— Лъжеш — казах му. — Не съм в списъка ти.

Обикновено нехайната му усмивка сега ми се стори някак секси.

— Какво — не вярвай, че понякога съм сериозен? — попита той.
После притисна листа си към стъклото.

Макар да стоях твърде далеч, за да мога да го прочета, предположих, че го е вдигнал, за да докаже, че името ми действително се е озовало на първо място. Въпреки това си помислих, че може би не е сериозен, когато ти предлага среща на Свети Валентин. Помислих си, че ще го накарам да се поизпоти малко.

— Добре — отвърнах. — Кога?

Мажоретката покри лице с двете си ръце, но пред пръстите ѝ видях как кожата ѝ почервява.

Не знам, ако нейното присъствие в качеството на публика не ме беше подтикнало, може би нямаше толкова бързо да се съглася да изляза с него. Но в момента реагирах според ситуацията. Давах ѝ тема за коментар по време на тренировките на мажоретния състав.

Сега бе ред на Маркърс да се изчерви.

— О... хм... добре... ами... Какво ще кажеш за „При Роузи“?
Нали знаеш, за сладолед.

Е-5. Видях тази звездичка на картата, докато се возех в автобуса. Не знаех къде точно се намира, но можех да предположа. Най-хубавият сладолед и най-мазните хамбургери и пържени картопки в града. „При Роузи“.

Думите ми прозвучаха саркастично.

— Сладолед?

Но не исках да съм саркастична. Среща на сладолед звучеше толкова... сладко. Така че се съгласих да се видим там след часовете. След това затворихме.

Мажоретката удари с длани по плота.

— Непременно трябва да ми позволиш да разкажа за това!

Накарах я да ми обещае, че няма да казва на никого до следващия ден, за всеки случай.

— Добре — кимна тя. Но пък ме накара да обеща, че след това ѝ разрешавам да разкаже всичко с най-малките подробности.

Някои от вас може и да познават въпросното момиче, но аз няма да издам името ѝ. Тя се държа много мило и искрено се зарадва за тен. Не е направила нищо лошо. Честна дума. Не търсете сарказъм. Не се напращайте да откривате скрит смисъл в думите ми.

Преди малко си мислех, че се досещам коя е мажоретката. Но сега, като си спомням деня, в който всички научихме, че Хана се е самоубила, съм сто процента сигурен. Джени Къртс. Карахме заедно биология. Аз вече знаех новината. Но тя я чу именно в часа по биология, със скалпел в ръка, с разрязан и забоден с карфици на масата пред нея червей. Когато научи за случилото се, тя поразена остави скалпела и потъна в продължително мълчание. После стана и, без да спре, за да поиска разрешение от учителя, излезе от стаята. През остатъка от деня я търсех с поглед, удивен от реакцията ѝ. Подобно на повечето хора и аз нямах ни най-малка представа за случайната ѝ връзка с Хана Бейкър.

Разказах ли на мажоретката за срещата в „При Роузи“? Не. Вместо това я избягвах колкото се може по-дълго време. И ще разберете защо.

Аз, разбира се, не можех да се крия от нея вечно. Именно поради това след малко тя отново ще се появи на тези записи... само че с името си.

Вече не треперя заради студения въздух наоколо. С всяка страна на всяка касетка някой мой стар спомен се преобръща с главата надолу. Нечия репутация се изкривява и в резултат на това някой се трансформира в човек, когото не познавам.

Доплака ми се, когато видях как Джени излиза от часа по биология. Всеки път, когато ставах свидетел на реакция като нейната, като тази на господин Портър, се връщах към момента, в който аз самият бях разбрал за Хана. Когато плаках.

А вместо това трябваше да съм ядосан на тези хора.

И така, ако искате пълно изживяване в стил „Хана“, отидете в „При Роузи“.

Господи, как мразя да не знам в какво вярвам вече. Мразя да не знам кое е реално.

Е-5 на вашите карти. Седнете на едно от високите столчета пред барплота. След минутка ще ви кажа какво да направите, щом се настаните. Но първо малко информация за мен и „При Роузи“.

Никога не бях ходила там преди въпросния ден. Знам, че звучи налудничаво. Всеки е бил в „При Роузи“. Това е онова готино ексцентрично място, където всички прекарват свободното време. Но доколкото на мен ми беше известно, никой никога не ходеше там сам.

А всеки път, когато някой ме е канил, по една или друга причина съм била заета. На гости извън града. Твърде много домашни. Винаги по нещо.

За мен „При Роузи“ бе обгърнато с някаква аура. Мистерия. От историите, които бях чувала, там винаги се случваше нещо. Алекс Стендъл още през първата си седмица в града беше преживял първото си сбиване именно пред входа на „При Роузи“. Разказвал ни е за това — на мен и на Джесика — по време на сбирките ни в „Моне“.

Когато разбрах за това сбиване, за мен то беше като предупреждение да не се закачам с новото момче. Алекс знаеше как да забива юмруци, както и как да ги приема.

На едно момиче, чието име няма да повтарям, за първи път му бръкнаха под сутиена именно в „При Роузи“, докато се мотаело сред машините за пинбол.

Кортни Кримсън. Всички знаеха за този случай. Не че Кортни се беше опитала да го скрие.

Като се вземат под внимание всичките истории, изглежда Роузи се правеше на сляпа, стига рогчетата да се пълнеха със сладолед и бургерите да се преобръщаха върху скарата. Така че исках да отида, но нямах намерение да ходя сама и да изглеждам като някаква глупачка.

Маркърс Кули ми даде извинението, от което имах нужда. И така се случи, че бях свободна.

Свободна, но не и глупава.

Бях малко скептична по отношение на Маркърс. Наизрек. Не толкова заради самия него, колкото заради хората, с които се движеше.

Хора като Алекс Стендъл.

След като нашата групичка от „Моне“ се разпадна, Алекс се сприятели с Маркърс. А след малкото изпълнение на Алекс с класацията за готини и тъпи мацки аз вече му нямах доверие.

Тогава защо трябваше да имам доверие на човек, с когото излиза?

Не би трябвало.

Защо? Защото точно това исках за себе си. Исках хората да ми вярват, независимо от онова, което чуват за мен. Нещо повече, исках да ме опознаят. А не да вярват на нещата, които си мислят, че знаят

за мен. Исках да се издигнат над слуховете. Да погледнат отвъд връзките, които някога съм имала или може би все още имам и с които те не са съгласни. А щом исках хората да се отнасят с мен по този начин, тогава и аз трябваше да направя същото за тях, нали така?

Така че влязох в „При Роузи“ и седнах до барплота. А когато отидете там — ако отидете там — не тръгвайте веднага.

Телефонът в джоба ми започва да вибрира.

Просто седнете и изчакайте.

И още малко.

Мама.

□

Вдигам, но дори и най-простите думи засядат в гърлото ми и нищо не казвам.

— Скъпи? — гласът ѝ е тих. — Всичко ли е наред?

Затварям очи, за да се концентрирам, да се успокоя, преди да отговоря:

— Да.

Дали ще разбере, че съм разстроен?

— Клей, скъпи, става късно. — Пауза. — Къде си?

— Забравих да се обадя. Извинявай.

— Няма нищо. — Разбира го, но няма да ме пита. Искаш ли да дойда да те взема с колата?

Не мога да се прибера у дома. Не още. За малко да ѝ кажа, че трябва да остана, докато не приключим с проекта на Тони. Но почти съм изслушал тази касета, а в себе си имам само още една.

— Мамо? Можеш ли да ми направиш една услуга?

Никакъв отговор.

— Оставих едни касети на работния плот в гаража.

— За проекта ли?

Чакай малко! Ами ако реши да ги пусне? Ами ако, за да види за какво става въпрос, реши да ги пхне в касетофона? Ако попадне на записа, в който Хана говори за мен?

— Остави. Няма значение — казвам. — Аз ще ги взема.

— Мога да ти ги донеса.

Не отвърщам. Не че думите са заседнали в гърлото ми, просто не знам кои точно да използвам.

— И без това ще излизам — казва тя. — Хлябът свърши, а за утре ще правя сандвичи.

Лекичко се засмивам. Всеки път, когато закъснявам, мама ми прави сандвичи за училище. Винаги протестирам и ѝ казвам, че няма нужда, защото сам ще си направя, когато се прибера. Но на нея ѝ харесва. Твърди, че ѝ напомня за времето, когато съм бил по-малък и съм имал нужда от нея.

— Само ми кажи къде си — казва.

Привеждам се напред на металната пейка и казвам първото нещо, което ми хрумва:

— В „При Роузи“.

— Онова заведение за бързо хранене? Там ли работите? — изчаква да чуе отговор, но аз нямам такъв. — Вътре не е ли шумно?

Улицата е пуста. Няма коли. Няма движение. Никакъв звук за фон. Знае, че не ѝ казвам истината.

— Кога ще тръгваш? — питам я.

— Веднага щом взема касетите.

— Супер. — Ставам и тръгвам. — Доскоро.

□

Вслушайте се в разговорите около вас. Дали хората се чудят защо седите тук самички? Сега хвърлете поглед през рамо. Спира ли някой от разговорите? Извържат ли се нечији очи встрани?

Съжалявам, ако ви звуча жалко, но знаете, че е вярно. Никога не сте ходили там сами, нали?

Не, не съм.

Изживяването е напълно различно. Дълбоко в себе си знаете, че причината никога да не отивате сами е същата, която току-що ви посочих. Но ако го направите и не си поръчате нищо, всички ще си помислят за вас същото, което си помислиха за мен. Че чакате някого. Затова поседете там. На всеки няколко минути поглеждайте към часовника на стената. Колкото повече чакате — и това също е вярно — толкова по-бавно ще се движат стрелките.

Не и днес. Когато пристигна там, сърцето ми ще бие до пръсване, докато наблюдавам как стрелките все повече приближават към момента, в който мама ще се появи на вратата.

Затичвам се.

Минат ли петнайсет минути, имате разрешението ми да си поръчате шейк. Защото петнайсет минути са с десет минути повече, отколкото би отнело дори на най-бавния човек да стигне до заведението от училище.

Някой... не идва.

Сега, ако искате да ви препоръчам нещо, няма да сгрешите с банановия шейк с фъстъчено масло.

Продължавайте да чакате, толкова дълго, колкото ви е нужно да изпиеете шейка си. Минат ли трийсет минути, започнете да обирате остатъците с лъжичката. Така направих аз.

Ти си истински задник, Маркър. Вързал си й тенекия, при положение че първо на първо изобщо не е трябвало да я каниш. Онова беше събиране на средства за лагера на мажоретките. Ако не си искал да го приемаш насериозно, не е било нужно.

Трийсет минути чакане е прекалено дълго за една среща в деня на Свети Валентин. Особено ако чакаш в „При Роузи“, сама. Освен това разполагаш с много време, през което да се чудиш какво е станало. Дали не е забравил? Защото изглеждаше искрен. Та нали дори мажоретката си помисли, че Маркър говори сериозно?

Продължавам да тичам.

Успокой се, Хана. Не спирах да си го повтарям. Не се напъхваи сама в устата на вълка. Успокой се.

Това да звучи познато на някой от вас? Не е ли това начинът, по който сама се убедих, че не трябва да изваждам листа с отговорите си от кутията?

Добре, стоп. Това бяха мислите, които препускаха в главата ми, след като бях чакала цели трийсет минути Маркър да се появи. Кое то вероятно не ме настрои много положително за момента, в който той най-накрая наистина цъфна.

Забавям тичането си. Не защото съм останал без дъх или краката едва ме държат. Не съм уморен физически. Но съм изтощен.

Ако Маркър не й е вързал тенекия, какво тогава е станало?

Седна на столчето до мен и се извини. Казах му, че за малко не съм се отказала и не съм си тръгнала. Той погледна към празната ми чаша и отново се извини.

Но той не мислел, че закъснява. Изобщо не бил сигурен, че ще се появя. И аз няма да го отчета като черна точка в тефтерчето му.

Помислил си, че се шегуваме за срещата. Или по-точно — предположил, че се шегуваме за срещата. Но щом изминал половината път до дома си, се спрял, размислил и за всеки случай решил да се върне обратно.

Ето защо си на тази касета, Маркър. За всеки случай си се върнал. В случай че аз, Хана Бейкър — Госпожица Репутация — те чакам.

А за жалост, аз наистина те чаках. По онова време си мислех, че може да е забавно.

По онова време бях глупава.

Ето „При Роузи“. От другата страна на улицата. В дъното на паркинга.

Разбирате ли, когато Маркър се появи в „При Роузи“, той не беше сам. Не, Маркър дойде в „При Роузи“ въоръжен с план. Част от този план включваше преместването ни от барплота в някое отдалечено сепаре в дъното. Близко до машините за пинбол. Аз — от вътрешната страна. Притисната между него... и една стена.

Паркингът е почти празен. Пред заведението се виждат само няколко коли, но не и мамината.

Така че спирам.

Ако искате, в случай че в момента сте в „При Роузи“, останете на барплота. Там е по-удобно. Повярвайте ми.

Спирам на бордюра, вдишвам тежко, рязко издишвам. Една червена стрелка примигва на кръстовището отсреща.

Не знам каква част от плана му е била обмислена предварително. Може би той просто е пристигнал с някакви очаквания. С някаква цел. А, както вече казах, Маркър е забавен. Така че двамата с него седяхме в едно сепаре, обърнали гръб на другите в заведението, и се смеехме. По едно време той така ме разсмя, че коремът ме заболя. Наведох се напред, опирайки чело в рамото му, и го замолих да спре.

Стрелката продължава да мига, подканя ме да реша. Казва ми да побързам. Все още разполагам с достатъчно време да пресека тичешком улицата, да прескоча бордюра и да се втурна към паркинга на заведението. Но не го правя.

Тогава ръката му докосна коляното ми. Тогава разбрах.

Стрелката престава да мига. Плътна яркочервена стрелка. Обръщам се. Не мога да вляза вътре. Не още.

Престанах да се смея. Почти престанах да дишам. Но не отместих чело от рамото ти, Маркър. Ръката ти лежеше върху коляното ми. Ей така, сякаш появила се от нищото. По същия начин ме бяха сграбчили за задника в магазинчето за алкохол.

— Какво правиш? — прошепнах.

— Искаш ли да я махна? — попита ме ти.

Не отвърнах.

Притискам ръка към стомаха си. Идва ми в повече. Твърде много е, за да го понеса.

Ще отида в „При Роузи“. След минута. И, надявам се, ще пристигна там преди мама. Но първо ще отида до киното, в което двамата с Хана работехме заедно в продължение на едно лято. Място, на което тя се е чувствала в безопасност: „Крестмонт“.

Нито пък се отдръпнах от теб.

Сякаш ти и рамото ти вече не бяхте свързани. Рамото ти се беше превърнало просто в опора, на която да отпусна глава, докато асимилирам ситуацията. И не можех да отместя очи, докато върховете на пръстите ти галеха коляното ми... и се плъзнаха нагоре.

— Защо го правиш? — попитах.

Само на пресечка от тук е и макар да не е отбелязано с червена звездичка върху картата, би трябвало да е.

За мен то е червена звезда.

Рамото ти се завъртя и аз вдигнах глава, но сега ръката ти беше зад гърба ми и ме придърпваше по-плътно към тялото ти. А другата ти ръка докосваше коляното ми. Бедрото ми.

Очите ти се стрелнаха към другите сепарета, към барплота, опитвайки се да уловят нечий поглед. Няколко души наистина погледнаха, но после извърнаха очи.

Под масата пръстите ми се бореха с твоите. Да отслабят хватката ти. Да те отблъснат. Не исках да викам — още не се беше стигнало дотам — но очите ми молеха за помощ.

Пъхам юмруци в джобовете си. Искам да ги забия в някоя стена или да разбия с тях витрината на някой магазин. Никога преди не съм удрял нещо или някого, а тази вечер вече бях изпитал желание да ударя Маркър с онзи камък.

Но всички се извъръщаха. Никой не попита дали няма проблем.

Защо? Всички ли бяха толкова любезни?

Това ли беше причината, Зак? Просто си бил любезен?

Зак? Отново? На първия запис се появява заедно с подхлъзналия се пред къщата на Хана Джъстин. После прекъсва разговора между мен и Хана по време на прощалното парти на Кат.

Това не ми харесва. Вече не искам да разбирам как всеки си има своето място в общата картинка.

— *Престани — казах. И зная, че ме чу, защото гледах над облегалката на сепарето и устните ми бяха на сантиметри от ухото ти. — Престани.*

„Крестмонт“. Завивам зад ъгъла и съвсем скоро се озовавам там. Една от малкото забележителности на града. Последното кино в стил артдеко в щата.

— *Не се тревожи — успокои ме ти. И може би си разбирал, че разполагаш с малко време, защото веднага плъзна ръка от бедрото ми нагоре. Чак догоре.*

Блъснах те с все сила с две ръце и те запратих на пода.

Когато някой изпада от сепаре, това в известна степен е забавно. Наистина е. Затова човек би си помислил, че всички ще започнат да се смеят. Освен, развира се, ако не знаят, че случилото се не е случайно. И така, всички знаеха, че в онова сепаре се случва нещо, но просто не им се щеше да се притекат на помощ.

Благодаря.

Светецата рампа с реклами, надвесена над тротоара. Богато украсената табела, извисяваща се към небето подобно на електрическо пауново перо. Буквите примигват една след друга — К-р-е-с-т-м-о-н-т — сякаш някой попълва кръстословица с неонова химикалка.

Както и да е, ти си тръгна. Не изхвърча като стрела навън. Само ме нарече „флиртаджийка“ — достатъчно високо, за да те чуят всички — и излезе спокойно навън.

Така, нека се върнем назад. Към мен, докато седях на барплота, готова да си тръгна. Към мен, докато си мислех, че Маркъс няма да се появи, защото не му пука. И ще ви кажа какви мисли се въртяха в главата ми след това. Защото сега има дори още по-голямо значение.

Вървя към „Крестмонт“. Магазините наоколо са затворени за през нощта. Плътна стена от тъмни прозорци. Но изведнъж върху

тротоара се откроява триъгълна призма, стените и мраморният ѝ под са в същия цвят като неоновата табела, сочеща към фоайето. А в средата на призмата е касата за билети. Прилича на онези кабинки за събиране на пътни такси, които поставят при бариерите — с прозорци от трите страни и врата отзад.

Ето къде работех повечето вечери.

От много дълго време, от почти първия ден в новото училище, изглежда бях единственият човек, на когото му пукаше за мен самата.

Вложи цялото си сърце в първата си целувка... само за да я запратят обратно в лицето ти.

Вярвай искрено единствено в двама души — за да се обърнат те срещу теб.

Един от тях те използва, за да си го върне на другия, а после обвиняват теб в предателство.

Сега схващате ли? Прекалено бързо ли обяснявам?

Ами, не изоставайте!

Нека някой ви отнеме и онова усещане за лично пространство и сигурност, което ви е останало. После, нека някой използва вашата вътрешна несигурност, за да задоволи собственото си извратено любопитство.

Тя замълчава. Леко забавя темпото.

После осъзнайте, че от мухата правите слон. Осъзнайте колко дребнави сте станали. Разбира се, може да имате усещането, че просто не успявате да се впишете в този град. Може да ви се струва, че всеки път, когато някой ви протегне ръка за помощ, в последния момент я отдръпва и вие се свличате още по-надолу. Но трябва да престанеш да бъдеш такава песимистка, Хана, и да се научиш да вярваш в хората около себе си.

Това и правя. За пореден път.

Върви последният филм за вечерта, така че касата е празна. Заставам върху подредените в кръг плочи на мраморния под, заобиколен от реклами за предстоящи прожекции.

Тук, в това кино, беше моят шанс да се сближа с Хана.

Това беше моят шанс и аз го оставих да ми се изплъзне.

И тогава... ами... определени мисли започнаха да пропълзват в съзнанието ми. Дали някога ще установя контрол над живота си?

Винаги ли ще бъда пропъждана и разигравана от хората, на които вярвам?

Мразя онова, което направи, Хана.

Дали някога животът ми ще се развие така, както аз искам?

Не беше нужно да го правиш и аз мразя факта, че въпреки това го направи.

На следващия ден, Маркъс, взех едно решение. Да разбера как биха реагирали хората в училище, ако някой от учениците никога не се върне сред тях.

Както се пее в песента: „Ти си загубен завинаги, о, мой скъпи Валентин“.

Облягам се на един покрит с пластмасова рамка постер и затварям очи.

Слушам как някой се предава. Някой, когото познавах.

Някой, когото харесвах.

Слушам. И все пак, прекалено съм закъснял.

□

Сърцето ми лудо бие, не мога да се спра на едно място. Тръгвам по мраморния под към касата. На стената на будката виси малка табелка. ЗАТВОРЕНО — ДО УТРЕ!

Отвън не изглежда толкова тясно. Но когато си вътре, все едно се намираш в аквариум.

Единственият ми контакт с хората беше, когато те плъзгаха пари към моята страна на стъклото, а аз им плъзгах обратно билетите. Или когато някой колега се отбиваше през задната врата.

Иначе, ако не продавах билети, четях. Или зяпах от аквариума към фоайето, където беше Хана. Някои вечери я наблюдавах специално, за да се уверя, че слага достатъчно масло на всички пуканки. Кое то сега ми изглежда глупаво и обсебващо, но тогава именно това правех.

Както когато се появи Брайс Уокър. Пристигна с тогавашната си приятелка и поиска да я прекарам по тарифата за дванайсетгодишни.

— Тя и без това няма да гледа филма — каза. — Знаеш какво имам предвид, нали, Клей?

После се изсмя.

Не я познавах. Може да е била от друго училище. Едно беше явно — тя не сметна думите му за забавни. Сложи портмонето си на

плота.

— Тогава сама ще си платя билета.

Брайс отмести портмонето ѝ и плати пълната такса.

— Спокойно — рече ѝ той. — Само се пошегувах.

Някъде към средата на филма, докато продавах билети за следващата прожекция, момичето изскочи от залата, стиснало китката си. Може и да плачеше. А Брайс не се виждаше никакъв.

Продължих да държа под око фоайето, очаквах появата му. Но той така и не се показва. Остана да си догледа филма, за който си беше платил.

Но когато филмът свърши, Брайс се облегна на плота със закуските и не спря да приказва на Хана, докато всички не си тръгнаха. Остана и когато започнаха да идват нови клиенти. Хана пълнеше чашите с безалкохолно, подаваше бонбони, връщаше ресто и се смееше. Смееше се на онова, което Брайс ѝ разправяше.

През цялото време се изкушавах да завъртя табелката на „Затворено“. Искях да прекося фоайето и да го помоля да напусне, филмът беше свършил и той нямаше причина да остава повече. Но това беше работа на Хана. Тя трябваше да му каже да си тръгне. Не, тя трябваше да иска той да си тръгне.

Когато продадох и последния билет и пуснах табелката за затворено, излязох през вратата на кабинката, заключих я зад гърба си и отидох във фоайето. За да помогна на Хана да почисти. Да я попитам за Брайс.

— Защо, според теб, онова момиче излетя така оттук? — попитах я.

Хана спря да бърше плота и ме погледна право в очите.

— Зная кой е той, Клей. Зная го какъв е. Повярвай ми.

— Знам — кимнах. Погледнах надолу и докоснах едно петно върху мокета с върха на обувката си. — Просто се чудех защо продължи да приказваш с него?

Тя не отвърна. Не веднага.

Но аз не смеех да вдигна очи и да я погледна. Не исках да видя разочарование или раздразнение в погледа ѝ. Не исках да видя подобни емоции, насочени срещу мен.

Накрая тя каза нещо, което не спря да се върти из ума ми през цялата вечер:

— Не е нужно да ме пазиш, Клей.

Но аз го правех, Хана. Искях да го правя. Можех да ти помогна.
Но когато се опитах, ти ме отблъсна.

Почти чувам как гласът на Хана произнася следващата ми мисъл:
„Тогава защо не опита по-настойтелно?“.

КАСЕТА 4: СТРАНА А

На връщане червената стрелка примигва, но независимо от това притичвам през пешеходната пътека. На паркинга има още по-малко коли от преди. Но колата на мама я няма.

На няколко врати от заведението преставам да тичам. Облягам се на витрината на един магазин за домашни любимци и се опитвам да успокоя дишането си. После се навеждам напред, опрял ръце на коленете си, с надеждата да забавя всичко, преди тя да е пристигнала.

Невъзможно. Защото, въпреки че краката ми вече не тичат, мислите ми продължават да препускат. Плъзвам гръб надолу по студеното стъкло, прегъвам колене, полагам огромни усилия да сдържа сълзите си.

Но времето тече. Мама скоро ще бъде тук.

Дълбоко поемам дъх, изправям се, тръгвам към „При Роузи“ и дръпвам вратата.

Отвътре ме блъсва топъл въздух с миризма на хамбургери и захар. Три от петте сепарета до стената са заети. В едното са седнали момче и момиче, пият млечни шейкове и дъвчат пуканки от „Крестмонт“. Другите две са пълни с ученици. Масите са покрити с тетрадки, почти не е останало място за напитките и двете панерчета с пържени картофи. Слава богу, най-отдалеченото сепаре е заето. Не е необходимо да се замислям дали трябва да седам там или не. На една от машините за пинбол е залепена написана на ръка бележка: „Не работи“. Един ученик от горните класове, който ми изглежда познат, стои до другата машина и натиска бясно бутоните.

Седам до празния барплот, следвайки съвета на Хана.

Зад плота някакъв мъж с бяла престилка сортира вилиците и лъжиците в две пластмасови ванички. Кима ми.

— Когато си готов.

Изваждам менюто, закрепено между две сребристи поставки за салфетки. Отпред е отпечатана дългата история на „При Роузи“, с

черно-бели снимки от последните четири десетилетия. Прелиствам го, но нищо не ми привлича окото. Не в този момент.

Петнайсет минути. Толкова поръча Хана да се изчака. Петнайсет минути, после ще поръчам.

Нещо не беше наред, когато мама се обади. Нещо не беше наред с мен и аз знаех, че тя го е доловила в гласа ми. Но докато пътува насам, дали ще си пусне касетите, за да разбере каква е причината?

Такъв съм идиот! Трябваше да ѝ кажа, че аз ще отида да ги взема. Но не го направих, така че сега ще ми се наложи да чакам, за да разбере.

Момчето, което яде пуканки, иска ключа от тоалетната. Мъжът зад плота му посочва към стената. На месинговите кукички висят два ключа. На единия е закачено синьо пластмасово кученце. На другия — розово слонче. Момчето грабва синьото куче и тръгва надолу по коридора.

След като прибира пластмасовите ванички под плота, мъжът развинтва капачките на една дузина солници и пиперници, без да ми обръща внимание. Супер.

— Поръча ли вече?

Обръщам се. Мама сяда на столчето до мен и издърпва едно меню. На плота до нея е кутията за обувки на Хана.

— Ще останеш ли?

Ако остане, можем да си поприказваме. Нямам нищо против. Ще е хубаво да се разсея за известно време. Да си почина.

Тя ме поглежда в очите и се усмихва. После слага ръка върху стомаха си и пресилено смръщва вежди.

— Мисля, че това е лоша идея.

— Не си дебела, мамо.

Тя бута кутията с касетите към мен.

— Къде е приятелят ти? Не работеше ли с някого?

Така. Училищният проект.

— Той трябваше да... нали знаеш... в тоалетната е.

Очите ѝ се отместват над рамото ми, само за секунда. Може и да греша, но ми се струва, че проверява дали двата ключа са си на мястото.

Слава богу, че не са.

— Взел ли си достатъчно пари? — пита тя.

— За?

— За да си купиш нещо за ядене — тя връща своето меню, после потупва с нокът по моето. — Шоколадовите курабийки са направо убийствени.

— Яла ли си някога тук? — леко съм изненадан. Никога преди не съм виждал възрастни в „При Роузи“.

Мама се смее. Слага ръка върху главата ми и с палец приглажда бръчките по челото ми.

— Не се учудвай толкова, Клей. Това място е тук откакто свят светува. — Тя изважда десет долара и ги слага върху кутията. — Поръчай си каквото искаш, но изпий един шоколадов шейк вместо мен.

Когато става, вратата на тоалетната се отваря със скърцане. Обръщам глава и гледам как момчето връща ключа със синьото куче на кукичката. Извинява се на приятелката си, че се е забавил, и я целува по челото, преди да седне на мястото си.

— Клей? — казва мама.

Преди да се обърна към нея, затварям очи за момент и поемам дъх.

— Да?

Тя успява да се усмихне насила.

— Не се бави много — но в усмивката ѝ личи обида.

Остават четири касети. Седем истории. И все пак, къде е моето име?

Вглеждам се в очите ѝ.

— Може да ми отнеме повечко време — после поглеждам надолу. Към менюто. — Нали е училищен проект.

Тя нищо не казва, но с крайчеца на окото си я виждам как стои там. Вдига ръка. Затварям очи и усещам как пръстите ѝ ме докосват по главата, после се плъзват надолу към врата ми.

— Внимавай — поръчва ми.

Кимам.

И мама си тръгва.

Вдигам капака на кутията и развивам опаковката с въздушни мехурчета.

Касетите не са докосвани.

□

Любимият предмет на всички... добре де, любимият задължителен предмет на всички... е Комуникации. Той е в известна степен задължително избираем. Всеки би се записал за него, дори да не беше задължителен, защото по него много лесно се изкарва отличен.

И през повечето време часовете са забавни. Дори само заради това бих се записал.

Домаините са много малко, а да не забравяме и бонус точките за участие в час. Искам да кажа, окуражават те да викаш по време на час. Как да не ти хареса?

Посягам надолу, хващам раницата си и я вдигам на столчето, където само допреди малко седеше мама.

След като все повече и повече се чувствах като отхвърлена от съучениците си, Комуникации се явяваше моето безопасно райско местенце в училище. Винаги когато влезех в онзи кабинет, ми идеше да разтворя широко ръце и да извикам: „Пу за мене!“.

Увивам трите касети, които вече прослушах, в защитната опаковка и ги поставям обратно в кутията. Свършено. Приключено.

Всеки ден в рамките на един час не ви беше разрешено да ме докосвате или да цвилите зад гърба ми, независимо от най-новите клюки по мой адрес. Госпожа Бradли не одобряваше хора, които се подхилкват.

Дръпвам ципа на най-големия джоб на раницата и бутвам кутията на Хана вътре.

Това беше правило номер едно от ден първи. Ако някой се подсмиваше на нещо, казано от някой друг, се задължаваше да даде един сникърс на госпожа Бradли. А ако смехът беше особено ехиден, сникърсът трябваше да е от големите.

На плота, до уокмена и шоколадовия шейк, който бях поръчал заради мама, лежат останалите три касети.

И всеки си плащаше, без да възразява. Толкова много уважаваха учениците госпожа Бradли. Никой не я упрекваше, че се заяжда, защото тя никога не го правеше. Кажеше ли, че си се смял подигравателно, значи наистина си го правил. И си го знаеш. На следващия ден върху бюрото ѝ я очакваше поредният сникърс.

А ако не... Ами, не знам.

Такова нещо никога не се е случвало.

Вземам следващите две касети, на които със син лак за нокти е написано девет и десет, и единайсет и дванайсет, и ги скривам във вътрешния джоб на якето си.

Госпожа Брадли твърдеше, че Комуникации ѝ бил любимият предмет — или, както го наричаше, най-умереният. Всеки ден прочитахме по една кратка статия, пълна със статистически данни и примери от реалния свят. После дискутирахме.

От едната страна на последната, седма касета, е изписано „тринайсет“, на гърба няма нищо. Пъхам я в задния джоб на джинсите си.

Хулигани. Наркотици. Самовъзприятие. Връзки. В часовете по Комуникации се играеше с открити карти. Кое то, разбира се, разстройваше голяма част от останалите учители. Казваха, че е само загуба на време. Искаха да ни пълнят главите с голи безлични факти. Те разбираха голите безлични факти.

По предната витрина на „При Роузи“ пробягва светлината на фарове и аз присвивам очи, докато отминат.

Искаха да ни научат на значението на „х“ и връзката му с „ни“, вместо да ни помогнат по-добре да разберем себе си и другите. Искаха от нас да знаем кога е подписана Магна Харта — няма значение какво всъщност представляваше Магна Харта — вместо да дискутират с нас средствата за предпазване от забременяване.

Имаме часове по сексуално образование, но са голям майтап.

Кое то означава, че всяка година по време на обсъждане на бюджета на училището часовете по Комуникации са застрашени от изкарване на ешафода. И всяка година госпожа Брадли и останалите учители водят със себе си група ученици, които да привеждат примери пред училищния борд за това, колко е голяма ползата от този предмет.

Добре де, мога да продължавам да защитавам госпожа Брадли до безкрай. Но в тези часове се е случило нещо, нали? Защо иначе ще ме слушате да ви приказвам за тях?

Другата година, след малкия инцидент с мен, се надявам часовете по Комуникации да продължат.

Знам, знам. Мислели сте си, че ще ви кажа нещо друго, нали? Че ако тези часове са изиграли някаква роля при вземането на фаталното решение, значи трябва да ги махнат. Но не е така.

Никой в училище не знае какво ще ви кажа. И всъщност не точно самите часове са изиграли някаква роля. Дори и никога да не бях учила Комуникации, крайният резултат може би пак щеше да е същият.

Или пък не.

Предполагам, че до това се свежда всичко. Никой не знае точно какво влияние оказва върху живота на другите. Често изобищо нямаме представа за това въздействие. Но и в двата случая продължавате да прекращавате границите.

Мама беше права. Шейкът е невероятен. Идеална смесица от сладолед и шоколад.

И аз съм истински негодник, задето седя тук и му се наслаждавам.

В дъното на кабинета на госпожа Бадли стоеше телена стойка. От онези, които се въртят. В такива поставят книгите по супермаркетите. Но на тази никога не е имало книги. Вместо това, в началото на годината всеки ученик получава хартиен плик, който да украси с пастели, стикери и печати. После пликовете се отварят и се прикрепят към стойката с две парчета тиксо. Госпожа Бадли знаеше, че ни е трудно да си казваме приятни и мили неща, затова бе измислила начин, по който анонимно да споделяме всичко, което ни вълнува.

Харесахте ли как едн-кой си открито говореше за семейството си? Пуснете бележка в плика му и му го кажете.

Разбирате ли притеснението на едн-коя си, че ще се провали по история? Пуснете ѝ бележка. Кажете ѝ, че ще си мислите за нея, докато учите за предстоящия тест.

Хареса ли ви представянето му в училищната пиеса?

Харесахте ли новата ѝ прическа?

Тя се беше подстригала. На снимката в „Мон“ Хана все още беше с дълга коса. Ето така си я представям винаги. Дори и сега. Но накрая тя не беше такава.

Ако можете, кажете им го лично. Ако ли не, пуснете им бележка и те ще се почувстват по същия начин. Доколкото знам, никой никога не беше пускал злобна или саркастична бележка в плика на някого. Твърде много уважавахме госпожа Бадли, за да го направим.

Е, Зак Демпси, какво е твоето оправдание?

□

Какво? Какво се е случило?

О, Боже. Вдигам очи и виждам Тони, застанал до мен, с пръст върху бутона за пауза.

— Това моят уокмен ли е?

Не отвърщам нищо, защото не мога да разгадая изражението му. Не е гневно, макар че съм му откраднал уокмена.

Объркано? Може би. Но ако е така, значи има нещо. Гледа ме по същия начин, както когато му помагах с колата. Както когато гледаше към мен, вместо да свети с фенерчето на баща си.

Тревога. Загриженост.

— Здравсти, Тони.

Свалям слушалките и ги провесвам на врата си. Уокменът. Така, беше ме питал за уокмена.

— Да. Беше в колата ти. Видях го, когато помагаше на баща си. По-рано днес. Мислех, че съм те попитал дали мога да го взема назаем.

Такъв съм идиот.

Тони слага ръка върху плота и сяда на столчето до мен.

— Съжалявам, Клей — казва. Вглежда се в очите ми. Може ли да познае колко ужасен лъжец съм? — Понякога баща ми ужасно ме вбесява. Сигурен съм, че си ме питал, а аз просто съм забравил.

Очите му се спират върху жълтите слушалки около врата ми, после проследяват дългата жица към уокмена, оставен на плота. Моля се да не ме попита какво слушам.

Като вземем Тони и майка ми, доста лъжи ми се насъбраха за днес. А ако ме пита, пак ще трябва да излъжа.

— Просто ми го върни, когато приключиш — казва той. Става и слага ръка върху рамото ми. — Задръж го толкова, колкото ти е нужен.

— Благодаря.

— Няма нужда да бързаш — добавя. Взема меню от поставката за салфетки, отправя се към едно празно сепаре зад гърба ми и сяда.

□

Не се притеснявай, Зак. Ти никога не си пускал злобни бележки в плика ми. Знам това. Но онова, което направи, беше по-лошо.

Доколкото знам, Зак е добро момче. Толкова срамежлив, че хората дори не искат да клюкарстват за него.

И подобно на мен, той също винаги си е падал по Хана Бейкър.

Но нека първо се върнем няколко седмици назад. Нека се върнем в... „При Роузи“.

Стомахът ми се напруга, както на края на някоя дълга серия коремни преси. Затварям очи и концентрирам усилията си, за да се върна към нормално състояние. Но вече от часове не съм се чувствал нормално. Дори клепачите ми горят. Сякаш цялото ми тяло се бори с някаква болест.

Просто си седях там, в сепарето, където Маркърс ме беше оставил, загледана в празната си чаша. Мястото, на което беше седял, сигурно все още беше топло, защото той си беше тръгнал само преди минута. И ето че пристигна Зак.

И седна.

Отварям очи и поглеждам към редицата празни столчета от моята страна на барплота. На някое от тях, може би ей на онова там, беше седяла Хана, когато бе пристигнала тук. Сама. После се появява Маркърс и я отвежда към сепарето.

Погледът ми проследява целия плот, чак до машините за пинбол в дъното на заведението, след това се отправя към тяхното сепаре. Празно.

Преструвам се, че не го забелязвам. Не защото имам нещо против него, а защото сърцето и врата ми вече са започнали да се свиват. А това свиване образува вакуум в гърдите ми. Сякаш нервите се отдръпват от пръстите на ръцете и краката ми. Отдръпват се и изчезват.

Очите ми парят. Протягам ръка и я плъзвам надолу по студената чаша. По кожата ми полепват ледени капчици вода и аз прокаравам влажните си пръсти по клепачите си.

Седях. И размишлявах. И колкото повече мислех, навързвайки събитията в моя живот, на толкова повече малки парченца се разбиваше сърцето ми.

Зак беше сладур. Остави ме да го игнорирам до един момент, в който ситуацията стана почти комична. Знаех, че е там, разбира се. Той на практика не отместваше втренчения си поглед от мен. И по едно време, съвсем мелодраматично, се изкашля.

Вдигнах ръка на масата и докоснах основата на чашата си. Това бе единственият знак, който щях да му дам, че го чувам.

Придърпвам чашата към себе си и бавно започвам да разбърквам съдържанието ѝ с лъжичката, размеквайки остатъците от лед по дъното.

Попита ме дали съм добре и аз се насилих да му кимна. Но очите ми продължаваха да гледат втренчено в чашата — през чашата — към лъжичката. И не спирах да мисля: „Такова ли е усещането, когато човек полудява?“.

— Извинявай — каза той. — За онова, което току-що се случи, каквото и да е то.

Чуствах как продължавам да кимам, сякаш главата ми беше закачена на някакви тежки пружини, но не можех да събера сили да отвърна, че му благодаря за думите.

Предложи да ми купи друг шейк, но казах само едно кратко „не“. Нима бях загубила способността си да говоря? Или просто не исках? Не зная. Една част от мен беше сигурна, че Зак просто ме сваля — че е готов да се възползва от факта, че в момента съм сама, за да ме покани на среща. Не че напълно вярвах в това, но защо трябваше да му вярвам?

Сервитьорката донесе сметката ми и взе празната чаша. Тъй като не можеше да измъкне нищо от мен, Зак скоро остави няколко долара на масата и се върна при приятелите си.

Продължавах да разбърквам шейка си. Почти нищо не е останало от него, но не искам да ми вземат чашата. Така си имам причина да продължавам да седя тук. Да остана тук.

Очите ми взеха да се насълзяват, но не можех да откъсна поглед от малкия влажен кръг върху масата, където допреди миг беше чашата ми. Дори да се бях опитала да изрека някоя дума, щях да откача.

Или вече бях откачила?

Продължавам да бъркам.

Мога да ви кажа следното — на онази маса за пръв път ме сподобиха най-лошите мисли на този свят. Точно там за пръв път започнах да обмислям... да обмислям... една дума, която все още не смея да произнеса.

Знам, че се опита да ми се притечеш на помощ, Зак. Но всички сме наясно, че не поради тази причина присъстваш на тези записи. Имам един въпрос, преди да продължим. Когато се опитваш да се притечеш на помощ на някого и откриеш, че не можеш да стигнеш до него, защо ти е да запращаеш този факт в лицето му по-късно?

През последните няколко дни или седмици, или колкото там е минало, докато си получил тези касети, Зак, вероятно си си въобразявал, че никой няма да разбере.

Отпускам лице в ръцете си. Колко тайни може да има в едно училище?

Вероятно чак ти се е догадило, когато си чул какво съм направила. Но колкото повече време е минавало, толкова по-добре си се чувствал. Защото колкото повече време минава, толкова по-голяма е вероятността тайната ти да е умряла с мен.

Никой не знаеше. Никой нямаше да разбере, никога.

Но сега ще разберем. И на мен също леко започва да ми се гади.

Нека те попитам, Зак, дали си си помислил, че в „При Роузи“ просто съм те разкарала? Искam да кажа, така и не стигна дотамда ме поканиш да излезем заедно, така че на практика нямаше как да те отрежа официално, нали така? Е, какво беше тогава? Срам?

Нека отгатна. Казал си на приятелчетата си да гледат, докато ме сваляш... а аз едва реагирах. Или е било предизвикателство? Предизвикали са те да ме поканиш на среща?

Хората го правеха. Наскоро някой ме беше предизвикал да поканя Хана да излезем. Този човек работеше заедно с нас в „Крестмонт“. Знаеше, че я харесвам и че никога няма да се осмеля да я поканя. Знаеше също, че през последните няколко месеца Хана не разговаряше почти с никого, от което предизвикателството ставаше двойно.

Когато излязох от мъглата, малко преди да си тръгна, се вслушах в разговора между теб и приятелите ти. Дразнеха те, че не си се уредил със срещата, за която си твърдял, че ти е в кърпа вързана.

Държа да ти го призная, Зак. Можеше да се върнеш на масата си и да кажеш: „Хана е откачалка. Вижте я само. Как само гледа втренчено в празното пространство“.

Вместо това се остави да те дразнят.

Ти трябва да си от хората, които бавно кипват, при които гневът нараства постепенно, които приемат нещата все по-лично и по-лично, докато си мислел за липсата на реакция у мен. И предпочете да ми го върнеш по възможно най-детинския начин.

Открадна листчетата от плика ми с окуражителни думи.

Каква жалка постъпка.

И така, какво ме накара да бъда нащрек? Много просто, наистина. Всички останали получаваха бележки. Всички! И то — за най-незначителни неща. Всеки път, когато някой се появише с нова прическа, получаваше цял куп поздравления. А в класа имаше хора, които смятах за приятели и които със сигурност щяха да пуснат нещо в плика ми, когато се подстригах много късо.

Когато за първи път мина покрай мен в коридора с тази съвсем къса подстрижка, ченето ми увисна от изненада. И тя отмести поглед встрани. По навик се опита да отметне кичур коса от лицето си и да го затыкне зад ухото. Но косата ѝ беше прекалено къса и продължаваше да пада напред.

Сега се сецам, че се подстригах в деня, в който Маркъс Кули и аз се срещнахме в „При Роузи“.

Ау! Това е странно. Всичките тези сигнали, за които ни предупреждават, че трябва да внимаваме — вярно е! От „При Роузи“ отидох директно във фризьорския салон. Имах нужда от промяна, точно както се твърди, затова промених външността си. Единственото нещо, над което все още имах контрол.

Удивително.

Пауза. Тишина. Само леко, едва доловимо прашене в слушалките.

Сигурна съм, че в училище имаше психолози, заредени с безброй съвети за изход от множество ситуации, психолози, които ви казват за какви признаци да се следи у учениците, замислящи...

Нова пауза.

Не, както казах преди малко, не мога да произнеса думата.

Самоубийство. Такава отвратителна дума.

На следващия ден, когато открих плика си празен, знаех, че нещо не е наред. Поне си мислех, че нещо става. В първите няколко месеца от годината получавах някъде около четири-пет бележки на ден. А изведнъж, след това издайническо подстригване... нищо!

Изчаках цяла седмица.

После две седмици.

После три седмици.

Нищо.

Бутам чашата си напред и поглеждам към мъжа зад касата.

— Можете ли да вземете това?

Време беше да разбере какво става. Затова сама си написах бележка.

Той ми хвърля неодобрителен поглед, докато отброява рестото. Момичето от тази страна на касата също ме поглежда. Докосва ушите си. Слушалките. Говоря прекалено високо.

— Извинявайте — прошепвам. А може би думата изобщо не излиза от устата ми.

„Хана — казваше се в бележката, — харесвам новата ти прическа. Съжалявам, че не ти го казах по-рано.“ И за повече достоверност, добавих едно лилаво усмихнато личице отдолу.

За да избегна големия срам, в случай че бъда заловена сама да си пускам бележка, написах също така и бележка за плика до моя. След часовете приближих до стойката и направих така, че всички да забележат как пускам бележката в другия плик. После небрежно плъзнах ръка в моя, като се преструвах, че проверявам дали има нещо. Казвам „преструвах се“, защото знаех, че ще е празен.

А на следващия ден? В торбичката ми нямаше нищо. Бележката беше изчезнала. На теб може и да не ти се е струвало, че е голяма работа, Зак. Но сега, надявам се, разбираш. Светът ми се сгромолясваше. Имах нужда от онези бележки. Нуждаех се от надеждата, която те биха могли да ми предложат.

А ти? Ти ми отне тази надежда. Реши, че не я заслужавам.

Колкото повече слушам тези касети, толкова повече имам чувството, че я опознавам. Не Хана от последните няколко години, а онази от последните месеци. Това е Хана, която започвам да разбирам.

Хана в края.

Последният път, в който се бях озовал толкова близо до човек, който бавно умираше, беше в нощта на партито. Нощта, в която две коли се сблъскаха на едно тъмно кръстовище. И тогава, както и сега, аз не знаех, че умират. Тогава, както и сега, наоколо имаше много хора. Но какво биха могли да направят? Хората, скупчени около колата,

които се опитваха да успокоят шофьора, чакаха пристигането на линейката — нима биха могли да направят каквото и да било?

Или онези, които подминаваха Хана по коридорите или седяха до нея по време на час — какво можеха да направят?

Може би тогава, както и сега, е било прекалено късно.

И така, Зак, колко бележки ми открадна? Колко бележки така и не можях да прочета? Ти прочете ли ги? Надявам се. Поне някой трябва да знае какво мислят наистина другите за мен.

Хвърлям поглед през рамо. Тони е все още тук, дъвче пържени картофи и залива хамбургера си с кетчуп.

Признавам, че по време на обсъжданията в клас не се разкривах достатъчно. Но когато го правех, някой благодарил ли ми е с бележка в торбичката ми? Би било хубаво да узная. Всъщност, това би могло да ме окуражи да се разкрия още повече пред другите.

Не е честно. Ако Зак е имал представа през какво е минавала Хана, сигурен съм, че не би отмъкнал бележките ѝ.

В деня, в който написаната собственоръчно от мен бележка изчезна, аз заставах пред вратата на класната стая и запrikaзвах едно момиче, с което никога преди не бях говорила. На всеки няколко секунди поглеждах над рамото ѝ, наблюдавах как другите ученици проверяват пликовете си.

Това наистина изглеждаше много забавно, Зак.

Именно тогава те хванах. Ти докосна плика ми и го наклони, колкото да видиш дали вътре има нещо.

Нищо.

Тръгна към вратата, без да провериш своя плик, което ми се стори много любопитно.

Мъжът зад тезгяха вдига чашата ми и избърсва плота с изцапан с шоколад парцал.

Това, разбира се, не доказваше нищо. Може би просто ти харесваше да знаеш кой получава бележки и кой не... като интересът ти беше насочен главно към мен.

На следващия ден по време на обедната почивка отидох до кабинета на госпожа Бradли. Свалих плика си от поставката, после го залепих обратно с миниатюрно късче тиксо. Вътре пуснах малка бележка, сгъната на две.

Щом часът свърши, отново зачаках отвън, наблюдавах. Но този път не разговарях с никого. Само гледах.

Идеалният капан.

Ти погледна плика ми, видя бележката и бръкна вътре. Пликът падна на пода и лицето ти стана червено като домати. Но ти въпреки това се наведе и го вдигна. Моята реакция? Не можех да повярвам! Искam да кажа, нали те видях. Дори го очаквах. Но въпреки всичко ми беше трудно да повярвам.

Според предварителния ми план трябваше да се изправа срещу теб и да те разоблича, затова отскочих настрани от вратата. Ти бързо зави зад ъгъла... и ето че се озовахме един срещу друг. Лице в лице. Очите ми пареха, докато се впивах в теб. После отместих поглед и наведох глава. А ти продължи надолу по коридора.

Не е искала обяснение. Няма да се обяснява. Видяла го е със собствените си очи.

Щом стигна до средата на коридора с все така забързана крачка, видях, че поглеждаш надолу, все едно че четеш нещо. Бележката ми? Да.

Обърна се за момент, за да провериш дали те гледам. И в този момент аз се уплаших. Дали щеше да се върнеш и да си признаеш, че съжалявах? Или да ми се разкрешиш?

Отговорът? Нито едното, нито другото. Ти просто се извърна напред и продължи по коридора, все по-близо и по-близо до изхода, до твоето спасение.

Докато стоях там, в коридора — сама — и се опитвах да асимилирам онова, което току-що се беше случило, както и защо се беше случило, осъзнах каква беше истината: не заслужавах обяснение, не заслужавах каквато и да било реакция. Не и в твоите очи, Зак.

Пауза.

За информация на останалите, които слушате, ще кажа, че бележката беше адресирана до Зак, поименно. Може би в момента той вижда всичко това като пролог към тези записи. Защото във въпросната бележка признавах, че се намирам в такъв етап от живота си, в който наистина имах нужда от всяка положителна или окуражаваща дума, която някой би искал да ми каже. Окуражаването... ето какво ми открадна той.

Захапвам палеца си, овладявам порива си да погледна към Тони. Дали се чуди какво слушам? Дали изобщо му пука?

Но повече не можех да търпя. Зак не е единственият, който бавно кипва.

Извиках след него:

— Защо?

В коридора все още имаше ученици, които се прехвърляха от една класна стая в друга. Всички подскочиха. Но само един от тях спря. И застана на място, обърнат с лице към мен, докато пъхаше бележката ми в задния си джоб.

Отново и отново крещях тази дума. Накрая сълзите ми бликнаха, потекоха по лицето ми.

— Защо? Защо, Зак?

Чух за това. Как Хана изпаднала в истерия без видима причина и как се изложила пред толкова много хора. Но всички грешаха. Причина е имало.

Нека сега да направя едно лично признание. В духа на пълното разкриване пред другите хора — на пълната откровеност — нека ви осведомя: родителите ми ме обичат. Зная, че е така. Но напоследък не им беше много лесно. Не и през последната година. Не и откакто знаете какво отвори врати извън града.

Помня това. Родителите на Хана всяка вечер се появяваха в новините и предупреждаваха, че ако огромният мол бъде построен, дребният бизнес в градчето ще замре. Твърдяха, че никой повече няма да пазарува от малките магазини.

Когато това се случи, родителите ми някак се отдалечиха. Изведнъж им се наложи да мислят за много неща. Бяха подложени на голямото напрежение да търсят начин как да свързваме двата края. Пак разговаряха с мен, но вече не както преди.

Когато се подстригах късо, майка ми дори не забеляза. Доколкото знаех — благодаря ти отново, Зак! — и в училище никой не беше забелязал.

Аз забелязах.

Госпожа Бродли си беше закачила плик наравно с нас. Можехме да го използваме — и тя наистина ни окуражаваше да го правим — за да пускаме коментари за начина ѝ на преподаване. Критични или

положителни. Също така очакваше от нас да предлагаме теми за бъдещи дискусии.

Така че направих именно това. Написах бележка до госпожа Бродли със следното съдържание: „Самоубийство. Нещо, за което си мисля от известно време. Не много сериозно, но все пак“.

Това беше бележката. Дума по дума. Помня я дословно, защото я бях написала поне една дузина пъти, преди да я пусна. Написвах я, хвърлях я, написвах я, смачквах я, изхвърлях я. Но защо изобщо я пишех? Всеки път, когато изписвах печатните букви върху нов лист хартия, си задавах този въпрос. Защо пишех тази бележка? Беше лъжа. Не обмислях самоубийство. Наистина. Не и в детайли. Мисълта изникваше в главата ми и аз я отблъсквах. Но я отблъсквах много често.

Никога не бяхме дискутирали тази тема в час. Но бях сигурна, че доста хора, а не само аз, са мислили по този въпрос, права ли съм? Така че защо да не я обсъдим групово?

Или може би вътре в себе си съм очаквала нещо повече. Може би съм искала някой да разбере кой е авторът на бележката и тайно да ми се притече на помощ.

Може би. Не зная. Но внимавах много да не се издам.

Подстригването на косата. Отбягването на чуждите погледи. Наистина внимавах, но въпреки всичко имаше издайнически знаци. Малки знаци. Но ги имаше.

И после, просто ей така, ме нападна с думи.

Като изключим това, че се издадох пред теб, Зак. Ти знаеше, че аз написах онази бележка до госпожа Бродли. Трябва да беше разбрал. Тя я извади от плика си и я прочете на другия ден, след като те хванах. След деня, в който изгубих контрол над себе си в коридора.

Няколко дни преди да погълне хапчетата, Хана отново бе заприличала на себе си. Поздравяваше всички по коридорите. Гледаше ни право в очите. Промяната изглеждаше драстична, защото от месеци Хана не се беше държала така. Като истинската Хана.

Но ти не направи нищо, Зак. Дори след като госпожа Бродли постави темата, ти не направи какъвто и да е опит да ми протегнеш ръка.

Изглеждаше драстична, защото беше точно такава.

Какво исках от класа? Най-вече — да чуя какво имаше да казват всички по въпроса. Да разбере мислите им. Чувствата им. И, о, боже, те наистина се развихриха.

Един човек каза, че ще е трудно да се помогне, без да се знае защо анонимният автор на бележката иска да се самоубие.

И да, въздържах се да го поправа: „Или авторка. Може и да е момиче“.

После и останалите се включиха.

— Ако се чувстват самотни, можем да ги поканим да седнат с нас по време на обяда.

— Ако е заради оценки, можем да им помогнем с подготовката на уроците.

— Ако става въпрос за проблеми в семейството, може би бихме могли... Не знам... да им осигурим разговор с консултант или нещо подобно.

Но всичко, което казваха — всичко! — беше примесено с раздразнение.

После едно от момичетата, името ѝ няма значение, изрази на глас онова, което всички си мислеха.

— Имам чувството, че онзи, който е написал тази бележка, просто иска да застане в центъра на вниманието. Ако сериозно обмисля нещо такова, щеше да ни се разкрие.

Господи! Хана по никакъв начин не би изпаднала в откровения по време на този час.

Не можех да повярвам на ушите си.

Госпожа Брадли беше намирала бележки с предложения за обсъждане на проблеми от рода на абортите, семейния тормоз, измамата по отношение на приятели, гаджета, контролни. Никой не беше настоял да узнае кой е предлагал въпросните теми. Но по някаква причина отказваха да обсъждат темата за самоубийството, без да имат конкретна информация за лицето, написало точно тази бележка.

В продължение на десетина минути госпожа Брадли ни запозна със статистиката — на местно ниво — която изненада всички ни. Тъй като сме непълнолетни, каза ни тя, ако самоубийството не стане на публично място и пред свидетели, вероятно то няма да бъде споменато в новините. А и никой родител не би искал хората да

узнаят, че тяхното дете, детето, което той е отгледал, е отнело собствения си живот. Така че често хората са подвеждани да смятат, че става въпрос за нещастен случай. Не помага и фактът, че никой не знае какво в действителност се случва с онези, сред които живеем или сред които се движим.

Тези думи не стимулираха класа за по-задълбочена дискусия. Дали съучениците ми просто проявяваха нездрав любопитство или наистина мислеха, че ако знаят подробностите, ще могат да помогнат по-ефикасно? Не съм сигурна. Може би по малко и ответе.

По време на първия час при господин Портър я наблюдавах почти непрекъснато. Ако някой беше подхванал темата за самоубийството, може би погледите ни щяха да се срещнат и аз щях да прочета истината в очите й.

А и честно казано, не виждам какво биха могли да кажат, за да ме отклонят в едната или в другата посока. Защото може би се държах егоистично. Може би наистина просто търсех внимание. Може би просто исках да чуя как хората обсъждат мен и проблемите ми.

Ако съдя по онова, което ми каза на партито, тя може би нямаше да възрази аз да присъствам. Щеше да ме погледне директно в очите с надеждата, че ще разбере.

А може би просто исках някой да ме посочи с пръст и да каже: „Хана. Да не би ти да си онази, която мисли за самоубийство? Моля те, не го прави, Хана. Моля те!“.

Но дълбоко в себе си знаех, че единственият човек, който го казваше, бях аз. Това бяха моите думи.

В края на часа госпожа Бродли ни раздаде листовки със заглавие „Предупредителни знаци, че някой замисля самоубийство“. Познайте какво се включваше в първата петица?

„Внезапна промяна във външния вид.“

Подръпнах краищата на наскоро подстриганата си коса.

Хм. Кой да предполага, че съм толкова предвидима?

□

Потърквам брадичка в рамото си и наблюдавам с крайчеца на окото си Тони, който продължава да седи в сепарето. Хамбургерът му

вече е изчезнал, както и по-голямата част от пържените картофи. Седи си там и ни най-малко не подозира през какво минавам.

Отварям уокмена, вадя касета номер четири и я обръщам от другата страна.

КАСЕТА 4: СТРАНА Б

□

Бихте ли искали да притежавате способността да чувате мислите на другите? Разбира се. Всеки отговаря положително на този въпрос, докато не се замисли по-сериозно.

Например как бихте се чувствали, ако другите можеха да чуват вашите мисли? Ако можеха да чуят вашите мисли... сега?

Щяха да чуят объркване. Раздразнение. Дори известно количество гняв.

Ще чуят думите на едно мъртво момиче, които преминават през мозъка ми. Момиче, което по някаква причина обвинява мен за решението да сложи край на живота си.

Понякога имаме мисли, които дори сами не разбираме. Мисли, които даже не са верни — които не изразяват как наистина се чувстваме — но въпреки това преминават през главите ни просто, защото са интересни.

Нагласям поставката за салфетки така, че да виждам в излъсканата сребриста повърхност отражението на Тони. Той се обляга назад и избърсва ръцете си със салфетка.

Ако можехте да чуете мислите на хората, щяхте да сте запознати както с неща, които са верни, така и с такива, които минават през съзнанието просто случайно. И не бихте могли да отделите едните от другите. Това би ви побъркало. Кое е вярно? Кое не е? Милион идеи, но какво всъщност означават те?

Нямам представа какво си мисли Тони. Нито пък той — какво си мисля аз. Няма представа, че гласът в главата ми, гласът, който излиза от неговия уокмен, принадлежи на Хана Бейкър.

Ето това ѝ харесвам на поезията. Колкото по-абстрактна е, толкова по-добре. Онези стихотворения, в които не сте сигурни за какво точно говори поетът. Може да предполагате, но не сте сигурни. Не на сто процента. Всяка дума, специално подбрана, може

да има милион различни значения. Дали е заместител — символ — на друга идея? Дали се вмества в по-голяма, по-скрита, метафора?

Това е осмият човек, Хана. Щом става дума за поезия, значи не съм аз. Остават само още пет имена.

Мразех поезията, докато един човек не ми показа как да я ценя и да ѝ се възхищавам. Каза ми да погледна на нея като на пъзел. От читателя зависи да дешифрира скрития код или думите, базирани на всичко, което знае за живота и емоциите.

Дали поетът използва червеното, за да символизира кръв? Гняв? Плътска страст? Или ръчната количка е червена просто защото в конкретния случай червено е звучало по-добре от черно?

Помня това. От часовете по английски. Имаше голяма дискусия за значението на червения цвят. Нямам представа до какво заключение стигнахме накрая.

Същият човек, който ме научи да обичам поезията, ме научи също така колко ценно е сам да можеш да пишеш. И, честна дума, няма по-добър начин да изследвате собствените си емоции от поезията.

Или аудиокасетите.

Ако сте ядосани, не е необходимо да описвате в стихотворението причината за вашия гняв. Но самото стихотворение трябва да е гневно. Така че давайте... напишете едно. Знам, че поне малко сте ми ядосани.

А когато свършите, разшифровайте написаното така, сякаш току-що сте го открили напечатано в някой учебник и не знаете нищо за неговия автор. Резултатите могат да бъдат удивителни... и плашещи. Но винаги е по-евтино от посещенията при психотерапевт.

Правех го известно време. Имам предвид писането на стихове, не посещенията при психотерапевт.

Може би един терапевт би ти помогнал, Хана.

Купих си тетрадка със спирала, за да записвам всичките си творения на едно място. Два дни от седмицата след часовете отивах в „Моне“ и написвах по едно-две стихотворения.

Първите ми няколко опита бяха малко нескопосни. В тях нямаше особена дълбочина или финес. Бяха доста директни. Но пък други се получиха доста добре. Поне аз така мисля.

После, без дори да се опитвам, запомних наизуст първото стихотворение от тетрадката. И независимо от това, колко упорито се опитвам, и до ден-днешен не мога да го изхвърля от съзнанието си. Ето го, за ваше удоволствие... или развлечение.

*Ако любовта ми беше океан,
нямаше да остане никаква земя.
Ако любовта ми беше пустиня,
щяхте да виждате единствено пясък.
Ако любовта ми беше звезда —
късно вечер, само светлина.
Ако можеха да ѝ поникнат крила,
щях да полетя.*

Давайте. Смейте се. Но знаете, че ако го видите изписано на някоя картичка, ще си я купите.

Внезапна болка ме пронизва в гърдите.

Самата мисъл, че ще отида в „Моне“ да пиша стихотворения, правеше дните ми по-поносими. Ако се случеше нещо забавно, шокиращо или болезнено, си мислех, че от това ще излезе едно страхотно стихотворение.

През рамо виждам как Тони излиза през вратата. Кое то ми се струва странно.

Защо не спря да ми каже довиждане?

Предполагам, че за мен тези записи са форма на поетична терапия.

През прозореца наблюдавам как Тони влиза в колата си.

Докато ви разказвам тези истории, откривам определени неща. Неща за себе си, да, но също и за вас. За всички вас.

Включва фаровете.

И колкото повече приближаваме към края, толкова повече връзки откривам. Дълбоки връзки. Някои от онези, които вече ви разкрих, свързват едната история със следващата. За други изобщо не съм ви споменавала.

Когато Тони пали двигателя, мустангът потрепва. После колата бавно тръгва на заден.

Може пък вие да сте открили някои връзки, които аз не съм забелязала. Може би сте една стъпка пред поета.

Не, Хана, едва успявам да те следвам.

Когато произнеса последните си думи... е, вероятно не последните си думи, а последните думи за тези записи... ще имаме едно стегнато, добре свързано емоционално кълбо от думи.

С други думи, стихотворение.

Докато наблюдавам колата на Тони през прозореца, имам чувството, че пред очите ми се разиграва филм — мустангът бавно изчезва от екрана. Но фаровете не избледняват постепенно, което би трябвало да се случи, ако приятелят ми продължи да кара назад или обърне. Вместо това те просто изгасват. Сякаш са изключени.

Сега като се замисля, спрях да пиша в тетрадката си, когато престанах да изпитвам желание да продължавам да се самоопознавам.

Дали е там някъде и чака, седнал в колата? Защо?

Ако чуете песен, която ви разплаква, а повече не искате да проливате сълзи — просто преставате да я слушате. Но от себе си не можете да избягате. Не можете да решите повече да не се виждате. Не можете да решите да изключите звука в главата си.

□

Сега, когато фаровете на Тони са изгаснали, прозорците на заведението са просто ред черни стъкла. От време на време, когато покрай отдалечения край на паркинга премине някоя кола, тъничко светло снопче се плъзва от единия край на стъклата до другия. Но единственият постоянен източник на светлина, макар и далечен, се намира в горния десен ъгъл. Размазана розово-синя светлина. Крайчецът на неоновия надпис на „Крестмонт“, надничащ над покривите на всяка друга сграда наоколо.

Господи, какво не бих дал, за да върна отново онова лято! Беше толкова лесно да говоря с Хана, когато оставахме насаме. Да се смея заедно с нея. Но щом се появяваха други хора, ставах срамежлив. Отдръпвах се. Не знаех как да се държа.

В онази малка, подобна на аквариум лавка за билети единствената връзка с колегите ми беше един червен телефон. Нямаше бутони, само слушалка. Но винаги когато я вдигнех и отсреща чуех

гласа на Хана, ме обземаше нервност. Все едно не се обаждах от няколко метра разстояние, а ѝ звънях на домашния телефон.

— Трябват ми дребни за ресто — казвах.

— Пак ли? — отвръщаше тя. Но винаги с усмивка в гласа. И всеки път усещах как лицето ми пламва от срам. Защото истината бе, че се обаждах за ресто много по-често, когато тя беше на работа, отколкото когато я нямаше. Няколко минути по-късно на вратата ми се почукваше. Оправях ризата си и я пусках да влезе. Тя се промъкваше покрай мен с мъничка кутийка с монети в ръка — агонизиращо близо — за да ги размени срещу няколко банкноти. А понякога, когато нямаше клиенти, тя сядаше на стола ми и ми казваше да затворя вратата. С мъка удържах въображението си винаги когато това се случваше. Защото, макар да бяхме заобиколени от прозорци от трите си страни, подобно на атракция от някой карнавал, а тя казваше да затворя вратата само защото не биваше да я държим отворена, в тясното пространство можеше да се случи всичко.

Или поне на мен ми се искаше.

Тези моменти, колкото и кратки и редки да бяха, ме караха да се чувствам специален. Хана Бейкър избираше да прекара свободните си моменти с мен. И тъй като бяхме на работа, никой не влагаше в това нищо особено. Никой не разбираше значението му за мен.

Но защо? Защо винаги когато някой ни видеше, се преструвах на безразличен? Работехме, в това ми се искаше да ги накарам да повярват. Не се сваляхме. Просто работехме.

Защо?

Защото Хана имаше репутация. Репутация, която ме плашеше.

Истината за пръв път излезе наяве преди няколко седмици, по време на едно парти, когато Хана застана точно пред мен. Невероятен момент, през който сякаш всичко започна да си идва на мястото.

Докато я гледах в очите, не можах да не ѝ призная, че съжалявам. За това, че съм чакал прекалено дълго, преди да ѝ кажа какво изпитвам към нея. В един кратък миг бях в състояние да го призная. На нея. На себе си. Но не бих могъл да повторя това признание отново. До настоящия момент.

Но сега е прекалено късно.

И именно поради това точно в този момент съм изпълнен с такава омраза. Към себе си. Заслужавам да съм в този списък. Защото

ако не се бях страхувал толкова много от всички, можех да кажа на Хана, че тя не е безразлична на никого. И тя можеше още да е жива.

Отмествам поглед от неоновия надпис.

□

Понякога на път за вкъщи спирах в „Моне“ за чаша горещ шоколад. Там си почвах домашното. Или понякога четях. Но вече не пишех стихове.

Имах нужда да си почина... от себе си.

Махам ръка изпод брадичката си и я плъзвам назад към врата си. Най-долните ми кичури коса са мокри от пот.

Но аз обичах поезията. Тя ми липсваше. И един ден, седмици по-късно, реших да се върна към нея. Реших да използвам поезията, за да си осигуря щастие.

Щастливи стихотворения. Ярки и щастливи слънчеви стихове.

Щастливи, щастливи, щастливи. Като двете жени от рекламата на „Моне“.

Имаше един безплатен курс, наречен „Поезията: да обичаме живота“. Обещаваше да научи хората не само да обичат поезията, но и чрез поезията да обикнат повече себе си.

Запишете ме!

Д-7 на вашите карти. Залата в градската библиотека.

Прекалено тъмно е да отида до там сега.

Курсът по поезия започваше по същото време, когато биеше последният звънец в училище, затова хуквах нататък и успях да стигна почти навреме. Но дори и да закъснеех, всички изглеждаха щастливи, че съм отишла, за да им предоставя „гледната точка на една тийнейджърка“, както казваха.

Оглеждам се наоколо и установявам, че съм единственият останал в заведението. Няма да затворят още трийсет минути. И въпреки че вече нито ям, нито пия, мъжът зад тезгяха не ми е казал да си тръгвам. Така че ще остана.

Представете си десетина-дванайсет оранжеви стола, подредени в кръг, с настанени една срещу друга жени, щастливи като в реклама. Единственият проблем още от ден първи беше, че те всъщност не бяха щастливи. Който и да беше правил тази реклама, трябва да беше ползвал фотошоп, за да обработи намръщените им физиономии и повдигне увисналите ъгълчета на устните им.

Пишеха за смъртта. За дяволската природа на мъжете. За разрушението на — цитирам — „зеленикавосинкавата, нашарена с леки бели мазки орбита“.

Сериозно, така я описвах. Наричаха Земята „бременна газообразна чужденка, която има нужда от аборт“.

Още една причина, поради която мразя поезията. Кой казва „орбита“ вместо „кълбо“ или „сфера“?

„Разкрий се“, казваха. „Нека видим най-големите ти и най-тъмни дълбини.“

Най-големите ми и тъмни дълбини? Че да не сте ми личният гинеколог?

Хана.

Толкова пъти ми идеше да вдигна ръка и да попитам: „Хм, така, кога ще стигнем до щастливата част? Онази част, където щесе научим как да обичаме живота? Нали се сецате, «Поезията: да обичаме живота». Това пишеше в диплянката. Заради това съм тук“.

Накрая успях да изтърпя само три нива с тази поетична група. Но излезе ли нещо от това? Нещо добро?

Не.

Хм, чудя се.

Разбирате ли, в групата присъстваше още някой. Още един гимназист с тийнейджърска гледна точка, обожаван от по-възрастните поети. Кой беше той ли? Редакторът на нашия училищен вестник „Изгубени и намерени“.

Райън Шейвър.

Знаете за кого говоря. Също така съм сигурна, господин редактор, че нямате търпение да произнесе на глас името ви.

Добре тогава, Райън Шейвър. Истината ще те освободи.

Мотото на „Изгубени и намерени“.

От известно време си се досещал, Райън. Сигурна съм в това. При първото споменаване на поезията си разбрал, че този запис е за теб. Няма как иначе. Макар със сигурност да си си помислил, че не е възможно това да е причината да бъдеш споменат в тези касети. Че онова, което се случи, не е кой знае какво.

Стихотворението от училище. Господи, било е нейно.

Не забравяйте, че сътворявам една стегната, добре свързана емоционална топка.

Затварям очи и ги закривам с ръка. Стискам зъби, за да не изкрещя, мускулите на челюстите ми горят. Или за да не заплача. Не искам да го чете. Не искам да чуя онова стихотворение, произнесено от нейния глас.

Искате ли да чуете последното стихотворение, което написах, преди да се откажа от поезията? Преди да се откажа от поезията уж за добро?

Не?

Добре. Но вие и без това вече сте го чели. Много е популярно в училище.

Позволявам си да отпусна клепачите, челюстта си. Стихотворението. Обсъдихме го в час по английски език.

Четохме го на глас много пъти.

И Хана присъстваше на всичко това.

Някои от вас може да си го спомнят. Не дума по дума, но знаете какво имам предвид. Вестник „Изгубени и намерени“. Колекцията от материали на Райън, събирана в продължение на половин година — пръсната из целия двор.

Като пъхнато под чин любовно писмо, което получателят не е открил. Ако попадне в ръцете на Райън, той ще изтрие издайническите имена и ще го сканира, за да го използва в следващия брой.

Снимки, изпадали от тетрадки... и тях сканира.

Бележки от часовете по история, нашарени със заврънкулки от ръката на силно отегчен човек... и това минава през скенера.

Някой може да се чуди как Райън успява да намери толкова интересни материали. Дали изобищо ги намира? Или ги краде? Зададох му същия този въпрос след една от нашите поетични сбирки. И той ми се закле, че всичко, което печата, било намерено благодарение и единствено в резултат на чиста случайност.

Призна, че понякога хората пъхали материалите, които откривали, в шкафчето му. В тяхната достоверност не можел да се закъдне на сто процента. Затова изтривал имената и телефонните номера. А по правило снимките не трябвало да са прекалено излагащи.

Събирал пет-шест страници с любопитен материал и отпечатвал петдесет броя. После ги пръсвал из случайни места в училище. Тоалетни. Съблекални. Пистите за бягане.

„Но никога на едно и също място“, призна ми. Смяташе, че хората трябва да попадат случайно на списанието му, посветено на случайно разкрити случки.

Но познайте какво? Моето стихотворение? Него той го открадна.

Издърпвам салфетка от поставката и прокарвам грапавата хартия през очите си.

Всяка седмица след сбирките по поезия двамата с Райън сядахме на стълбите на библиотеката и разговаряхме. Първата седмица просто се смеехме на стихотворенията, които другите бяха написали и прочели. На това колко депресиращо звучаха всички до едно.

„Този курс не трябваше ли да ни направи щастливи?“, попита ме той. Очевидно се беше записал по същата причина като мен.

Вдигам поглед. Мъжът зад тезгяха дърпа връзките на една тежка торба за боклук. Време е да затварят.

— Може ли чаша вода? — питам.

След втората седмица все така сядахме на онези стъпала, но вече четяхме своите стихове. Стихове, които бяхме писали през различни етапи от живота си.

Той ме поглежда право в очите, зачервени от търкането със салфетката.

Но само щастливи. Стихотворения, посветени на любовта към живота. Стихотворения, които никога не бихме прочели пред онази група от влюбени в депресията нещастници в залата.

И за разлика от истинските поети, ние обяснявахме произведенията си. Дума по дума.

На третата седмица поехме огромния риск да си разменим тетрадките, съдържащи всичките ни творения.

Той бута чаша с леденостудена вода пред мен. Върху плота не е останало нищо друго, с изключение на чашата и поставката за салфетки.

О! За това се искаше голям кураж. Поне що се отнасяше до мен — със сигурност. За теб също съм сигурна, Райън. През следващите два часа, докато слънцето залязваше, двамата седяхме на онези циментови стъпала и обръщяхме страниците.

Почеркът му беше ужасен, затова на мен ми отне повече време, докато прочета стиховете му. Но бяха невероятни. Много по-задълбочени, от което и да е мое стихотворение.

Звучаха като истинска поезия. Професионална поезия.

Сигурна съм, че един ден хлапетата ще бъдат принудени да анализират стихотворенията на Райън, отпечатани върху страниците на някой учебник.

Докосвам студената чаша, обгръщам я с пръсти.

Аз, разбира се, нямах представа какво е искал да каже със стихотворенията си. Не съвсем. Но чувствах емоцията в тях. Бяха наистина прекрасни. И почти се засрамах от онова, което може би си беше помислил, докато е четял моята тетрадка. Защото докато аз четях неговата, осъзнах колко малко време бях посветила на работата върху своите стихове. Трябваше да се постарая да подбера по-подходящи думи. По-емоционални.

Но едно от стихотворенията ми го грабна. И той поиска да разбере повече за него... например кога го бях написала.

Но аз не му казах.

Не пия от водата. Гледам как една капка се плъзга надолу по чашата и се удря в пръста ми.

Бях го написала в същия онзи ден, в който група ученици се бяха вбесили, че някой се е осмелил да потърси помощ, тъй като замислял самоубийство. Спомняте ли си защо се бяха ядосали? Защото авторът на бележката не беше оставил името си.

Каква безчувственост.

Бележката беше анонимна. Също като стихотворението, появило се в „Изгубени и намерени“.

И така, Райън поиска да разбере защо съм написала стихотворението.

Точно в този случай, отвърнах му аз, стихотворението трябва да говори само за себе си. Но ме интересуваше да чуя тълкуването на Райън.

На пръв поглед, започна той, стихотворението било за приемането — приемането ми от моята майка. Нещо повече, търсела съм одобрението ѝ. И съм искала определени хора — в този случай момче — да престанат да ме игнорират.

Момче?

Под дъното на чашата се образува лек вакуум, който бързо изчезва. Отпивам глътка и оставям кубче лед да попадне в устата ми.

Попитах го дали според него стихотворението няма по-дълбоко значение.

Задържам леда върху езика си. Много е студен, но искам да се стопи там.

Донякъде се шегувах. Мислех, че е разтълкувал стихотворението ми съвсем точно. Но исках да разбера какво би очаквал да чуе от учениците си един учител, ако им възложи същото това стихотворение за анализ. Защото учителите винаги се престарават.

Но ти го откри, Райън. Откри скритото значение. Намери онова, което дори самата аз не бях открила в собственото си произведение.

Стихотворението не било за майка ми, каза. Или за някое момче. Било за мен. Била съм написала писмо до себе си... скрито в стихотворение.

Потръпнах, когато ми каза това. Заех отбранителна позиция — дори се ядосах. Но ти беше прав. И аз се почувствах уплашена и тъжна от собствените си думи.

Каза ми, че съм го написала, защото съм се страхувала да се изправа лице в лице със себе си. И съм използвала майка си като извинение, обвинявайки я, че не ми се радва и не ме приема, а в същото време съм трябвало да казвам тези думи пред огледалото.

— А момчето? — попитах. — Какво въплъщава то?

Аз съм. О, Боже. Аз съм. Сега го разбирам.

Закривам уши. Не за да спра шума отвън. В заведението цари пълна тишина. Но искам да почувствам думите й, всички до една, докато ги произнася.

Докато изчаках отговора ти, зарових в раницата си за салфетка. Знаех, че всеки момент може да се разрева.

Ти отвърна, че никое момче не ме е пренебрегвало така, както сама пренебрегвам себе си. Поне това мислеше, че казвам със стихотворението си. И заради това си ме разпитвал. Чувствал си, че е предизвикано от нещо далеч по-дълбоко, отколкото си можел да предположиш.

Е, Райън, прав беше. Наистина ставаше дума за нещо далеч, далеч по-дълбоко. Но щом си знаел това — или щом си мислел, че го знаеш — защо тогава открадна тетрадката ми? Защо напечата стихотворението ми — същото, което самият ти нарече „плашещо“ — в твоето списание „Изгубени и намерени“? Защо остави другите да го прочетат?

Както и да му направят дисекция. И да му се подиграват.

Никога не бях загубвала това стихотворение, Райън. А ти никога не си го намирал, така че то не принадлежеше на колекцията ти.

Но именно в твоята колекция го откриха останалите. Именно там попаднаха случайно на него учителите, запътили се към класните стаи да преподават поезия. И стаи, пълни с ученици, му правеха дисекция и търсеха скритото му значение.

В нашия клас никой не го беше схванал правилно. Никой дори не се бе доближил до истината. Но си мислехме, че сме го разбрали. Включително господин Портър.

Знаете ли какво каза господин Портър, преди да раздаде стихотворението ми? Каза, че четенето на стихотворение, написано от анонимен автор от нашето училище, е като четенето на стихотворение, написано от мъртъв класик. Точно така — мъртъв класик. Защото не сме можели да попитаме нито един от двамата за истинското значение на творбата. После господин Портър изчака с надеждата някой да си признае авторството. Но както знаете, това така и не се случи. Сега вече знаете. А за онези от вас, които се нуждаят от припомняне, ето и самото стихотворение.

„МОЯТА ДУША“ ОТ ХАНА БЕЙКЪР

*Срещам очите ти,
ти дори не ме виждаш.
Едва отговаряш,
когато прошепвам
„Здравей“.
Можем ли, приятелю,
да сме две сродни души?*

*Може би не.
Предполагам,
че никога няма
да разберем.
Мила мамо,
носила си ме в утробата си.
Сега не виждаш нищо,
освен дрехите, в които съм облечена.
Хората те питат
как съм.
Ти кимаш с усмивка.
Не спирай дотук.
Извади ме на показ под небето
и ме опознай,
вместо да ме виждаш само отвън.
Отмести тази маска от плът и кости
и виж мен,
и моята душа.
Сега вече
разбираш
защо.*

*Е, правилно ли ме разтълкуваха учителите? Прави ли бяха?
Имали ли сте поне мъничка представа, че авторката съм аз?*

*Да, някои от вас знаеха. Райън трябва да беше казал на някого
— горд, че част от колекцията му е влязла в учебния план. Но когато
ме попитаха, отказах да потвърдя или да отрека. Кое то доста
подразни някои от любопитните.*

*Други пък дори написаха пародии по моето стихотворение,
четяха ми ги с надеждата да ме извадят от кожата ми.*

*Бях свидетел на това. Видях как две момичета от класа на
господин Портър рецитират версия на стихотворението преди биенето
на звънеца.*

Всичко беше толкова глупаво и инфантилно... и жестоко.

*Нямаха умора. Излизаха с по едно ново стихотворение всеки ден
в продължение на цяла седмица. Хана положи огромни усилия да не*

им обръща внимание, правеше се, че чете, докато чакаше появата на господин Портър. Защото началото на часа е било нейното спасение.

Това не ви се струва кой знае какво, нали?

Не, за вас може би не е. Но от дълго време за мен училището не беше олицетворение на небесен рай. А след изпълненията ти с онези снимки, Тайлър, в дома си също не се чувствах сигурна и защитена. И изведнъж дори собствените ми мисли бяха изложени на показ и подигравки.

Един път в часа на господин Портър същите момичета дразнеха Хана. Тя вдигна очи и само за момент погледът ѝ срещна моя. За секунда. Но тя разбра, че я гледам. И въпреки че никой друг не ни забеляза, аз отвърнах очи.

Така тя се оказа сама.

Много хубаво, Райън. Благодаря. Ти си истински поет.

□

Смъквам слушалките от ушите си и ги провесвам около врата си.

— Не знам какво ти е — казва мъжът зад тезгяха, — но няма да ти взема пари.

Той духва в една сламка и стисва двата ѝ края.

Поклащам глава и бръквам в джоба си.

— Не, ще си платя.

Той продължава да си играе със сламката.

— Сериозно. Все пак става дума само за някакъв си млеченшейк. И както казах, не знам какво ти се е случило, нито знам как да ти помогна, но е повече от очевидно, че нещо в живота ти тотално се е прецакало, затова искам да си задържиш парите — очите му търсят моите и аз разбирам, че наистина мисли това, което казва.

Не зная какво да отвърна. Дори и да намеря точните думи, гърлото ми е толкова свито, че няма да успея да ги произнеса.

Така че кимам, грабвам раницата си и сменям касетката, докато вървя към вратата.

КАСЕТА 5: СТРАНА А

Стъклената врата на „При Роузи“ се затваря зад гърба ми, чувам как трите резета едновременно се плъзват на място.

Така, сега накъде? У дома? Обратно в „Моне“? Или може би в крайна сметка ще отида до библиотеката. Може да седна отвън, върху циментовите стъпала. Да изслушам остатъка от записите в тъмнината.

— Клей!

Гласът на Тони.

Ярките светлини на фаровете примигват три пъти. Прозорецът откъм волана е свален, а протегнатата ръка на Тони ми маха да се приближа. Вдигам ципа на якето си и отивам до прозореца. Но не се облягам на него. Не ми се говори. Не сега.

Двамата с Тони се познаваме от години, работили сме по проекти и сме си разменяли майтапи след часовете. Но през всичкото това време никога не сме провеждали дори един по-задълбочен разговор.

Страхувам се, че сега той иска да говори сериозно с мен. Толкова дълго е седял в колата. Да ме чака. Какво друго може да е намерението му?

Не ме поглежда. Вместо това посяга да нагласи с палец страничното огледало. После затваря очи и главата му клюмва.

— Влизай, Клей.

— Всичко наред ли е?

След кратка пауза той кима, бавно.

Заобикалям предницата на колата, отварям вратата и сядам, като задържам единия си крак отвън. Слагам раницата с кутията на Хана в скута си.

— Затвори вратата — казва ми той.

— Къде ще ходим?

— Няма проблеми, Клей. Просто затвори вратата — завърта ръчката и прозорецът се плъзва нагоре. — Навън е студено.

Погледът му пробягва от таблото към стереоуредбата и волана. Но продължава да ме отбягва.

Той започва в момента, в който дръпвам вратата, подобно на спусък на зареден пистолет:

— Ти си деветият човек, когото проследявам, Клей.

— Какво? За какво говориш?

— Вторият комплект касети — отвръща той. — Хана не блъфира. При мен са.

— О, Боже — закривам лицето си с ръце. Шумното пулсиране се връща. Притискам длан към челото си. Силно.

— Всичко е наред — казва Тони.

Не смея да го погледна.

Какво знае? За мен. Какво е чул?

— Какво е наред?

— Какво слушаше в заведението?

— Моля?

— Коя касета?

Мога да се опитам да отрека, да се престоря, че нямам представа за какво говори. Или да сляза от колата му и да си тръгна. Но каквото и да направя, той знае.

— Всичко е наред, Клей. Честна дума. Коя касета?

Очите ми са все така затворени. Притискам кокалчетата на ръката си към челото.

— Тази с Райън — отвръщам. — И стихотворението. — После го поглеждам. Той обляга глава назад, затваря очи.

— Какво? — питам го.

Няма отговор.

— Защо ги е дала на теб?

Тони докосва висящия от таблото ключодържател.

— Може ли да карам, докато слушаш следващия запис?

— Кажи ми защо ги е дала на теб.

— Добре, ще ти кажа — отвръща той, — ако веднага си пуснеш следващия запис.

— Защо?

— Клей, не се шегувам. Изслушай записа.

— Тогава отговори на въпроса ми.

— Защото е за теб, Клей — той оставя ключовете си на мира. — Следващият запис е за теб.

Нищо.

Сърцето ми не подскача. Очите ми не трепват. Не дишам.

И тогава.

Отмятам ръка назад, опрял лакът в седалката. После я блъсвам във вратата, ще ми се да заудрям глава в прозореца. Но вместо това я отмятам назад към облегалката. Тони слага ръка на рамото ми.

— Чуй го — казва. — И не излизай от колата.

Той завърта ключа.

Сълзите се търкалят по страните ми. Извърщам лице към него. Но той гледа право напред.

Отварям вратичката на уокмена и изваждам касетата. Петата. С тъмносин номер девет в ъгъла. Моят запис. Аз съм номер девет.

Пъхам касетата в уокмена и хващайки плейъра с две ръце, затварям вратичката му, сякаш е отворена книга.

Тони дава газ и тръгва през празния паркинг към улицата.

Без да гледам, прокаравам палец по повърхността на уокмена, напипвайки бутона, който ме връща в историята.

□

„Ромео, о, Ромео. Къде си ти, Ромео?“

Моята история. Моята касета. Ето как започва.

Добър въпрос, Жулиета. И аз бих искала да зная отговора.

Тони се опитва да надвика двигателя.

— Клей, всичко е наред!

Ако трябва да съм напълно откровена, никога не е имало момент, в който да съм си казвала, Клей Дженсън... той е човекът!

При самото споменаване на името ми болката в главата ми се удвоява. Сърцето ми се свива в агония.

Не съм сигурна до каква степен съм успяла да опозная истинския Клей Дженсън в течение на годините. Повечето от онова, което знаех, беше информация от втора ръка. Именно поради тази причина исках да го опозная по-добре. Защото всичко, което бях чувала — наистина всичко! — беше хубаво.

Като едно от онези неща, които щом забележех веднъж, не можех да спра да забелязвам.

Кристен Ренърт например. Тя винаги носи черно. Черни панталони. Или черни обувки. Черна риза. Ако е с черно яке и то е единствената черна дреха, в която е облечена за момента, не го сваля цял ден. Следващия път, като я видите, ще ви направи впечатление. И

после тази подробност за нея ще продължи да ви се набива в очите. И накрая няма да можете да престанете да я забелязвате.

Същото е и със Стив Оливър. Винаги, когато вдига ръка да каже нещо или да зададе въпрос, започва с думата „Добре“.

— Господин Оливър?

— Добре, щом Томас Джеферсън е притежавал роби...

— Господин Оливър?

— Добре, аз получих 76,1225.

— Господин Оливър?

— Добре, може ли да получа пропуск?

Сериозно. Всеки път. А сега и вие ще го забелязвате... всеки път.

Да, забелязал съм го, Хана. Но нека да продължим. Моля те.

Информацията, която чувах за Клей, беше подобен вид капан за вниманието ми. Както казах, не го познавах много добре, но наострях уши винаги щом чуех името му. Предполагам, че исках да чуя нещо — каквото и да е — пикантно. Не защото имах желание да разпространявам клюки. Просто не можех да повярвам, че е възможно някой да е толкова добър.

Поглеждам към Тони. Но той кара, втрещен право напред.

Ако наистина беше толкова добър... прекрасно. Страхотно! Но това се превърна в моя лична игра. Колко време щях да продължа да чувам само хубави неща за Клей Дженсън?

Обикновено винаги когато някой се радва на такъв звезден имидж, някой друг дебне зад кулисите, за да го разкъса на парчета. Изчаква търсеният фатален недостатък да се появи на повърхността.

Но в случая с Клей не беше така.

Отново поглеждам към Тони. Този път той се подсмива.

Надявам се, че този запис няма да ви накара да хукнете да се ровите за онази дълбока, мрачна и мръсна негова тайна... която съм сигурна, че съществува. Има си поне една-две, нали така?

Няколко са.

Но я чакай, не правиш ли именно това, Хана? Представяш го като господин Перфектен само за да го сринеш със земята. Ти, Хана Бейкър, беше онази, която чакаше зад кулисите. Дебнеше за някой

недостатък. И го откри. И сега не можеш да изтраеш да не кажеш на всички за него и да опетниш имиджа му.

На горното отговарям... не.

Гърдите ми се отпускат, изпускат въздух, за който не съм и предполагал, че е там.

И се надявам, че не сте разочаровани. Надявам се, че не слушате — преглъщайки слюнка в трепетно предчувствие — просто за да научите някоя клюка. Надявам се, че тези касети означават нещо повече за вас.

Клей, скъпи, името ти не принадлежи към този списък.

Облягам глава на прозореца и затварям очи, концентрирайки вниманието си върху студеното стъкло. Може би ако слушам думите, но си мисля за студа, ще успея да запазя самообладание.

Не и по начина, по който присъстват имената на останалите. Както в онази песен: „Едно от тези неща не е като другите. На едно от тези неща мястото му просто не е тук“.

И това си ти, Клей. Но трябва да си тук, ако ще разказвам историята си. За да е по-пълна.

□

— Защо трябва да слушам? — питам. — Защо не ме е прескочила, щом мястото ми не е тук?

Тони продължава да кара. Ако отмества поглед нанякъде, то е за много кратко — само към огледалото за обратно виждане.

— Щях да съм по-щастлив, ако никога не бях чувал това — добавям.

Тони поклаща глава.

— Не. Щеше да се побъркаш, че не знаеш какво точно се е случило с нея.

Втренчвам се през предното стъкло в белите линии, блестящи на светлината на фаровете. И осъзнавам, че е прав.

— Между другото — продължава Тони, — мисля, че е искала да знаеш.

Може би, казвам си. Но защо?

— Къде отиваме?

Тони не ми отговаря.

□

Да, има няколко големи празноти в моята история. Някои неща просто не знаех как да кажа. Или пък не успях да се насиля да ги произнеса на глас. Неща, с които не съм могла да се справя... с които никога няма да успея да се справя. И ако никога няма да ми се наложи да ги произнасям гласно, значи никога няма да се налага да разсъждавам за тях.

Но нима това омаловажава историите ви? Нима те са по-незначителни, поради факта че не ви казвам всичко?

Не.

Всъщност това подсилва смисъла им.

Не знаете какъв е бил животът ми. Вкъщи. Че дори и в училище. Не знаете какво се случва в ничий друг живот, освен във вашия. И когато се занимавате с един аспект от живота на даден човек, всъщност не се занимавате само с този аспект. За жалост, не можете да сте толкова прецизни и да действате толкова избирателно.

Когато се занимавате с един аспект от живота на даден човек, занимавате се с целия му живот.

Всичко... оказва влияние върху всичко.

Следващите няколко истории се въртят около една нощ.

Партито.

Въртят се около нашата нощ, Клей. И ти знаеш какво имам предвид, когато казвам „нашата нощ“, защото през всичките години, в които сме ходили заедно на училище или сме били колеги в киното има само една нощ, в която успяхме да се сближим. Когато установихме истински контакт.

Също така въпросната нощ въвлеча мнозина от вас в историята...

Някой се появява за втори път. Една най-обикновена нощ, която няма как да се върне.

Мразех нощта, за която Хана говореше. Мразех я дори преди появата на тези касети. През същата тази нощ изтичах да съобща на една старица, че мъжът ѝ е добре. Че всичко ще бъде наред. Но лъжех. Защото докато тичах, за да успокоя съпругата на възрастния мъж, другият шофьор умираше.

А още преди да се върне у дома при жена си, възрастният го знаеше.

Надявам се, че никой, освен хората от списъка няма да чуе тези записи и така всички промени, които ще настъпят в живота ви, ще зависят единствено от вас.

Разбира се, ако касетите излязат на бял свят, ще трябва да се справяте с последствията, които ще са извън вашия контрол. Затова искрено се надявам, че ги предавате нататък.

Поглеждам към Тони. Ще го направи ли, наистина? Би ли могъл? Би ли дал касетите на някого, който не е включен в списъка?

На кого?

За някои от вас последствията ще са минимални. Може би ще изпитате чувство на срам. Или ще се засегнете. Но за други е трудно да се каже. Уволнение? Затвор?

Така че, нека всичко да си остане между нас, става ли?

И така, Клей, аз не трябваше да съм на онова парти. Бях поканена, но не трябваше да съм там. Оценките ми се влошаваха прогресивно. Родителите ми получаваха сведения от учителите ми всяка седмица. И когато тези сведения не донесоха нищо обнадеждаващо, бях наказана. За мен наказанието означаваше, че имам един час, за да се прибера вкъщи от училище. Този един час беше единственото ми свободно време, докато не оправех успеха си.

Спираме на светофар. Но въпреки това Тони продължава да гледа право напред. Може би не иска да ме вижда, че плача? Защото ако е така, няма от какво да се притеснява. Не плача. Не и в момента.

По време на един от моите клюкарски моменти с главен обект Клей Дженсън разбрах, че ще ходиш на партито.

Какво? Клей Дженсън на парти? Нещо нечувано!

През почивните дни уча. По повечето предмети имаме тестове всеки понеделник. Не съм виновен аз.

Не бях единствената, която си го помисли. Всички около мен също го коментираха. Никой не знаеше защо никога не те виждат по партита. Разбира се, имаха различни теории. Но познай какво? Точно така. Никоя от тях не беше свързана с нищо лошо.

О, я стига.

Както знаете, понеже Тайлър не е достатъчно висок, за да успее да надникне в стаите на втория етаж, не ми беше трудно да се измъкна през прозореца на спалнята си. А през въпросната вечер просто трябваше да го направя.

Но недейте веднага да си правите заключения. Преди това се бях измъквала тайно от къщи само още два пъти.

Добре де, три пъти. Може би четири. Най-много.

За онези от вас, които не знаете за кое парти говоря, съм поставила червена звезда на картата. Голяма червена звезда, плътно запълнена. С-6. Котънуд, №512.

Натам ли отиваме?

Ааааа... сега вече разбрахте. Сега някои от вас вече знаят къде точно се вписват в историята. Но за да чуете какво имам да ви казвам, ще трябва да почакате, докато името ви не изскочи. Ще трябва да почакате, за да разберете колко от онова, което знам, ще разкажа.

През онази вечер реших, че ще ми е приятно да стигна до мястото на партито пеша. Щеше да ми подейства успокояващо. Беше валяло цяла седмица и помня, че плътните облаци продължаваха да висят ниско. Беше топло за този късен час. Любимият ми тип време.

И на мен.

Истинска магия.

Смешно е. Докато подминавах къщите по пътя си към партито, ми се струваше, че животът предлага много възможности. Безброй възможности. За първи път от много време почувствах, че ме изпълва някаква надежда.

Така се случи и с мен. Изхвърчах от къщи, за да отида на това парти. Бях готов за някакво ново изживяване. За нещо вълнуващо.

Надежда? Ами, предполагам, че не съм изтълкувала емоциите си съвсем правилно.

А сега? Знаейки за случилото се между мен и Хана, дали пак бих отишъл? Дори ако нищо няма да се промени?

Беше просто затишие пред буря.

Да. Бих отишъл. Дори крайният резултат да е същият.

Бях облечена с черна пола и пуловер с качулка.

По пътя се отклоних три пресечки, за да отида до старата ни къща — онази, в която живяхме непосредствено след преместването си в този град. Първата червена звезда от първата страна на първата касета. Лампата над входната врата светеше, в гаража се чуваше моторът на кола.

Но вратата на гаража беше затворена.

Аз ли съм единственият, който знае? Дали някой друг има представа, че именно там живее той? Човекът от катастрофата. Човекът, чиято кола уби ученик от нашето училище.

Спрях и — както на мен ми се стори — в продължение на няколко минути просто гледах от тротоара. Като хипнотизирана. Друго семейство в моята къща. Нямах представа кои са или какво представляват — нито какъв беше животът им.

Вратата на гаража започна да се вдига и на червената светлина на стоповете видях силуета на мъж, който избута вратата чак догоре. После мъжът влезе в колата, изкара я на заден и подкара нанякъде.

Защо не спря, защо не попита за причината, поради която стоя там и гледам втренчено към къщата му, не знам. Може би си мислеше, че го изчаквам да мине, за да продължа по пътя си.

Но каквато и да беше причината, имах усещане за нещо сюрреалистично. Двама души — аз и той — една къща. Въпреки това той отмина, без да има ни най-малка представа каква е връзката му с мен, момичето от тротоара. По някаква неизвестна причина точно в този момент въздухът сякаш натежеше. Изпълнен със самота. И това чувство за самота остана с мен през цялата вечер. Дори най-хубавите моменти през нощта бяха повлияни от този кратък инцидент — който всъщност не беше никакъв инцидент — пред старата ми къща. Липсата му на интерес към мен беше като напомняне. Независимо че миналото ми беше свързано с тази къща, това нямаше значение. Човек не може да се върне към отминалите неща. Към миналия начин на възприемане на тези неща.

Единственото, което наистина притежава... е настоящето.

Всички ние, които сме включени в тези касети, също не можем да се върнем назад. Не можем никога да избягаме от пакет, оставен пред прага ни. Или пуснат в пощенската ни кутия. От момента на намирането на пакета нататък всички сме различни.

Което обяснява прекалената ти реакция, Клей.

И именно заради това ще получиш тези касети.

За да чуеш обяснението.

За да ти кажа, че съжалявам.

Дали помни? Дали си спомня, че през въпросната вечер ѝ се извиних? Дали заради това ми се извинява и тя?

Докато стигна, партито вече беше в разгара си. За разлика от мен, на повечето хора не им се налагаше да чакат родителите си да заспят.

Обичайните познати физиономии се мотаеха пред входа на къщата, пияни като мотики, поздравяваха всеки с вдигане на чашиите бира. Мислех, че името Хана е доста трудно за произнасяне със заплетен език, но тези момчета се справиха доста добре. Половината продължиха да повтарят името ми, опитвайки се да го произнесат правилно, другата половина се хилеха.

Но бяха безобидни. Забавните пияндета са приятно допълнение към всяко парти. Не гледат да се сбият. Не гледат да бележатточки. Просто идват да се напият и да се посмеят.

Помня онези момчета. Бяха като талисмани на партито.

— Клей? К'во прайш тука? Аааа-ха-ха-ха!

Музиката беше надута до дупка, но никой не танцуваше. Можеше да е като всяко друго парти... с изключение на едно нещо.

Клей Дженсън.

Сигурна съм, че си чул много саркастични забележки, когато си пристигнал, но когато аз дойдох, за всички останали ти вече се беше превърнал в част от тайфата. Но за мен, обратно на всички останали, ти бе единствената причина, поради която бях дошла.

Заради всичко, което ми се беше струпало на главата — което ставаше в главата ми — исках да говоря с теб. Наистина да говоря. Само веднъж. Подобна възможност никога не ни се беше отваряла в училище. Или на работа. Възможност да те попитам: „Кой си ти?“.

Не ни се беше отваряла подобна възможност, защото аз се страхувах. Страхувах се, че нямам никакви изгледи да те спечеля.

Така си мислех. И го бях приел. Защото какво щеше да стане, ако те бях опознал и се окажеше, че си такава, каквато всички разправяха? Ако се окажеше, че не си човекът, който се надявах, че си?

Това щеше да боли повече от всичко друго.

Докато стоях в кухнята и чаках да напълня чашата си за първи път, ти се приближи зад гърба ми.

— Хана Бейкър — каза и аз се обърнах. — Хана... здравей.

Когато тя пристигна, когато влезе през входа, самообладанието ми ме напусна. И подобно на някой загубеняк се извърнах, хукнах през кухнята и изхвърчах навън през задната врата.

Прекалено рано е, казвах си. Отидох на партито с идеята, ако Хана Бейкър дойде, да говоря с нея. Време беше. Не ми пукаше кой ще е там, нямаше да отмествам поглед от нея и щяхме да си поговорим. Но когато тя се появи, аз се уплаших.

Не можех да повярвам. Ти изникна изневиделица от нищото.

Не, не от нищото. Първо кръстосвах напред-назад из задния двор и се проклинах, че съм страхлив като малко момче. После излязох през градинската порта, твърдо решен да си отида у дома.

Но на тротоара не спрях да се ругая. После се върнах през предната врата. Пияниците отново ме поздравиха и аз тръгнах право към теб.

Беше всичко друго, но не и появяване изневиделица.

— *Не знам защо — ми каза, — но мисля, че трябва да поговорим.*

Нужен ми бе целият ми кураж, за да поддържам разговора. Кураж и две чаши бира.

И аз се съгласих, вероятно с най-тъпата усмивка на света, залепена върху физиономията ми.

Не. Най-красивата.

Тогава забелязах зад теб рамката на вратата, водеща към кухнята. Беше нашарена с резки от химикалки и моливи, отбелязващи колко бързо растат децата в тази къща. Помня как мама изтриваше същите такива резки от нашата стара кухненска врата, когато подготвяхме къщата за продажба, преди да се преместим тук.

Забелязах го. Видях нещо в очите ти, когато се втренчиха някъде зад рамото ми.

Както и да е, ти погледна към празната ми чаша, отсипа половината от бирата си в нея и попита дали моментът е подходящ за разговор.

Моля ви, не се опитвайте да търсите несъществуващи мотиви във всичко това, хора. Да, наистина звучи много типично, много напомнящо на тактиката „да напием момичето“, но не беше така. Поне на мен не ми изглеждаше така.

Не беше. Никой няма да повярва, но е истина.

Защото ако случаят беше такъв, Клей през цялото време щеше да ми пълни чашата.

Влязохме в дневната, едната половина на дивана беше заета.

От Джесика Дейвис и Джъстин Фоли.

Но в другия край имаше достатъчно място, затова седнахме. И какво беше първото, което направихме? Оставихме чашиите и започнахме да приказваме. Просто... така.

Едва ли си забравила, че бяха те. Джесика и Джъстин. Но не каза имената им. Първото момче, което беше целунала, целуваше момичето, което я беше зашлевило в „Моне“. Сякаш миналото ѝ я преследваше навсякъде.

Всичко, на което можех да се надявам, се случваше. Въпросите бяха лични, сякаш си наваксвахме за пропуснатото време. Въпреки това не изглеждаха нахални.

Не знам дали физически е възможно, но гласът ѝ сякаш излиза по-топъл от слушалките. Слагам длани върху ушите си, за да не избягат думите.

И не бяха нахални. Защото исках да ме опознаеш.

Беше прекрасно. Не можех да повярвам, че Хана и аз най-после разговаряхме. Наистина разговаряхме. И не исках този разговор да спира. Харесваше ми да си говоря с теб, Хана.

Струваше ми се, че можеш да ме опознаеш. Че можеш да разбереш всичко, което ти казвам. Колкото повече говорехме, толкова повече разбирах защо. Вълнуваха ни едни и същи неща. Тревожеха ни едни и същи неща.

Можеше да ми кажеш всичко, Хана. Онази нощ не съществуваха задръжки. Щях да остана, докато не се отвореше напълно и не излееше цялата си душа навън, но ти не го направи.

Исках да ти кажа всичко. И от това ме болеше, понеже някои от нещата бяха твърде плашещи. Някои неща дори самата аз не разбирах. Как бих могла да разкажа на някой — някой, с когото разговарях истински за първи път — всичко, за което си мислех?

Не можех. Беше прекалено рано.

Не беше.

Или може би — прекалено късно.

Но ми разказваш всичко това сега. Защо изчака?

Думите ѝ вече не са топли. Може и да иска да ги чувам по този начин, но вместо това те ме изгарят. Изгарят мозъка ми. Сърцето ми.

Клей, ти не спираше да повтаряш, че си знаел колко лесно ще потръгнат нещата между нас. Че си го усещал от много време, така каза. Знаел си, че ще си допаднем. Че ще установим духовна връзка. Но как? Така и не ми обясни. Откъде би могъл да знаеш? Защото знам какво се говореше за мен. Чувала съм всички клюки и лъжи, които винаги ще са неразделна част от името ми.

Знаех, че не са истина, Хана. Искам да кажа, надявах се, че не са истина. Но прекалено много се страхувах да разбера в действителност.

Пречупвах се. Само ако бяхме провели този разговор по-рано. Бихме могли... бихме... не знам. Но нещата вече бяха отишли прекалено далече. Бях взела твърдо решение. Не да сложа край на живота си. Не още. Да се нося като в безвъздушно пространство, докато съм в училище. Да не се сближавам с никого. Това беше планът ми. Щях да завърша и да се махна.

Но после отидох на едно парти. Отидох на едно парти, за да се срещна с теб. Защо го направих? За да си причиня още страдания? Защото именно това правех — мразех се, задето бях чакала толкова дълго. Мразех се, защото не беше честно спрямо теб.

Единственото нещо, което не е честно, са тези касети, Хана, защото аз бях там и можех да ти помогна. Би могла да ми кажеш каквото и да е. Аз бих изслушал абсолютно всичко.

Двойката, която седеше на дивана до нас. Момичето беше пияно, смееше се и непрекъснато се блъскаше в мен. Кое то в началото беше смешно, но много бързо ми писна.

Защо Хана премълчава името ѝ?

Почнах да си мисля, че в крайна сметка може би не е чак толкова пияна. Може би просто се преструваше, за да забавлява момчето, с което говореше... когато се случеше да разговарят. Може би искаше целия диван за себе си и за приятеля си.

Така че двамата с Клей излязохме.

Обиколихме навсякъде, но където и да се спирахме, трябваше да се надвикваме с музиката. В един момент успях да обърна разговора. Никакви сериозни и тежки теми повече. Имахме нужда да се посмеем. Но където и да отидехме, беше прекалено шумно, за да се чуваме.

Затова се прехвърлихме от фоайето в една празна стая.

Помня всичко, което се случи след това. Помня го с най-големите подробности. Но как ли го бе запомнила тя?

Докато стояхме там, облежнати на рамката на вратата, с чаши в ръце, не можехме да спрем да се смеем. И въпреки това самотата от пристигането ми на партито отново се върна.

Но аз не бях сама. Знаех го.

За пръв път от много време се бях свързала — свързала! — с друг човек от училище. Как беше възможно да съм сама?

Не беше, Хана, аз бях там.

Защото исках да бъда. Това е всичко, което мога да кажа. Това е единственото смислено обяснение според мен. Колко пъти се бях сближавала с някого, а после тази близост е била заприщана в лицето ми? Всичко изглеждаше добре, но знаех, че имаше потенциал да се превърне в нещо ужасно. Много, много по-болезнено от друг път.

Нямаше начин това да се случи.

И ето те, позволяваше ми да се сближа с теб. И когато не можах да продължа да го правя, когато отместих разговора към по-леки теми, ти ме разсмя. Беше невероятно забавен, Клей. Беше именно онова, от което имах нужда.

Затова те целунах.

Не, аз те целунах, Хана.

Дълга и красива целувка.

И какво каза ти, когато отлепихме устни, за да си поемем въздух? С най-симпатичната, най-леката и най-момчешката усмивка, ти ме попита:

— За какво беше това?

Добре де, ти ме целуна.

На което аз отвърнах:

— Такъв си идиот.

И продължихме да се целуваме.

Идиот. Да, и това помня.

По едно време затворихме вратата и се преместихме навътре в стаята. Бяхме от едната страна на вратата. А останалите участници в партито, с неговата силна, но приглушена музика, бяха от другата.

Невероятно. Бяхме заедно. Това не спирах да си мисля през цялото време. Невероятно. Трябваше да се концентрирам максимално, за да не излезе тази дума от устата ми.

Някои от вас може би се чудят — как така не сме чули нищо за това? Винаги сме разбирали с кого се е свалияла Хана.

Защото на никого не съм казвал.

Грешка. Сато сте си мислили, че знаете. Не слушахте ли? Или сте внимавали само там, където се е споменавало вашето име? Защото мога да преброя на пръстите на едната си ръка — да, на едната си ръка — с колко души съм излизала. Но вие, вие сигурно сте си мислели, че ще са ми нужни пръстите на двете ми ръце, че и на двата ми крака, само за да започна, нали така?

Какво? Не ми вярвате? Шокирани сте? Познайте какво... Не ми пука! Последният път, в който ме е интересувало какво си мисли някой друг за мен, беше пред въпросната вечер. И това беше последната вечер.

Разкопчавам колана и се навеждам напред. Слагам ръка пред устата си и силно натискам, за да не изкрещя. Но въпреки това го правя, а дланта ми овлажнява.

Тони продължава да кара.

Сега се настанете удобно, защото ще ви разкажа какво се случи в онази стая между мен и Клей. Готови ли сте?

Целунахме се.

Това е. Целунахме се.

Поглеждам към скута си, към уокмена. Твърде тъмно е, за да мога да видя през пластмасовата вратичка как ролките превъртат лентата, но трябва да се фокусирам върху нещо, така че се опитвам. Концентрирането върху мястото, където би трябвало да се намират двете ролки, е най-много, което мога да направя, за да надникна най-отблизо в очите на Хана, докато разказва моята история.

Беше прекрасно двамата да лежим един до друг на леглото. Едната му ръка бе отпусната върху бедрото ми. Другата обгръщаше главата ми като възглавница. Моите две ръце го прегръщаха, опитвах се да го привлека още по-близо. И поне що се отнася до мен, исках нещо повече.

Точно тогава го казах. Точно тогава й прошепнах: „Съжалявам“. Защото дълбоко в себе си се чувствах едновременно толкова щастлив и

толкова тъжен. Тъжен, че ми беше отнело толкова много време, за да стигна дотук. Но щастлив, че в крайна сметка бяхме заедно.

И двамата се целувахме така, сякаш го правехме за пръв път в живота си. Целувки, които казваха, че стига да искам, бих могла да започна отначало. С него.

Но да започна от какво?

И ето къде се сетих за теб, Джъстин. За пръв път от много време си спомних за нашата първа целувка. Моята истинска първа целувка. Сетих се за предхождащото я нетърпеливо очакване. Устните ти, притиснати към моите.

И как ти провали всичко.

— Спри — казах на Клей. И ръцете ми престанаха да го придърпват по-плътено.

Ти опря ръце на гърдите ми.

Можееш ли да почувстваш през какво преминавам, Клей? Усети ли го? Трябва да си го усетил.

Не.

Ти успя да го скриеш. Никога не ми каза какво те мъчи, Хана.

Стиснах очи така силно, че чак ме заболя. Опитах се да отблъсна всичко, което се въртеше в съзнанието ми. А това бяхте всички вие от този списък... и още. Всеки — до тази вечер. Всеки, който бе направил така, че да се заинтригувам от репутацията на Клей и от това, колко различна беше неговата репутация от моята.

Не, бяхме еднакви.

Не успях. Онова, което другите мислеха за мен, бе извън моя контрол.

Клей, твоята репутация си беше заслужена. Но моята... моята — не. А ето ме сега с теб. Допълвайки тази своя репутация.

Но съвсем не беше така. На кого щях да кажа, Хана?

— Спри — повторих. Този път плъзнах ръце по гърдите ти и те отблъснах. Обърнах се на една страна и зарових лице във възглавницата.

Ти заговори, но аз те накарах да спреш, помолих те да излезеш. Ти отново заговори и аз изкреях. Креях във възглавницата.

И тогава ти млъкна. Чу ме.

Когато стана, за да си тръгнеш, матракът от твоята страна олекна. Но ти отне цяла вечност, докато излезеш, докато разбереш,

че говоря сериозно.

Надявах се, че ще ме спреш. Че ще ми кажеш да не си тръгвам.

Въпреки че очите ми бяха все така затворени, заровени във възглавницата, усетих как светлината се промени, когато ти най-сетне отвори вратата. Стана по-ярка. После отново помръкна... и теб вече те нямаше.

Защо я послушах?

Защо я оставих там? Тя имаше нужда от мен и аз го знаех.

Но бях уплашен. За пореден път бях допуснал да ме завладее страхът.

Плъзнах се от леглото на пода. Просто седях там, до леглото, обгърнала коленете си с ръце... и плачех.

На това място свършва твоята история, Клей.

Не би трябвало. Бях до теб, Хана. Можеше да протегнеш ръка за помощ към мен, но не го направи. Имаше избор, но ме отблъсна. Щях да ти помогна. Исках да ти помогна.

Ти излезе от стаята и повече никога не си проговорихме.

Беше взела окончателно решение. Каквото и да казваш, това е истината.

В коридорите в училище се опитваше да уловиш погледа ми, но аз винаги извързвах очи встрани. Защото същата вечер, когато се прибрах у дома, откъснах един лист от тетрадката си и започнах да пиша на него име след име. Имената, които се въртяха в главата ми, когато престанах да те целувам.

Имаше толкова много имена, Клей. Три дузини най-малко. После... После направих връзката между тях.

Първо заградих твоето име, Джъстин. От теб прокарах линия към Алекс. Заградих Алекс и прокарах линия към Джесика, подминавайки имена, които останаха извън тази мрежа — които просто си плуваха там — защото сами по себе си бяха инциденти.

Гневът и раздразнението ми от всички вас се трансформираха в сълзи, после, всеки път, когато откривах някоя нова връзка — отново в гняв и омраза.

Накрая стигнах до Клей, причината да отида на онова парти. Заградих името му и начертах линия... обратно. Обратно към първото име.

Джъстин.

Всъщност, Клей, скоро след като ти излезе и затвори вратата, този човек я отвори.

На касетата с историята на Джъстин тя беше споменала, че името му отново ще се появи. Той също беше на партито. На дивана с Джесика.

Но този човек вече е получил касетите. Така че, Клей, просто го прескочи, когато предадеш пакета по-натат. По един индиректен начин той направи така, че в списъка си да добавя ново име. И именно този нов герой трябва да получи касетите от теб.

И, да, Клей — аз също съжалявам.

□

Очите ми щипят. Не от солта в сълзите ми, а поради факта че не ги бях затварял от момента, в който научих, че Хана е плакала, след като съм излязъл от стаята.

Всеки мускул от шията ми болезнено копнее да се извърне настрана. Да погледна през прозореца, да отместя очи от уокмена и да ги забия в празното пространство. Но не мога да помръдна, да разруша ефекта от думите ѝ.

Тони намалява и спира до един бордюр.

— Добре ли си?

Шосето е локално, но не се намира в квартала, където се беше състояло партито.

— Ще се справиш ли? — пита ме той.

Облягам се назад, отпускам глава върху седалката и затварям очи.

— Липсва ми.

— И на мен — отвърща Тони.

Когато отворям очи, виждам, че главата му е увиснала напред. Дали не плаче? Или може би се опитва да не заплаче?

— Не знаех какво да си мисля онази вечер. За всичко, което се случи. От толкова дълго време я бях харесвал от разстояние, а никога не бях имал възможност да ѝ го кажа — поглеждам към уокмена. — Разполагахме само с една вечер и към края на тази вечер ми се струваше, че я познавам дори по-малко отпреди. Но сега знам. Знам къде са били мислите ѝ тогава. Сега знам през какво е минавала.

Гласът ми пресеква и в настъпилата пауза рукват сълзите.

Тони не отговаря. Гледа навън към пустата улица, оставя ме просто да си седя в колата му и да изживея чувството на загуба. Хана ми липсва с всяка поета от мен глътка въздух. Тя ми липсва и сърцето ми, само по себе си хладно, се сгрява, когато мислите за нея преминават като порой през мен.

Прокарвам ръкав под очите си. После преглъщам сълзите си и се засмивам.

— Благодаря ти, че слушаш всичко това — казвам. — Следващия път не се притеснявай да ме спреш.

Тони включва мигача, хвърля поглед назад и отново изкарва колата на шосето. Но не поглежда към мен.

— Няма проблеми.

КАСЕТА 5: СТРАНА Б

Имам чувството, че откакто тръгнахме от „При Роузи“, минаваме няколко пъти по същия път. Сякаш Тони се опитва да печели време.

— Ти беше ли на партито? — питам го.

Той поглежда към огледалото за странично виждане и се престроява в съседното платно.

— Не. Клей, трябва да съм сигурен, че ще си добре.

Невъзможно ми е да му отговоря. Защото не, не бях я отблъснал. Не бях увеличил болката ѝ, нито бях сторил нещо, с което да я нараня. Вместо това я бях оставил сама в онази стая. Единственият човек, който вероятно би могъл да ѝ протегне ръка и да я спаси от самата нея. Да я дръпне назад, за да не продължи натам, накъдето се беше запътила.

Направих както ми каза, излязох. Когато трябваше да остана.

— Никой не обвинява мен — прошепвам. Имам нужда да го чуя произнесено на глас. Имам нужда да чуя думите с ушите си, не просто във въображението ми. — Никой не обвинява мен.

— Никой — казва Тони, а очите му са все така върху шосето.

— Ами ти? — питам.

Наближаваме кръстовище и намаляваме.

За момент той ме поглежда само с крайчеца на окото си. После отново се втренчва в шосето.

— Не, не те обвинявам.

— Но защо на теб? — питам. — Защо е дала другия комплект касети на теб?

— Нека те закарам до къщата, в която се е състояло партито — отвръща. — Там ще ти кажа.

— Не можеш ли да ми го кажеш сега?

Усмивката му е едва забележима.

— Опитвам се да задържа и двама ни на шосето.

□

Скоро след като Клей си тръгна, в спалнята влезе двойката от дивана. Всъщност, по-точно е да се каже, че влязоха в спалнята с препъване. Спомняте ли си ги? Мислех, че тя само се преструва на пияна и се блъска в мен просто за да ни накара да станем и да се оттеглим. За жалост, не е било преструвка. Беше натряскана до козирката.

Подминах ги в коридора. Едната ръка на Джесика лежеше отпуснато върху рамото на Джъстин. Другата търсеше стената, за да се подпре на нея.

Аз, разбира се, не ги видях да влизат. Все още седях на пода, облегнала гръб на по-отдалечения край на леглото и в стаята беше тъмно.

Когато излязох от спалнята, бях страшно ядосан. Страшно объркан. Облегнах се на пианото във всекидневната, почти имах нужда от опора, за да не загубя равновесие. Какво трябваше да направя? Да остана? Да си тръгна? Но къде щях да отида?

Приятелчето ѝ от дивана я държеше да не се блъсне прекалено силно в нощното шкафче. После тя се свлече от леглото... на два пъти... той я вдигна обратно на него. Тъй като беше добро момче, беше свел смеха си до минимум.

Мислех, че ще я завие и ще затвори вратата от външната страна. А това щеше да е идеалният момент да се измъкна. Край на историята.

Хана не беше момичето, което бях целунал за пръв път, но беше момичето, целувката с което имаше значение; това беше първата ми целувка с момиче, което значеше нещо за мен. А след като бях приказвал надълго и нашироко с нея през същата вечер, предполагах, че това е само началото.

Между нас се случваше нещо. Нещо хубаво. Чувствах го.

Само че това не беше край на историята. Защото ако това бе всичко, нямаше да си намери място в една интересна касета, нали? А знам, че вече сте наясно, че това не е крайт.

Въпреки всичко напуснах партито — без конкретна цел и посока.

Вместо да излезе, той започна да я целува.

Знам, че някои от вас с готовност биха се възползвали от подобна удивителна възможност да погледат. Близка среща от сексуален характер. Дори да не можехте да наблюдавате, щяхте да

чувате. Но две неща ме задържаха на онзи под. С глава, притисната към коленете, осъзнах колко много съм пила, откакто бях дошла на партито. Не можех да пазя добре равновесие и щеше да е наистина рисковано да се пробвам да хукна на четири крака по пода. Така че това е едното ми извинение.

Оправдание номер две е, че там, горе, нещата изглежда замираха. Тя не само беше пияна и непохватна, но и напълно пасивна. Доколкото можех да кажа, нещата не надхвърлиха рамките на целувките. При това ми се струваше, че целуването беше еднопосочно.

И отново, като добро момче, той не се възползва от ситуацията. Искаше. Дълго се опитваше да я накара да реагира.

— Още ли си будна? Искаш ли да те отведе до банята? Ще повръщаш ли?

Момичето не беше напълно загубило съзнание. От време на време ръмжеше и сумтеше.

Просветна му — най-накрая! — че тя не е романтично настроена и вероятно още известно време няма да бъде. Затова я зави и ѝ каза, че след малко ще мине да види как е. После излезе.

Вече сигурно се чудите кои са тези двамата. Хана, забрави да ни кажеш имената им. Но аз не съм забравила. Ако има нещо, което да ми е останало, това са спомените ми. Които са твърде лоши. Може би ако от време на време забравях по нещо, всички щяхме да сме мъничко по-щастливи.

Когато си тръгнах от партито, мъглата беше гъста. Докато вървах през квартала, започна да пръска. После да вали. Но когато първоначално тръгнах, имаше единствено гъста мъгла, която правеше всичко да изглежда размазано.

Не, ще трябва да почакате за име този път. Въпреки че ако сте слушали внимателно, аз отдавна ви дадох отговора.

Преди да произнесе името му на глас, това момче трябва да се поизпоти малко... да си спомни всичко, което се беше случило в онази стая. А той си спомня. Знам, че е така.

Ще ми се да можех да видя лицето му в този момент. Със затворени очи. Стиснати челюсти. Пръсти, силно впити в косата му.

На него ще кажа: отречи! Хайде, давай, отречи, че някога съм била в онази стая. Отречи, че зная какво си направил. Или по-точно не

какво си направил, а какво не направи. Какво позволи да се случи. Разбери защо това не е касетата, на която се завръщаш висторията. Трябва да е следваща касета. Трябва да бъде в някоя следваща касета.

О, наистина ли? И това ще ти хареса? Една следваща касета ще направи нещата по-добри?

Не бих се обзаложила.

Господи. Какво още може да се е случило онази вечер?

Знам, че тя не ти беше гадже, че ти почти не говореше с нея и дори едва я познаваше, но това ли е най-доброто ти извинение за онова, което се случи? Това единственото ти извинение ли е?

Както и да е, извинение няма.

Изправих се, подпирайки се с една ръка на леглото, за да запазя равновесие. Обувките ти — сянката от обувките ти — все още се виждаше в светлия процеп под вратата. Защото когато излезе, ти застана на пост отвън. Оттласнах се от леглото и тръгнах към това тънко снопче светлина, без да съм сигурна какво точно ще ти кажа, когато отворя вратата. Но по средата на пътя към твоите обувки се прибави още един чифт... и аз спрях.

Когато си тръгнах от партито, просто вървах. Няколко пресечки. Не исках да се прибирам у дома. Не исках да се връщам обратно.

Вратата се отвори, но ти я дръпна обратно и каза: „Не. Остави я да си почине“.

На тази оскъдна светлина забелязах една гардеробна — сгъваемата ѝ като хармоника врата бе наполовина отворена. Междувременно приятелят ти продължи да те увещава да го пуснеш в стаята.

Чаках с разтуптяно сърце, хваната като в капан на сред пода.

Вратата на спалнята се отвори отново. Но ти пак я дръпна, за да я затвориш. И се опита да обърнеш всичко на шега.

— Повярвай ми — каза, — тя няма да помръдне. Просто ще лежи като труп.

Какъв беше отговорът му? Какъв? Какъв беше аргументът му, който те накара да отстъпиш встрани и да го пуснеш да влезе? Помниш ли? Защото аз помня.

Нощната смяна.

Каза ти, че работи нощна смяна и трябва да си тръгне след няколко минути.

Няколко минути, толкова му трябвали с нея. „Така че просто се успокой и се дръпни.“

И това беше всичко, за да те убеди да го оставиш да отвори вратата.

Боже.

Колко жалко.

Не можех да повярвам. Твоят приятел явно също не можеше да повярва, защото когато отново хвана топката на вратата, той не се втурна вътре. Изчака да чуе протеста ти.

В този кратък миг — миг, в който ти не каза нищо — паднах на колене, зашеметена, покрила уста с ръце. С препъване се отправих към гардеробната, светлината откъм коридора изглеждаше размазана през сълзите ми. Когато се строполих в гардеробната, се приземих върху купчина якета, хвърлени на пода.

Щом вратата на спалнята се отвори, бутнах сгъваемата врата. И стиснах силно очи. Кръвта бучеше в ушите ми. Заклатих се напред-назад, напред-назад, удрайки чело в купчината якета. Но на фона на силната музика, раздрусваща къщата, никой не можеше да ме чуе.

„Просто се успокой“. Тези думи, беше ги казвал и преди. Казва ги винаги на хората, от които се възползва. На приятелките си. На момчетата. На който и да е.

Брайс. Той трябва да е. Човекът, влязъл в онази стая, беше Брайс Уокър.

На фона на гърмящата музика никой не можеше да го чуе как върви през стаята. Как напредва през стаята. Как се озовава на леглото. Как матракът изскърцава под тежестта на тялото ту. Никой не чува нищо.

Аз можех да го спра. Стига да можех да проговоря. Стига да можех да видя. Ако бях в състояние да измисля нещо, щях да отворя онази врата и да го спра.

Но не го направих. И няма значение какви са оправданията ми. Това, че мозъкът ми не функционираше, не е извинение. Нямам такова. Можех да го спра — край на историята. Но ми се струваше, че да предотвратя онова, което се случи, беше все едно да спра

въртенето на Земята. Че нещата от твърде дълго се намираха извън контрол и каквото и да направех, вече едва ли имаше значение.

Не можех да понеса още емоции. Искях светът да спре... да свърши.

За Хана той наистина свърши. Но не и за Джесика. За нея той е продължил. И тогава Хана я е забила в земята с тези записи.

Не знам колко парчета се смениха, докато лежах така, заровила лице в онези якета. Ритъмът преминаваше от една песен в друга. След известно време почувствах гърлото си ужасно прегракнало. Болезнено и пламнало. Дали не бях крецяла?

Опрените ми на пода колене усещаха вибрациите при всяка стъпка в коридора. А когато в стаята също се чува стъпки — няколко песни след като негодникът беше влязъл — облегнах гръб на вратата на гардеробната... и зачаках.

Зачаках вратата да се отвори. Да бъде измъкната от скривалището ми.

А после? Какво щеше да ми направи той после?

Колата на Тони спира. Предната гума охлузва бордюра. Не зная как бяхме стигнали до тук, но сега къщата е точно от другата страна на прозореца ми. Същата входна врата, през която бях влязъл, за да се включа в партито. Същата порта, през която си бях тръгнал. А вляво от портата — прозорец. Зад този прозорец — спалня и гардеробна със съгваема врата, зад която беше изчезнала Хана в нощта, в която я бях целунал.

Но светлината от коридора проникна в стаята и в гардеробната и стъпките се отдалечиха. Всичко беше свършило. В края на краищата той не можеше да закъснее за работа, нали?

Какво стана после? Ами изтичах вън от стаята и хукнах по коридора. И там те видях. Седеше съвсем сам в една стая. Човекът, около който се върти целият този запис... Джъстин Фоли.

Стомахът ми се свива и аз отварям вратата на колата.

Приседнал на ръба на едно легло, на тъмно, ето къде беше.

Седеше, втренчен в тъмнината. А аз стоях в коридора като замръзнала, втренчена в теб.

Много вода беше изтекла от първата ни среща, Джъстин. От момента, в който те бях видяла да се подхлъзваш на тревата пред

къщата на Кат. До моята първа целувка в долния край на една пързалка. Досега.

Първо, ти постави началото на цяла серия от събития, които съсипаха живота ми. Сега работеше върху съсипването на нейния.

Повръщам пред същата тази къща.

Стоя превит на две, главата ми виси над канавката.

В един момент се обърна към мен. Цветът на лицето ти... беше изчезнал. Изражението ти... празно. А очите ти изглеждаха толкова уморени.

Или може би онова, което видях в тях, беше болка?

— Остани така колкото искаш — казва ми Тони.

Не се притеснявай, мисля си, няма да повърна в колата ти.

Джъстин, скъпи, не обвинявам теб изцяло. Двамата сме заедно в къпа. И двамата можехме да го предотвратим. Всеки един от нас. Можехме да я спасим. Признавам го пред вас. Пред всички вас. Онова момиче имаше двоен шанс. Но ние и двамата я предадохме.

Приятно ми е да усещам бриза върху лицето си, охлаждащ потта по челото и врата ми.

Така, защо този запис е за Джъстин? Ами другото момче? Не е ли стореното от него още по-лошо?

Да. Абсолютно. Но касетите трябва да бъдат предавани нататък.

А ако ги изпратя на него, ще спрат. Помислете си. Той е изнасилил момиче и би напуснал града в мига, в който разбере... ами... ако разбере, че знаем.

□

Все още превит на две вдишвам възможно най-дълбоко. После задържам дъха си.

И го изпускам.

Изправям се на седалката, държа вратата отворена за всеки случай.

— Защо ти? — питам. — Защо касетите са в теб? Какво си направил?

Подминава ни една кола и двамата я проследяваме с поглед, докато завива вляво две пресечки по-надолу. Минава минута, преди Тони да отговори:

— Нищо. И това е истината.

За пръв път от срещата ни в „При Роузи“ той ме поглежда в очите, докато говори. В очите му, на светлината на една лампа малко по-надолу, виждам сълзи.

— Довърши тази касета, Клей, и ще ти обясня всичко.

Не отвърщам.

— Дослушай я. Почти свършва — казва ми.

□

Какво мислиш сега за него, Джъстин? Мразил ли го? Приятелят ти, който я изнасили, още ли е твой приятел?

Да, но защо?

Трябва да е отрицание. Това трябва да е. Наистина, той винаги е имал избухлив нрав. Вярно е, че използва и захвърля момичетата като мръсно бельо. Но на теб винаги ти е бил добър приятел. И колкото повече излизаш с него, толкова повече ти се струва, че е същият като преди, нали? А щом той се държи като същия човек, значи не може да е направил нещо нередно. Което означава, че ти също не си направил нищо нередно.

Страхотно! Това е страхотна новина, Джъстин. Защото ако той не е направил нищо лошо и ти не си направил нищо лошо, значи и аз не съм направила нищо лошо. Но нямаш представа колко много ти се ще да не бях проваляла живота на онова момиче.

Но го направих.

Е, поне ѝ помогнах. Ти също.

Не, прав си, ти не я изнасили. Нито пък аз. Но ти... и аз... позволихме това да се случи.

Вината е наша.

□

— Край на историята — казвам. — Какво се е случило?

Измъквам шестата касета от джоба си и сменям онази, която е в уокмена.

КАСЕТА 6: СТРАНА А

Тони изважда ключовете си от таблото. Нещо, за което да се държи, докато приказва.

— През цялото време, докато пътувахме, се опитвах да преценя как да ти го кажа. През цялото време, докато седяхме тук. Дори докато ти си повръщаше червата.

— Забеляза, че не повърнах в колата ти.

— Да — той се усмихва, поглежда към ключовете си. — Благодаря. Оценявам го.

Затварям вратата на колата. Стомахът ми почва да се успокоява.

— Тя дойде у нас — казва Тони. — Хана. И това беше моят шанс.

— За какво?

— Клей, всички сигнали бяха налице — казва той.

— Аз също имах своя шанс — отвърщам. Свалям слушалките и ги провесвам на коляното си. — На партито. Тя почна да се държи странно, когато се целунахме, и аз не разбрах защо. Това беше моят шанс.

В колата е тъмно. И тихо. Прозорците са плътно затворени и външният свят изглежда дълбоко заспал.

— Всички сме виновни — казва Тони. — Поне малко.

— Значи е дошла у вас — казвам.

— С колелото си. Онова, с което винаги идваше на училище.

— Синьото — казвам. — Чакай да позная. Работил си по колата.

Той се засмива.

— Кой би могъл да се сети, а? Но тя никога преди не беше идвала у дома, така че бях малко изненадан. Знаеш, че се държахме приятелски един към друг в училище, затова не се замислих особено много върху този факт. Но странното бе защо беше дошла.

— Защо?

Той поглежда през страничния прозорец и поема дълбоко въздух.

— Дойде да ми даде колелото си.

Думите увисват в пространството за смущаващо дълъг момент.

— Искаше да ми го даде — обяснява той. — Беше приключила с него. Когато я попитах каква е причината, тя просто сви рамене. Няма такова. Но това беше знак. И аз го пропуснах.

Припомням си набързо признаците, изброени в онази листовка в училище.

— Раздаване на личните вещи.

Тони кимва.

— Каза, че съм бил единственият, за когото се сетила, който можел да има нужда от него. Каза, че понеже карам най-старата кола в училището, си помислила, че ако някога колата се повреди, може да имам нужда от резервен вариант.

— Но тази сладурана никога не се поврежда — казвам.

— Това нещо винаги е повредено — отвърща Тони. — Просто винаги се въртя покрай него и все оправям по нещо. Затова й казах, че не мога да приема колелото. Не и без да й дам нещо в замяна.

— Какво й даде?

— Никога няма да го забравя — казва той, обръща се и ме поглежда. — Очите й, Клей, те нито за миг не се отместиха встрани. Тя просто продължи да ме гледа право в очите и по едно време заплака. Просто ме гледаше втренчено, а сълзите се търкаляха по страните й. — Тони избърсва сълзите от собствените си очи, после прокарва длан над горната си устна. — Трябваше да направя нещо.

Всичките сигнали бяха на лице, през цялото време, за всеки, който желаше да ги забележи.

— Какво поиска тя?

— Попита ме как правя записите си, онези, които слушам в колата — Тони обляга глава назад и дълбоко си поема дъх. — Казах й за касетофона на баща ми. — Млъква. — После тя ме попита дали имам нещо, с което се записват гласове.

— Господи.

— Като миниатюрен касетофон или нещо подобно. Нещо, което да не се налага да включва в контакт, а да може да разнася със себе си, докато обикаля насам-натам. А аз не я попитах защо й е. Казах й да ме почака да й донеса онова, което искаше.

— И си й го дал?

Той се обръща към мен, лицето му е напрегнато.

— Не знаех какво се кани да прави с него, Клей.

— Чакай, не те обвинявам, Тони. Но тя не обясни ли защо ѝ е?

— Ако я бях попитал, мислиш ли, че щеше да ми каже?

Не. Когато е отишла до къщата на Тони, решението вече е било взето. Ако е искала някой да я спре, да я спаси от самата нея, аз бях там. На партито. И тя го знаеше. Поклащам глава.

— Нямаше да ти каже.

— Няколко дни по-късно — продължава той, — когато се прибрах от училище, на портата ни ме очакваше някакъв пакет. Отнесох го в стаята си и започнах да слушам касетите. Но все още не разбирах.

— Остави ли ти бележка или нещо от този род?

— Не. Само касетите. Но не виждах никакъв смисъл в това, защото същия ден Хана беше на училище, карахме третия час заедно.

— Какво?

— Така че когато се прибрах у дома и започнах да слушам касетите, ги превъртах много бързо. За да видя дали името ми се споменава в някоя от тях. Но го нямаше. Тогава разбрах, че ми е дала втория комплект касети. Намерих номера ѝ в телефонния указател и позвъних, но никой не вдигна. После се обадох в магазина на родителите ѝ. Попитах дали Хана е там и те ме попитаха има ли някакъв проблем, защото сигурно съм звучал като побъркан.

— Ти какво им каза?

— Обясних им, че нещо не е наред и че трябва веднага да я открият. Но не събрах кураж да им кажа защо — той поема рязко въздух. — На следващия ден тя не се появи в училище.

Искам да му кажа, че съжалявам, че мога да си представя какво му е било. Но когато си помисля как на следващия ден ще отида на училище, осъзнавам, че скоро ще разбера какво е чувството. Да видя героите от записите за първи път след прослушването на касетите.

— През онзи ден се прибрах рано у нас — казва той, — престорих се на болен. И трябва да призная, че ми трябваша няколко дни, за да се взема в ръце. Но когато се върнах, Джъстин Фоли изглеждаше много зле. После Алекс. И си помислих: добре, повечето от тези хора си го заслужават, затова ще постъпя както искаше тя и ще направя така, че всички да чуе какво е имала да ви казва.

— Но как успяваш да следиш развитието на нещата? — питам.
— Как разбра, че касетите са вече у мен?

— Ти беше лесен случай — отвръща Тони. — Открадна уокмена ми, Клей.

И двамата се засмиваме. И чувството е хубаво. Облекчение. Като смях по време на погребение. Може би не в реда на нещата, но определено необходим.

— Но всички останали бяха малко по-хитри — продължава Тони.
— Веднага след последния звънец хуквах към колата си и я паркирах възможно най-близо до двора на училището. Когато видех следващия от списъка, два дни след като предния човек беше чул записите, извиквах името му и му махах да приближи. На него или на нея.

— И после си ги питал дали са получили касетите?

— Не. Никой нямаше да си признае, нали? Затова, щом пристигнеха до колата ми, вдигах една касета и ги канех да влязат под претекст, че имам една песен, която искам да чуят. Всеки път, в зависимост от реакцията им, разбирах.

— И после си пускал някой от нейните записи?

— Не. Ако се случеше да не избягат, трябваше да съм подготвен за нещо, затова им пусках песен — обяснява той. — Случайна песен. Седяха там, където си ти, и се чудеха защо, по дяволите, им пускам точно тази песен. Но ако се окажех прав, очите им ставаха стъклени, сякаш се намираха на милион мили от мен.

— Но защо ти? — питам отново. — Защо е дала тези касети на теб?

— Не знам. Единственото разумно обяснение, което ми идва наум, е, че го е направила, защото аз ѝ дадох рекордера. Мислила е, че и аз съм допринесъл с нещо към всичко това, затова ще продължа играта.

— Не присъстваш в историите, но все пак си част от всичко.

Той обръща лице към предното стъкло и стисва волана.

— Трябва да тръгвам.

— Не исках да кажа нищо лошо — казвам. — Честна дума.

— Знам. Но е късно. Баща ми ще почне да се чуди дали не съм закъсал някъде.

— Какво, не искаш отново да ти бърка под капака ли? — хващам дръжката на вратата и после, като се сещам за нещо, я пускам и

изваждам телефона си. — Искам да ми направиш една услуга. Можеш ли да кажеш здрасти на майка ми?

— Разбира се.

Набирам номера ѝ и тя веднага вдига.

— Клей?

— Здравей, мамо.

— Клей, къде си? — звучи обидено.

— Казах ти, че може да закъснея.

— Знам. Така беше. Просто се надяхвах досега да ми се обадиш.

— Извинявай. Но ще ми трябва още време. Може да ми се наложи да остана да пренощувам у Тони.

Тони, точно навреме:

— Здравейте, госпожо Дженсън.

Пита ме дали не съм пил.

— Мамо, не. Кълна се.

— Ами, добре. Това е за неговия проект по история, нали?

Трепвам. Толкова силно ѝ се иска да вярва в обясненията ми. Всеки път, когато я лъжа, тя много иска да ми вярва.

— Вярвам ти, Клей.

Казвам ѝ, че преди училище ще се отбия у дома, за да си взема нещата, после затварям.

— Къде ще ходиш? — пита ме Тони.

— Не знам. Вероятно ще се прибера у дома. Но не искам да се притеснява, ако не се върна.

Той врътва ключа, двигателят забръмчава и Тони пуска фаровете.

— Искаш ли да те откарам някъде?

Сграбчвам дръжката на вратата и кимвам към къщата.

— Това е мястото, на което се появявам аз в записите — казвам. — Но благодаря.

Очите му гледат право напред.

— Честно. Благодаря ти — повтарям. И като го казвам, имам предвид нещо повече от разходката с колата. Благодарен съм му за всичко. За начина, по който реагира, когато се пречупих и заплаках. За опита му да ме разсмее през най-ужасната нощ в живота ми.

Хубаво е да знам, че някой разбира онова, което чувам, онова, през което преминавам. По някакъв начин страхът ми от перспективата да продължа да слушам записите намалява.

Слизам и затварям вратата. Колата се отдалечава.
Пускам уокмена.

□

И така, обратно към партито, всички. Но не се настанявайте прекалено удобно, тръгвате си само след минута.

На половин пресечка по-надолу мустангът на Тони спира на едно кръстовище, после завива наляво и отминава.

Ако времето е нишка, която свързва историите на всички ви, това парти ще е моментът, в който всичко се влита в един общ възел. Този възел расте и расте, заплита се все повече и повече, привлича и другите ви истории към себе си.

Когато Джъстин и аз най-сетне прекъснахме това ужасно, болезнено втрещване един в друг, аз тръгнах надолу по коридора, обратно към партито. Всъщност, запрепвах се надолу по коридора. Но не от алкохола. От всичко останало.

Сядам на бордюра, на няколко стъпки от мястото, където бях повърнал от колата на Тони. Ако човекът, който живее тук — защото нямам представа кой беше организиран партито — излезе и ме помоли да си тръгна, ще го направя с най-голямо удоволствие. Моля ви, изгонете ме.

Хванах се за пианото във всекидневната. После за пейката пред него. И седнах.

Исках да си тръгна, но къде щях да отида? Не можех да се прибера у нас. Не още.

А накъдето и да се запътех, как щях да стигна до там? Нямах достатъчно сили, за да ходя. Или поне си мислех, че нямам сили. Но истината е, че бях твърде слаба да опитам. Единственото, което знаех със сигурност, е, че искам да се махна оттам и повече да не мисля за нищо и за никого.

Тогава една ръка ме докосна по рамото. Леко стисване.

Джени Къртс.

Мажоретката от ученическия офис.

Джени, следващото е за теб.

Отпускам глава върху коленете си.

Джени ме попита дали искам да ме закара у дома и аз за малко да се изсмея. Толкова очевидно ли беше? Толкова ужасно ли изглеждах?

Хванах я под ръка и тя ми помогна да се изправа. Което беше приятно. Това, че позволих на някого да ми помогне. Излязохме през входната врата, подминавайки тълпата, нападала до портата или захапала цигари в двора.

Някъде по същото време аз съм се разкарвал из квартала, опитвайки се да разбера защо си бях тръгнал от партито. Да разбера, да осъзная какво точно се беше случило между мен и Хана.

Тротоарът беше влажен. Стъпалата ми, безчувствени и натежали, се тътреха по чакъла. Вслушвах се в потракването на всяко камъче и листо под нозете ми. Искях да ги чуя всичките. Искях шумът от тях да блокира музиката и гласовете, долитащи зад гърба ми.

Аз продължавах да чувам музиката, дори след като се бях отдалечил на няколко пресечки оттам. Далечна. Приглушена. Имах чувството, че не мога да избягам достатъчно. И все още си спомням всички песни, които пускаха онази вечер.

Джени, ти нищо не каза. Не ми зададе никакви въпроси. И аз ти бях изключително благодарна. Може би и на теб са ти се случвали разни неща или пък си ставала свидетелка на разни неща по време на партита, които просто не би могла да обсъждаш. Поне не веднага. Което е донякъде добре, защото до този момент аз на никого не съм разказвала за всичко това. Всъщност... не... опитах се. Опитах се веднъж, но той не пожела да го чуе.

Това дванайсетата история ли е? Тринайсетата? Или нещо напълно различно? Дали не става дума за някое от имената, написани върху листа от тетрадка, за които няма да ни каже?

И така, Джени, ти ме поведе към своята кола. И въпреки че мислите ми бяха някъде другаде, а очите ми, фокусирани в празното пространство, аз чувствах ръката ти. Държеше моята с такава нежност, докато ме наместваше на предната седалка. Закопча колана ми, седна зад волана и потеглихме.

Не съм съвсем сигурна какво стана после. Не обръщах внимание, защото в твоята кола се чувствах на сигурно място. Въздухът вътре беше топъл и успокояващ. Чистачките се местеха бавно по стъклото и неусетно ме измъкнаха от мислите ми и ме върнаха в колата. Към действителността.

Дъждът не беше силен, но замазваше предното стъкло достатъчно, за да поддържа усещането, че се намирам в някакъв сън. А аз имах нужда от него. Той пречееше на света да стане прекалено реален твърде бързо.

И после... удар. Нищо не може да те върне към действителността толкова успешно, както една катастрофа.

Катастрофа? Още една? Две за една вечер? Как така не съм чул нищо за тази?

Предната гума от моята страна се удари в бордюра и се качи върху него. Някакъв дървен прът удари предния калник и се пречупи назад подобно на клечка за зъби.

Господи. Не.

Един пътен знак падна пред фаровете. Заклеци се под колата ти и ти изпищя и удари рязко спирачките. В страничното огледало видях искрите върху асфалта, причинени от рязкото спиране.

Добре, сега вече съм будна.

Седяхме неподвижни за момент, забили погледи навън през предното стъкло. Не си разменихме нито дума, нито поглед. Чистачките замазваха дъжда. Ръцете ми продължаваха да стискат колана, благодарни, че сме ударили само някакъв си пътен знак.

Произшествието със стареца. И момчето от нашето училище. Знаеше ли Хана? Знаеше ли, че е станало заради Джени?

Вратата ти се отвори и аз те проследих с поглед, докато излизаше и заобикаляше колата, видях как приклякаш между фаровете, за да огледаш по-добре пораженията. Прокара ръка по вдлъбнатината от удара, главата ти увисна. Не можех да разбера дали си пияна. Или плачеш?

Може би просто се смееше на лошия си късмет.

Знам къде ще отида. Нямам нужда от карта. Знам точно къде се намира следващата звездичка, затова се изправям и тръгвам.

Вдлъбнатината от удара не беше голяма. Не казвам, че на колата ѝ е нямало нищо, но ти сигурно си изпитала известно облекчение. Можеше да е и по-лошо. Можеше да е много, много по-лошо. Например... можеше да удариш нещо друго.

Тя знае.

Нещо живо.

Каквато и да е била първоначалната ти мисъл, ти се изправи с отсъстващо изражение на лицето. Просто стоеше там, гледаше втренчено калника и поклащаше глава.

После улови погледа ми. Сигурна съм, че забелязах смръщване, макар то да продължи само секунда. Но то премина в усмивка. Последвана от свиване на рамене.

Какви бяха първите думи, които произнесе, когато се върна в колата?

— Е, това беше гадно.

После пхна ключа в таблото и... аз те спрях. Не можех да ти позволя просто да си тръгнеш.

На кръстовището, където Тони беше завил наляво, аз завивам надясно. Остават още две пресечки, но зная, че е там. Стопът.

Ти затвори очи и каза:

— Хана, не съм пияна.

Е, аз не те обвиних, че си пияна, Джени. Но се чудех защо, по дяволите, не успя да задържиш колата върху шосето.

— Вали — добави ти.

И да, така беше. Валеше едва-едва.

Поисках да паркираш колата.

Ти ми каза да проявя малко здрав разум. Двете живеехме наблизо и щеше да караш по кварталните улички — сякаш това оправяше нещата.

Виждам го. Метален прът със закрепен за него стоп, светлоотразяващите му букви се виждат дори от мястото, на което се намирам в момента. Но през нощта на инцидента знакът е бил друг. Буквите не са били светлоотразяващи и стопът е бил закрепен на дървен прът.

— Хана, не се тревожи — каза ми ти. После се засмя. — И без това никой не обръща внимание на стоповете. Просто ги подминават. Значи сега, тъй като вече няма знак, преминаването, без да се спира, ще е легално. Разбираш ли? Хората ще са ти благодарни.

Отново ти казах да паркираш. Щяхме да помолим някой от партито да ни закара. А още на сутринта щях да те взема с моята кола и да те докарам до твоята.

Но ти отново опита:

— Хана, чуй ме.

— Паркирай. Моля те.

И тогава ти ми каза да слизам. Но аз не исках. Опитах се да те убедя. Беше извадила късмет, че е само знак. Исках да си представиш какво можеше да стане, ако те оставя да продължиш да караш. Но отново чух:

— Слизай.

Седях още дълго със затворени очи, заслушана в дъжда и скърцането на чистачките.

— Хана! Сли-зай!

Така че накрая слязох. Отворих вратата и стъпих навън. Но не затворих. Погледнах обратно към теб. А ти заби поглед през предното стъкло — през чистачките — стиснала силно волана.

Все още съм на една пресечка от мястото, но единственото нещо, върху което мога да се съсредоточа, е стопът право пред мен.

Попитах те дали мога да използвам телефона ти. Видях го, че лежи точно до уредбата.

— Защо? — попита ме ти.

Не съм сигурна защо ти казах истината, трябваше да излъжа.

— Трябва поне да кажем на някого за знака — обясних.

Ти продължаваше да гледаш право напред.

— Ще го проследят. Те могат да проследяват телефонни обаждания, Хана.

После запали колата и ми каза да затворя вратата.

Не го направих.

Ти обърна колата и аз трябваше да отскоча, за да не ме събори отворената врата.

На теб не ти пукаше, че металната табела стърже под колата ти. Когато разчисти пътя си, знакът се озова в краката ми, смачкан и нашарен със сребристи драскотини.

Двигателят изрева и аз схванах намека, отстъпих назад, върху бордюра. Ти се оттегли, оставяйки вратата да се затвори сама, и колкото повече се отдалечаваше, толкова повече увеличаваше скоростта... накрая изчезна.

Всъщност, ти се отърва от нещо много по-сериозно от събарянето на един пътен знак, Джени.

И отново, бих могла да го предотвратя... по някакъв начин.

Всички бихме могли да го предотвратим. Всички бихме могли да предотвратим по нещо. Ключките. Изнасилването.

Теб.

Трябва да имаше нещо, което бих могла да ти кажа. Най-малкото можех да ти взема ключовете. Или можех да се протегна и да ти открадна телефона, за да позвъня в полицията.

Всъщност, това беше единственото, което щеше да е от значение.

Защото ти се прибра у дома жива и невредима, Джени. Но не в това беше проблемът. Знакът беше повален — ето в кое беше проблемът.

Б-6 на вашите карти. На две пресечки от партито има един знак стоп. Но през онази вечер, през една част от онази вечер, този знак липсваше. И валеше. И някой се опитваше да достави пиците навреме. И някой друг, поел в обратната посока, зави.

Старецът.

На онзи ъгъл нямаше знак стоп. Не и през онази вечер. И един от тях, шофьорите, загина.

Никой не разбра кой е бутнал стопа. Нито ние. Нито полицията.

Но Джени е знаела. Също и Хана. И може би родителите на Джени, защото някой оправи калника ѝ наистина много бързо.

Не познавах момчето от колата. Беше от по-горните класове. Когато видях снимката му във вестника, не го разпознах. Просто едно от многото лица в училище, които така и не опознах... и никога няма да опозная.

Не отидох и на погребението му. Да, може би трябваше, но не го направих. И сега е очевидно защо.

Тя не знаеше. Не и за мъжа в другата кола. Не знаеше, че е човекът от нейната къща. От старата ѝ къща. И се радвам, че е така. По-рано през същата онази вечер го е наблюдавала как излиза от гаража си. Наблюдавала го е как отминава, без да я забележи.

Но някои от вас присъстваха на погребението му.

Отминава, за да върне една четка за зъби. Така ми каза жена му, докато, седнали на дивана ѝ, чакахме полицията да го върне у дома. Карал е към другия край на града, за да върне четката за зъби на внучката си. Двамата с жена му я гледали, докато родителите ѝ били на почивка, и тя случайно забравила четката си. Родителите на

момиченцето казаха, че не е било нужно да се разкарва единствено заради това. Имали достатъчно резервни четки за зъби. „Но той е такъв“, каза ми жена му. „Такъв човек е.“

После пристигнаха полицаите.

За онези от вас, които отидохте, нека би опиша какво беше в училище в деня на неговото погребение. С една дума... беше тихо. Около една четвърт от учениците се освободиха за сутринта. Повечето от тях бяха от по-горните класове, разбира се. Но на онези от нас, които отидохме на училище, учителите дадоха да разберем, че дори да забравим да донесем извинителни бележки от родителите си, няма да получим отсъствия, в случай че искаме да присъстваме на погребението.

Господин Портър каза, че погребенията са част от оздравителния процес. Но аз силно се съмнявах в това. Не и за мен. Защото онази вечер на оня завой нямаше знак за спиране.

Някой го беше съборил. И някой друг... моя милост... би могла да го предотврати.

Двама офицери помогнаха на мъжа ѝ да влезе. Тялото му трепереше. Жена му стана и отиде при него. Прегърна го и двамата заплакаха.

Когато си тръгнах, затваряйки вратата зад гърба си, последното, което видях, беше как двамата стоят по средата на дневната. И се прегръщат.

За да не пропускат материал онези от вас, които отидоха на погребението, през въпросния ден останалите не правихме нищо. Всички учители ни оставиха да правим каквото си искаме. Да пишем. Да четем.

Да мислим.

Какво правих аз? За пръв път се замислих за своето собствено погребение.

Все повече и повече, макар и в по-общ план, размишлявах за своята собствена смърт. Просто за смъртта като факт. Но през онзи ден, докато всички бяхте на погребението, започнах да мисля за своето.

Стигам до стопа. Посягам с върховете на пръстите си и докосвам студения метален прът.

Представях си как животът — в училище и извън него — продължава без мен. Но не можех да си представя моето погребение. Изобищо. Най-вече защото не можех да си представя кой ще дойде или какво ще се каже на него.

Нямах... нямам... никаква представа какво си мислите за мен.

И аз не знаех какво си мислят другите за теб, Хана. Тъй като родителите ти не те погребяха в този град, когато разбрахме, никой не каза почти нищо по въпроса. Искан да кажа, аз бях там. Чувствахме го. Празния ти чин. Фактът, че няма да се върнеш. Но никой не знаеше откъде да започне. Никой не знаеше как да постави началото на един такъв разговор.

Минаха две седмици от партито. До момента ти, Джени, отлично се справиш със задачата да се криеш от мен. Предполагам, че е разбираемо. Искан ти се да забравиш какво сторихме — какво се беше случило с колата ти и с онзи пътен знак. Последниците.

Но никога няма да забравиш.

Може би не си имала представа какво мислят другите за теб, защото те самите не са знаели. Може би не си ни дала достатъчно материал, на който да се опрем, Хана. Ако не беше онова парти, никога нямаше да се срещна с истинското ти „аз“. Но по някаква необяснима причина, за което съм изключително благодарен, ти ми предостави този шанс. Колкото и кратка да беше, ти ми даде тази възможност. И на мен онази Хана, която срещнах вечерта на партито, ми хареса. Може би дори бих могъл да я обичам.

Но ти реши да не допуснеш това да се случи, Хана. Ти беше онази, която го реши.

От друга страна, ще трябва да мисля за това само още един ден.

Обръщам гръб на стопа и се отдалечавам.

Ако знаех, че на онзи завой ще се сблъскат две коли, щях да се върна тичешком на партито и веднага да повикам полицаите. Но изобищо не си представях, че това може да се случи. Изобищо. Затова тръгнах. Но не обратно към партито. Мислите ми препускаха хаотично. Не можех да разсъждавам трезво. Дори не можех да ходя, без да залитам.

Искан да погледна назад. Да хвърля поглед през рамо и да видя знака стоп с огромните светлоотразяващи букви, умоляващ Хана.

Спри!

Но продължавам да гледам напред, отказвам да го възприема като нещо повече от онова, което е. Просто знак. Знак за спиране на ъгъла на една улица. Нищо повече.

Завивах ъгъл след ъгъл, без да имам представа къде отивам.

Двамата с теб сме вървели по тези улици, Хана. По различни маршрути, но по едно и също време. През една и съща вечер. Вървахме по тези улици, за да се махнем. Аз от теб. Ти от партито. Но не просто от партито. От самата себе си. По едно време чух как изсвистяват гуми, обърнах се и видях как две коли се сблъскват.

Успях да стигна до една бензиностанция. С-7 на вашите карти. И използвах уличен телефон, за да се обадя в полицията. Докато чаках, осъзнах, че стискам слушалката с надеждата отсреща никой да не вдигне.

Исках да чакам. Исках телефонът да продължи да си звъни. Исках животът да си остане там... на пауза.

Повече не мога да следвам картата ѝ. И няма да ходя до бензиностанцията.

Когато най-сетне някой вдигна, преглътнах сълзите, които мокреха устните ми и казах, че на ъгъла на „Тенгълуд“ и „Южна“...

Но жената ме прекъсна. Каза ми да се успокоя. Тогава разбрах колко силно плача. Какви усилия полагах, за да си поема дълбока глътка въздух.

Пресичам улицата и се отдалечавам още повече от къщата, в която се беше състояло партито.

През последните няколко седмици многократно се отклонявах от прекия път, за да избегна тази къща. Да избегна напомнянето, болката от единствената ми нощ с Хана Бейкър. Нямам желание да я виждам два пъти за една вечер.

Каза ми, че полицаите вече били извикани и пътували нататък.

Премествам раницата пред гърдите си и изваждам картата.

Бях шокирана. Не можех да повярвам, че си се обадила в полицията, Джени.

Разгръщам я, за да ѝ хвърля последен поглед.

Но не би трябвало да се шокирам. Защото, както се оказа, не ти им се беше обадила.

После я смачквам, правя я на топка с размера на юмрука ми.

На следващия ден, когато отидох на училище и всички възстановяваха събитията от предишната нощ — ето кога разбрах кой се е обадил. Но не, за да съобщи за съборен знак.

Пъхам картата дълбоко в един храст и отминавам.

А за катастрофа. Катастрофа вследствие на съборен пътен знак. Катастрофа, за която не знаех... до този момент.

Но през въпросната вечер, след като затворих слушалката, продължих още известно време да обикалям по улиците. Защото трябваше да спра да плача. Преди да се прибера у дома, трябваше да се успокоя. Ако родителите ми ме хванеха, докато се промъквам скришом с обляно в сълзи лице, щяха да ме затрупат с твърде много въпроси. Въпроси, на които не можеше да се даде отговор.

Това правя в момента. Стоя настрана. В нощта на партито не съм плакал, но сега едва се сдържам. И не мога да се прибера у дома.

Вървах, без да се замислям кой път да хвана. И ми беше хубаво, че усещам. Студа. Мъглата. В това беше преминал дъждът междуременно. В лека мъгла.

Вървах в продължение на часове, представяйки си как мъглата се сгъстява и ме поглъща цялата. Мисълта, че мога да изчезна ей така — просто така — ме правеше щастлива.

Но както знаете, това така и не се случи.

□

Отварям уокмена, за да обърна касетата. Вече съм почти накрая.

Господи. Изпускам дъха си и затварям очи.

Краят.

КАСЕТА 6: СТРАНА Б

□

Извинявайте. Предполагам, че това, което казах, е странно. Защо то не правя ли точно това самата аз? Да се самоотписвам?

Да. Всъщност да.

И това е, до което в крайна сметка се свежда всичко. До факта, че аз... отписвам... сама себе си.

Каквото и да съм казала до този момент, за когото и да съм говорила, всичко се връща обратно към мен, всичко завършва с мен.

Гласът ѝ звучи спокойно. Приела е онова, което казва.

Преди партито на много пъти ми беше идвало да се предам. Не знам, може би някои хора просто са по-предразположени да мислят за това от другите. Защото всеки път, когато се е случвало нещо лошо, аз си мислех именно за това.

За това? Добре. Ще го кажа. Мислех си за самоубийство.

Гневът, обвинението, всичко се е изпарило. Решението е взето. За нея светът вече не е борба.

След всичко, за което разказвам в записите, след всяка отбелязана случка, аз си мислех за самоубийство. Обикновено това беше просто мимолетна мисъл.

Щеше ми се да умра.

Много пъти съм мислил върху тези думи. Но е трудно човек да ги произнесе на глас. А още по-страшно е да чувстваш, че може наистина да го мислиш.

Но понякога отивах по-нататък и се питах как ли бих го направила. Пъхах се под завивките и се чудех дали въобще има нещо, което да използвам.

Пистолет? Не. Никога не сме разполагали с такъв. А и не знаех откъде мога да се снабдя.

Обесване? Какво бих могла да използвам? Къде бих го направила? Но дори и да знаех как и къде, така и не успях да

блокирам представата как някой ме намира — разлюляна — на сантиметри от пода.

Не можех да причиня това на мама и татко.

Как тогава са те открили? Чух толкова много слухове.

Превърна се в някаква извратена игра — да си представям как се самоубивам. А съществуват наистина откачени и творчески начини.

Нагълтала си се с хапчета. Това всички знаем. Някои твърдят, че си припаднала и си се удавила в пълната вана.

Стесних кръга до две неща. Ако исках хората да го вземат за инцидент, трябваше да излятя с колата си от шосето. Някъде, където шансовете за оцеляване са нулеви. В покрайнините на града е пълно с такива места. Вероятно съм минавала покрай всяко едно от тях поне дузина пъти през последните две седмици.

Някои казват, че си пуснала крана в банята, но си заспала на леглото, докато ваната се е пълнела. Майка ти и баща ти се върнали вкъщи, заварили банята наводнена и почнали да те викат. Но отговор не последвал.

Но пък съществуват тези касети.

Мога ли да съм сигурна, че вие, дванайсетте, ще пазите тайна? Че няма да кажете на родителите ми какво всъщност се е случило? Ще ги оставите ли да продължат да вярват, че е нещастна случайност, ако това е официалната версия, която циркулиранаоколо?

Тя замълчава.

Не знам. Не съм сигурна.

Тя мисли, че може да кажем. Мисли, че ще отидем при приятелите си и ще изтърсим: „Искате ли да разберете една ужасна тайна?“.

Затова се спрях на най-безболезнения начин.

Хапчета.

Стомахът ми се преобръща, сякаш тялото ми иска да се освободи от всичко. Храна. Мисли. Емоции.

Но какви точно хапчета? И колко? Не съм сигурна. А нямам много време да реша, защото утре... Ще го направя.

Ау!

Сядам на бордюра на едно тъмно тихо кръстовище.

Вече няма да съм наоколо... утре.

В повечето къщи, разположени покрай свързващите се в тази точка четири пресечки, няма много признаци, че собствениците им са будни. Няколко прозореца примигват с бледосинкавата светлина от телевизора в мрака на нощта. Лампите над външните врати на една трета от тях светят. Но като изключим окосената трева или паркирана отпред кола, за останалите е трудно да се допусне, че изобщо са обитатели.

Утре ще стана, ще се облека и ще отида до пощата. Там ще пусна пакет с касети, адресиран до Джъстин Фоли. След което няма да има връщане назад. Ще отида на училище, прекалено късно за първия час, и всички ще прекараме един последен ден заедно. Единствената разлика ще бъде, че аз ще знам, че ще е последен.

А вие — не.

Мога ли да си спомня? Мога ли да си я представя по коридорите през онзи последен ден? Искам да си спомня последния път, в който съм я видял.

А вие ще се държите с мен, както винаги сте се държали. Помните ли кое е последното нещо, което сте ми казали?

Аз не.

Последното, което сте ми сторили?

Усмивам ти се. В това съм сигурен. Усмивах ти се всеки път, когато те срещах след това парти, но ти никога не вдигна поглед към мен. Защото вече си била взела решение.

Ти знаеше, че стига да пожелаеш, можеш да ми се усмихнеш в отговор. Но нямаше как да го направиш. Не и след като искаше да приключиш с всичко.

А какво бе последното нещо, което съм казала на всеки един от вас? Защото, повярвайте ми, аз знаех, че това е последното, което ви казвам.

Нищо. На мен ми каза да изляза от стаята — и това беше всичко. След това винаги намираше начин да ме игнорираш.

Кое то ни отвежда до един от последните ми уикенди. Уикендът след инцидента. Уикендът, през който се състоя едно ново парти. Парти, на което аз не присъствах.

Да, все още бях наказана да не излизам от къщи. Но не това беше причината да не присъствам. Всъщност, ако исках да отида,

щеше да е много по-лесно от предишния път, защото по това време пазах една къща. Приятел на баща ми беше извън града и аз наглежах къщата му, хранех кучето му и изобищо внимавах да не стане нещо, понеже няколко къщи по-надолу щеше да има ученически купон с много музика и алкохол. И той наистина се състоя. Може би не беше толкова голям, колкото нашия, но определено в него не вземаха участие начинаещи.

Дори да си бях помислил, че може да си на въпросния купон, пак щях да си остана у дома.

От начина, по който ме пренебрегваше в училище, личеше, че и там ще бъде същото. А това беше теория, доказването на която щеше да ми се отрази твърде болезнено.

Чувала съм да казват, че след прекаляване с текила дори миризмата на този алкохол можел да те накара да повърнеш. И макар в действителност да не повърнах от това парти, самият факт, че бях наблизил — че го чувах — караше стомахът ми да се свива на топка.

Една седмица изобищо не беше достатъчна, за да превъзмогна емоциите от онова последно парти.

Кучето полудяваше, подскачаше с лай всеки път, когато някой минеше покрай прозореца. Приляквах и му виках да се махне оттатък, но се страхувах да отида да го прибера — страхувах се някой да не ме познае и да не ме повика по име.

Затова прибрах кучето в гаража, където можеше да си лае на воля.

Чакай, сега си спомням. Последният път, в който те видях.

Беше невъзможно да се изолирам от гърмящия звук на тонколониите. Но опитах. Минах тичешком през цялата къща, пуснах завесите и затворих всяка щора, която успях да намеря.

Помня последните думи, които си казахме.

После се скрих в спалнята и усилих звука на телевизора до дупка. Но макар че вече не можех да го чувам, усещах гърменето на тонколониите вътре в себе си.

Силно стиснах очи. Вече не гледах телевизия. Вече не бях в тази стая. Можех да мисля единствено за онази гардеробна, за това, как се криех в нея сред купчината дрехи. И отново започнах да се клатя

напред-назад, напред-назад. И отново наоколо нямаше кой да ме чуе как плача.

В часа по английски при господин Портър забелязах, че чинът ти е празен. Но когато звънецът би и излязох в коридора, те видях там.

Накрая партито се разпадна. И след като всички за пореден път минаха покрай прозореца и кучето спря да лае, обиколих цялата къща и дръпнах обратно всички завеси.

Почти се сблъскахме. Но очите ти гледаха надолу и ти не разбра, че това съм аз. И двамата едновременно казахме: „Извинявай“.

След като бях прекарала толкова дълго време затворена вътре, реших да си поема глътка чист въздух. И може би на свой ред да се превърна в герой.

После ти погледна нагоре. Видя ме. И очите ти... Какво имаше в тях? Тъга? Болка? Заобиколи ме и се опита да отметнеш коса от лицето си. Ноктите ти бяха лакирани в тъмносиньо. Гледах как отминаваш по дългия коридор, а хората се блъскаха в мен. Но ми беше все едно.

Стоях там и гледах как изчезваш. Завинаги.

Още веднъж, всички. Д-4. Къщата на Кортни Кримсън. Мястото на партито.

Не, този запис не е за Кортни... макар тя да играе известна роля. Но Кортни няма представа какво ще каже, защото си тръгна точно когато нещата бяха започнали да се заформят.

Обръщам се и тръгвам обратно на къщата на Кортни.

Планът ми беше просто да отида до там. Може би щях да попадна на някой, който се мъчи да пхне ключа си в ключалката на колата и щях да му предложа да го откарам у тях.

Не отивам до къщата на Кортни. Отивам в парка „Айзенхауер“, сцената на първата целувка на Хана.

Но улицата беше празна. Всички си бяха отишли.

Или поне така изглеждаше.

И тогава някой ме повика.

Над високата дървена ограда отстрани на къщата надникна нечия глава. И чия беше тази глава? На Брайс Уокър.

Господи, не. Това може да свърши само по един-единствен начин. Ако някой е в състояние да вгорчи още повече живота на Хана, то това със сигурност е Брайс.

— *Къде отиваш?* — *попита ме той.*

Колко пъти съм го виждал в компанията на приятелките му — как сграбчва китките им и ги извива? Как се отнася с тях като с парче месо.

И при това — на публично място.

Тялото, раменете ми, всичко бе настроено да продължи да ходи, да подмине къщата. И наистина трябваше да продължа. Но лицето ми се извърна към него. Откъм неговата страна на оградата се вдигаше пара.

— Ела при нас — каза ми той. — Изтрезняваме.

И чия глава трябваше да изскочи до неговата? Тази на госпожица Кортни Кримсън.

Какво съвпадение. Тя беше онази, която ме използва за личен шофьор, за да стигне до едно парти. А ето че сега аз ѝ се натрисам неканена, след края на нейното парти.

Тя бе онази, която ме заряза без компания. А ето ме сега пред нейната къща и тя няма къде да се скрие.

Не заради това си го направила, Хана. Не поради тази причина си се присъединила към тях. Знаела си, че това е възможно най-лошият избор. Знаела си го.

Но коя съм аз, че да продължавам да ѝ се сърдя?

Ето защо си го направила. Искала си светът да се срути около теб. Искала си всичко да стане възможно най-черно. А Брайс, както добре си знаела, е можел да ти помогне в това начинание.

Той каза, че просто си почивате. После ти, Кортни, ти предложи да ме закараш у дома, без да знаеш, че „у дома“ бе само през две къщи. Звучеше толкова искрена, че чак ме изненада.

Дори се почувствах малко виновна.

Имах желание да ти простя, Кортни. Прощавам ти. Всъщност, прощавам почти на всеки един от вас. Но въпреки това трябва да ме изслушате. Въпреки това трябва да знаете.

Прекоших мократа трева и дръпнах резето на вратичката в дъсчената ограда. Леко я откряхнах. А зад нея видях източника на парата... джакузи от секвоя. Дюзите не бяха отворени и единственият звук, който се чуваше, беше плискането на водата в стените на ваната. И във вас двамата.

Главите ви бяха отпуснати назад, почиваха върху ръба на джакузито. Очите ви — затворени. Леките усмивки върху лицата ви

правеха водата и парата толкова привлекателни.

Кортни извъртя глава в моята посока, без да отваря очи.

— По белъо сме — информира ме тя.

Изчаках една секунда. Дали трябва?

Не... но ще го направя.

Знаела си в какво се забъркваш, Хана.

Свалих си блузата, събух обувките, смъкнах джинсите си и изкачих дървените стъпала. И после? Потопих се във водата.

Усещането беше толкова отпускане. Толкова успокояващо.

Напълних шепи с топла вода и я оставих да се оттече върху лицето ми. Избърсах я назад, към косата си. Затворих очи, тялото ми се плъзна надолу, главата ми се отпусна върху ръба.

Но едновременно с успокояващото докосване на водата ме завладя ужас. Не биваше да съм тук. Не вярвах на Кортни. Не вярвах на Брайс. Независимо какви бяха първоначалните им намерения, познавах и двамата достатъчно добре, за да не им вярвам.

И бях права... но с мен така или иначе беше свършено. Бях приключила с борбата. Отворих очи и погледнах към нощното небе. През парата целият свят изглеждаше като приказка.

Присвивам очи, докато ходя, искам да ги затворя напълно.

Не след дълго във водата стана неприятно да се седи. Прекалено горещо.

Когато отварям очи се надявам да установя, че съм се озовал пред парка. Не искам да виждам повече тези улици, по които съм вървял и по които е вървяла Хана в нощта на партито.

Но когато оттласнах гръб от стената на ваната и седнах, за да охладя горната част на тялото си, видях гърдите ми да прозират под мокрия сутиен.

Затова се плъзнах обратно надолу.

Брайс също се плъзна... бавно... по пейката, намираща се под водата. Рамото му опря в моето.

Кортни отвори очи, погледна ни, после отново ги затвори.

Удрям с юмрук по ръждясалата телена ограда. Затварям очи и плъзвам пръсти по грапавата повърхност на метала.

Думите на Брайс бяха нежни, очевидно се опитваше да ме настрои на романтична вълна.

— Хана Бейкър — промълви.

Всички знаят какъв си, Брайс. Всички знаят какво правиш. Но държа да отбележа, аз не предприех нищо, за да те спра. Попита ме дали съм се забавлявала на партито. Кортни прошепна, че не съм присъствала, но на теб изглежда не ти пукаше. Вместо това върховете на пръстите ти докоснаха външната страна на бедрото ми.

Отварям очи и отново удрям по оградата.

Стиснах челюсти и пръстите ти се отместиха.

— Приключи прекалено бързо — информира ме ти. И също толкова бързо пръстите ти се върнаха върху бедрото ми.

Държа се здраво за оградата и вървя напред. Когато отдръпвам пръсти, се порязвам.

Цялата ти ръка ляга върху бедрото ми. И когато не те спрях, ти я плъзна нагоре към корема ми. Палецът ти докосна долната част на сутиена ми, малкото ти пръстче се завря под ръба на бикините ми.

Извърнах глава настрани. И знам, че не се усмихвах.

Ти събра пръстите си и започна да описваш бавни кръгове по корема ми.

— Приятно е — каза.

Усетих как водата се разплисква и отворих очи за секунда. Кортни се отдалечаваше.

Още ли причини ти трябват, Кортни, за да те намразят всички?

— Помниш ли, когато беше в първи курс? — попита ме ти.

Пръстите ти се мушнаха под сутиена ми. Но ти не се нахвърли отгоре ми. Предполагам, че проверяваше докъде се простират границите. Палецът ти се плъзна под гърдите ми.

— Не беше ли в онзи списък? За най-хубав задник сред първокурсничките?

Брайс, ти със сигурност забеляза как челюстите ми се стягат. Видя сълзите ми. Нима подобно нещо те възбужда?

Брайс ли? Да. Възбужда го.

— Вярно е — каза.

И тогава, просто ей така, аз се оставих на течението. Раменете ми увиснаха. Краката ми се разтвориха. Съвсем наясно бях какво правя. Нито веднъж не бях оправдала репутацията, която всички вие ми бяхте изградили. Нито веднъж. Въпреки че понякога ми

беше трудно. Въпреки че понякога се усещах привлечена от някого, който искаше да излезе с мен единствено заради клюките, които беше чувал по мой адрес. Но винаги казвах „не“ на тези хора.

Винаги!

До тази вечер с Брайс.

Така че — поздравления, Брайс. Ти си избраникът! С теб оправдах репутацията си, позволих ѝ да се слее с мен. Какво е усещането?

Чакай, не отговаряй на този въпрос. Нека първо да кажа следното: не бях привлечена от теб, Брайс. Никога не съм била. Всъщност, ти ме отвращаваше.

А аз ще ти скриям задника, негоднико. Кълна се.

Докосваше ме... но всъщност аз използвах теб. Имах нужда от теб, за да се откажа от себе си, напълно.

За всички, които слушат, нека е ясно. Не казах „не“, нито отблъснах ръцете му. Единственото, което сторих, бе да извърна глава, да стисна зъби и да преглътна сълзите си. И той го видя. Дори ми каза да се отпусна.

— Просто се отпусни. Всичко ще бъде наред.

Сякаш фактът, че го оставях да ме гали, щеше да реши всичките ми проблеми.

Но в крайна сметка аз не ти казах нито веднъж да се махаш... и ти остана.

Спря да описваш кръгове по корема ми. Вместо това започна да галиш нежно кръста ми. Малкото ти пръстче отново се плъзна под ръба на бельото ми, нагоре-надолу, от единия до другия край. Последва го друг пръст, избута малкото ти пръстче още по-надолу. Това беше всичко, което ти трябваше, Брайс. Започна да ме целуваши по раменете, по шията, пръстите ти се движеха нагоре-надолу. После продължи. Не спря дотам.

Съжалявам. Прекалено описателно ли звучи за някои от вас? Много лошо.

Когато ти свърши, Брайс, аз излязох от джакузито и се отдалечих на две къщи разстояние от теб. Нощта беше свършила. Аз бях свършена.

□

Свивам юмрук и го вдигам пред лицето си. През насълзените си клепачи виждам как кръвта се стича между пръстите ми. Кожата е дълбоко порязана на няколко места, разкъсана от ръждивата тел на оградата. Няма значение къде е следващото място, на което Хана иска да отиде. Знам къде ще прекарам остатъка от нощта. Но първо трябва да почистя ръката си. Раната щипе, но ми премалява главно при гледката на собствената ми кръв.

Отправлям се към най-близката бензиностанция. На две пресечки по-надолу е, няма да се отдалеча много. На няколко пъти изтръсквам ръката си, оставям тъмни капки кръв по тротоара.

Когато стигам до бензиностанцията, пъхам ранената си ръка в джоба и дръпвам стъклената врата на минимаркета. Намирам прозрачно шишенце чист спирт и малка кутийка с лейкопласт, оставям няколко долара на касата и искам ключа за тоалетната.

— Тоалетните са отзад — казва ми жената на касата.

Завъртам ключа в ключалката и отварям вратата с рамо. После изплаквам ръката си под струя студена вода и гледам как кръвта се стича в канала. Развъртам капачката на шишенцето със спирт и с едно рязко движение — защото ако мисля, няма да го направя — изливам цялото съдържание върху раната си. Тялото ми се стяга и аз изругавам на глас възможно най-силно и грубо. Имам чувството, че кожата ми се отлепя от мускулите. След няколко мига, които ми се струват дълги колкото час, най-сетне успявам отново да свия пръстите си. Със свободната си ръка и зъбите си залепям парче лейкопласт.

Връщам ключа и жената не казва нищо друго, освен „лека нощ“.

Когато излизам на тротоара, отново хуквам. Остава само една касета. Със син номер тринайсет в ъгъла.

КАСЕТА 7: СТРАНА А

Паркът „Айзенхауер“ е пуст. Стоя смълчан на входа, поглъщам с поглед всичко наоколо. Тук ще прекарам нощта. Тук, преди да се оставя сънят да ме завладее, ще изслушам последните думи, които Хана Бейкър иска да каже.

Покрай площадките за игра се извисяват улични лампи, но крушките на повечето от тях са или изгорели, или счупени. Основата на пързалката ракета е обвита в тъмнина. Но някъде горе, там, където ракетата се издига над люлките и дърветата, лунната светлина се отразява в металните пръчки — чак до върха.

Стъпвам върху пясъка, заобикалящ пързалката. Навеждам се и минавам под долната платформа, повдигната от земята с три огромни метални перки. В най-ниското ниво над главата ми е изрязан отвор, достатъчно голям, за да се провери през него възрастен човек. Към пясъка се спуска метална стълба.

Когато се изправам, раменете ми минават над отвора. Със здравата си ръка се опирам на ръба и се изкачвам на първата платформа.

Бръквам в джоба на якето си и натискам бутона за старт.

□

Един... последен... опит.

Тя шепне. Касетофонът е близо до устните ѝ и след произнасянето на всяка дума чувам дъха ѝ.

Давам на живота още един шанс. И този път ще поискам помощ. Ще потърся помощ, защото не мога да се справя сама. Опитам.

Не, не си, Хана. Аз бях готов да ти помогна, но ти ме отпрати.

Разбира се, ако слушате това, значи съм се провалила. Или той се е провалил.

А ако той се провали, всичко е решено.

Гърлото ми се свива и аз започвам да се катеря по следващата стълба.

Само един човек стои между вас и тази колекция от касети: господин Портър.

Не! Той не може да има нещо общо с тази история.

Господин Портър ни преподаваше английски. Виждам го всеки ден. Не искам той да знае. За мен. За който и да било от другите. Намесването на възрастен в цялата история — на човек от училището — е повече, отколкото съм очаквал и съм си представял.

Господин Портър, да видим как ще се справите.

Звукът на велкро, което се разлепя. После някакво шумолене. Тя пъха рекордера в нещо. В раницата си? В джоба на якето си?

Чука.

И отново.

— *Хана, радвам се, че успя.*

Гласът звучи приглушено, но го разпознавам. Той е. Плътен, но приятелски.

— *Влез. Седни.*

— *Благодаря ви.*

Нашият учител по английски, но в същото време и педагогически съветник, отговарящ за всички ученици с фамилии от А до Г. Педагогическият съветникът на Хана Бейкър.

— *Удобно ли ти е? Искаш ли вода?*

Добре съм. Благодаря.

— *Така, Хана, с какво мога да ти помогна? За какво искаш да си поговорим?*

— *Ами... всъщност не знам. За всичко, предполагам.*

— *Това може да отнеме доста време.*

Дълга пауза.

Прекалено дълга.

— *Няма нищо, Хана. Разполагам с толкова време, колкото ти е нужно. Когато си готова.*

— *Просто са... разни неща. В момента всичко ми е толкова трудно.*

Гласът ѝ трепери.

— *Не зная откъде да започна, искам да кажа, донякъде знам. Но случилото се е толкова много, че не зная как да го обобщя.*

— *Няма нужда да го обобщаваш. Защо не започнем с това, как се чувстваш днес?*

— *В момента ли?*

— *В момента.*

— *В момента се чувствам загубена, предполагам. Някак празна.*

— *В какъв смисъл празна?*

— *Просто празна. Просто не изпитвам нищо. Вече не ми пука.*

— *За какво?*

Накарайте я да ви каже.

Продължавайте да ѝ задавате въпроси, но я накарайте да ви каже.

— *За всичко. За училището. За самата мен. За хората от училище.*

— *Ами за приятелите ти?*

— *Ще трябва да обясните какво разбирате под думата „приятели“, ако искате да ви отговоря на този въпрос.*

— *Не ми казвай, че нямаш приятели, Хана. Виждам те по коридорите.*

— *Сериозно, имам нужда от дефиниция. Как разбира човек какво всъщност е приятелят?*

— *Някой, към когото можеш да се обърнеш, когато...*

— *В такъв случай нямам никакви приятели. Затова съм тук, нали така? Обръщам се към вас.*

— *Да, така е. И аз се радвам, че го правиш, Хана.*

Пропълзявам по втората платформа и коленича до един отвор между решетките. Отвор, който е достатъчно голям, за да могат хората да се проврат през него и да стигнат до пързалката.

— *Нямате представа колко трудно ми беше да си уредя тази среща.*

— *Графикът ми е доста свободен тази седмица.*

— *Не исках да кажа, че ми е било трудно да се запиша за среща. Трудно ми беше да се реша да го направя.*

Лунната светлина се отразява в гладката метална повърхност на пързалката. Представям си как преди около две години Хана се оттласква и полита надолу по същата тази пързалка.

Как се плъзва.

— *И пак да ти кажа колко се радвам, че си тук, Хана. Каж ми, как би искала да се променят нещата за теб, след като излезеш от този офис?*

— *Искате да кажете — как бихте могли да ми помогнете?* —
Да.

— *Предполагам, че аз... Не знам. Не съм сигурна какво очаквам.*

— *Ами, от какво имаш нужда в момента, а не го получаваши? Да започнем оттам.*

— *Искам да спре.*

— *Какво искаш да спре?*

— *Всичко. Хората. Животът.*

Отдръпвам се назад.

— *Хана, знаеш ли какво каза току-що?*

Знае, господин Портър. Искане и вие да забележите какво е казала и да ѝ помогнете.

— *Каза, че искаш животът да спре, Хана. Твоят живот ли?*

Никакъв отговор.

— *Това ли имаше предвид, Хана? Разбираш, че това са много сериозни думи.*

Тя разбира всяка дума, която излиза от устата ѝ, господин Портър. Знае, че са сериозни думи. Направете нещо!

— *Знам. Такива са. Съжалявам.*

Не се извинявай. Говори с него!

— *Не искам животът ми да свърши. Заради това съм тук.*

— *Какво се е случило, Хана? Как стигнахме дотук?*

— *Ние? Или как аз стигнах дотук?*

— *Ти, Хана. Как стигна до това положение? Зная, че не можеш да обясниш всичко с няколко думи. Става дума за ефекта на снежната топка, прав ли съм?*

Да. Ефектът на снежната топка. Така го нарича и тя.

— *Едно нещо води след себе си друго. Прекалено много е, нали?*

— *Прекалено трудно е.*

— *Животът ли?*

Нова пауза.

Сграбчвам външните пръчки на ракетата и се издърпвам нагоре. Превързаната ми ръка ме прорязва. Пари, когато прехвърлям тежестта си върху нея, но няма значение.

— *Ето. Вземи това. Цяла кутия носни кърпички само за теб. Не са използвани.*

Смях. Той я разсмя!

— Благодаря.

— Да поговорим за училище, Хана. Мога да си представя как ние — извинявай — ти си стигнала до това положение.

— Добре.

Почвам да се изкачвам към най-горното ниво.

— Когато се замислиш за училище, кое е първото нещо, което ти хрумва?

— Ученето, предполагам.

— Добре, това е добре.

— Шегувам се.

Сега е ред на господин Портър да се засмее.

— Тук научавам разни неща, но не това е за мен училището.

— Какво тогава е то за теб?

— Място. Просто място, пълно с хора, с които съм длъжна да бъда.

Сядам на последната платформа.

— И това ти е трудно?

— Понякога.

— С определени хора или с хората по принцип?

— С определени хора. Но също така... с всички.

— Можеш ли да бъдеш малко по-конкретна?

Облягам гръб на металното кормило. Лунният сърп над върховете на дърветата е толкова ярък, че ми е трудно да гледам към него.

— Трудно е, защото не знам кой ще е следващият, който... нали разбирате... ще ме захване. Нито пък как.

— Какво искаш да кажеш с това „захване“?

— Нямам предвид някоя конспирация или нещо от този род. Но имам чувството, че никога не знам какво ще изскочи от храстите.

— И ще те захване?

— Знам, звучи тъпо.

— Тогава ми обясни.

— Трудно е да се обясни, освен ако не сте чули някои от слуховете по мой адрес.

— Не съм. Учителите, и особено онези от нас, които се подвизаваме в ролята на съветници, обикновено не научаваме клюките. Не че и ние си нямаме такива.

— За вас ли?

Той се смее.

— Зависи. Какво си чула?

— Нищо. Шегувам се.

— Но ще ми кажеш, ако чуеш нещо.

— Обещавам.

Не се шегувайте, господин Портър. Помогнете й. Стигнете до истинската Хана. Моля ви.

— Кога се появи... последната клюка?

— Разбирате ли, в това е цялата работа. Не всичко е клюки.

— Добре.

— Не. Слушайте...

Моля ви, чуйте я.

— Преди няколко години ме бяха избрали за... нали се сещате за онези гласувания. Е, не точно гласуване, просто нечия глупава идея да се състави един списък. От онези, за най-хубаво и най-грозно.

Той не отговаря. Дали го е виждал? Знае ли за какво говори тя?

— Оттогава насам хората все се сещат за този списък.

— Кога беше последният път?

Чувам я как издърпва салфетка от кутията.

— Наскоро. На едно парти. Кълна се, че това беше една от най-гадните нощи в живота ми.

— Заради някаква клюка ли?

— Нещо много повече от някаква клюка. Но отчасти, да.

— Мога ли да попитам какво се е случило там?

— Всъщност не беше точно по време на партито. Беше след това.

— Добре, Хана. Може ли да си поиграем на „Двайсет въпроса“?

— Какво?

— Понякога на хората им е трудно да разголят душата си, дори пред съветник, където всичко е строго поверително.

— Добре.

— И така, може ли да поиграем на „Двайсет въпроса“?

— Да.

— На партито, за което спомена, има ли замесено момче?

— Да. Но отново ви казвам, не беше по време на самото парти.

— Разбирам това. Но трябва да започнем отнякъде.

— Добре.

Той въздъхва дълбоко.

— Нямам намерение да те осъждам, Хана, но през онази нощ случило ли се е нещо, за което да съжаляваш?

— Да.

Ставам и отивам до външната решетка на ракетата.

Обгръщам две от пръчките с ръце и провесвам лице в празното пространство между тях.

— Да не е станало нещо с онова момче — можеш да си напълно откровена с мен, Хана — случило ли се е нещо, което може да бъде определено като незаконно?

— Имате предвид изнасилване ли? Не, не мисля.

— Защо не си сигурна?

— Защото имаше намесени определени фактори.

— Алкохол?

— Може би, но не и при мен.

— Наркотици?

— Не, просто... други фактори.

— Смяташ ли да повдигнеш обвинение?

— Не. Аз... не.

Издишвам дълбоко.

— Какви са възможностите ти тогава?

— Не знам.

Кажете й, господин Портър. Кажете й какви са възможностите й.

— Какво можем да направим, за да разрешим този проблем, Хана? Заедно.

— Нищо. Всичко е приключило.

— Нещо трябва да се направи, Хана. Нещо трябва да се промени за теб.

— Знам. Но какви са възможностите ми? Трябва да ми кажете.

— Ами, ако не повдигнеш обвинение, ако не си сигурна, че можеш да повдигнеш обвинение, тогава имаш две възможности.

— Какви? Какви са те?

В гласа й се прокрадва надежда. Прекалено много разчита на отговора му.

— Първо, можеш да се изправиш срещу него. Можем да го повикаме тук, за да обсъдим онова, което се е случило на партито.

Мога да освободя и двама ви от...

— Казахте, че има две възможности.

— Втората — тук съвсем не се опитвам да бъда коравосърдечен, Хана — е да продължиш напред.

— Искате да кажете, нищо да не правя?

Сграбчвам пръчките и стисвам силно очи.

— Все пак е възможност, а нали за това говорим. Виж, нещо се е случило, Хана. Вярвам ти. Но ако не повдигнеш обвинение и не се изправиш очи в очи с въпросния младеж, трябва да се замислиш върху възможността да продължиш напред, независимо от случилото се.

А ако това не е възможност? Тогава? Защото познайте какво, господин Портър, тя няма да го направи.

— Да продължа напред, независимо от случилото се?

— Той от твоя клас ли е, Хана?

— От по-горен.

— Значи догодина вече няма да е тук.

— Искате да продължа напред, независимо от случилото се.

Това не е въпрос, господин Портър. Не го възприемайте като такъв. Просто размишление на глас. Не е възможност, защото тя не може да го направи. Кажете й, че ще й помогнете.

Чува се някакво шумолене.

— Благодаря ви, господин Портър.

Не!

— Хана, чакай. Недей да си тръгваш.

Изкресявам между решетките. Над дърветата.

— Не!!!

— Мисля, че свършихме.

Не я оставяйте да си тръгне.

— Получих онова, заради което дойдох.

— Мисля, че има още за какво да си говорим, Хана.

— Не, струва ми се, че го изяснихме. Трябва да продължа напред и да превъзможна случилото се.

Не я оставяйте да излезе от онази стая!

— Прав сте, знам го.

— Хана, не разбирам защо толкова бързаш да си ходиш.

— Защото има неща, които трябва да свърша, господин Портър. Ако нищо няма да се промени, тогава по-добре да се заема с

тях, нали?

— Хана, за какво говориш?

— Говоря за живота си, господин Портър.

Хлопване на врата.

— Хана, чакай.

Второ хлопване. Отлепяне на велкрото.

Стъпки. Набират скорост.

Вървя по коридора.

Гласът ѝ е ясен. По-силен.

Вратата му е затворена зад мен. Остава затворена.

Пауза.

Той не идва.

Силно притискам лице към пръчките. Колкото повече натискам, толкова повече ми приличат на менгеме, пристягащо черепа ми.

Оставя ме да си отида.

Слепоочията ми пулсират много силно, но аз не ги докосвам. Не ги потърквам. Оставям ги да си пулсират.

Мисля, че обясних съвсем ясно, но никой не пристъпи напред, за да ме спре.

Кой още, Хана? Родителите ти? Аз? На мен не си ми обяснила съвсем ясно.

Много от вас бяха загрижени, само че не достатъчно. А това... това точно ми беше нужно да разбера.

Но аз не знаех през какво преминаваш, Хана.

И го разбрах.

Стъпките продължават. Още по-забързани.

Съжалявам.

Рекордерът щраква.

Започвам да плача с лице, притиснато към пръчките. Знам, че ако някой минава през парка, ще ме чуе. Но ми е все едно, защото не мога да повярвам, че току-що съм чул последните думи на Хана Бейкър.

„Съжалявам.“

Още веднъж, това е думата. И сега, всеки път, когато някой я произнася, ще се сещам за Хана. Но някои от нас няма да имат желание да ѝ отвърнат със същата тази дума. Някои от нас ще ѝ бъдат страшно ядосани, задето се е самоубила и обвинява за това всички останали.

Аз щях да ѝ помогна, ако ми беше позволила. Щях да ѝ помогна,
защото искам да е жива.

Стигнала края си, лентата започва да вибрира в уокмена.

КАСЕТА 7: СТРАНА Б

Лентата прищраква и продължава да се върти.

Сега, когато вече не говори, лекото статично прашене, което постоянно присъстваше като фон, звучи по-силно. Именно поради този постоянен шум в продължение на седем касети и тринайсет истории гласът ѝ сякаш достигаше до слуха ми от дистанция.

Хващам се за решетките и затварям очи, оставям се този шум да ме завладее. Ярката луна изчезва. Люлеещите се върхове на дърветата също. Лекият ветреца върху кожата ми, отшумяващата болка в пръстите, звукът на лентата, превъртаща се от едната ролка към другата, ми напомнят за всичко, което чух през последния ден.

Дишането ми се забавя. Напрежението в мускулите започва да отслабва.

После — щракване в слушалките. Бавно поемане на дъх.

Отварям очи срещу ярката лунна светлина.

Хана, топло:

Благодаря.

□

ДЕНЯТ СЛЕД ИЗПРАЩАНЕТО НА КАСЕТИТЕ

Боря се с всеки мускул на тялото си, което копнее да се предаде и да припадне. Да не тръгвам за училище. Да отида някъде другаде и да се скрия до утре. Но когато и да се завърна, фактите ще са същите — ще трябва да се изправя лице в лице с останалите хора от записите.

Доближавам входа на паркинга, една туфа бръшлян зад широка плоча от дялан камък ни посреща в гимназията. „ОТ ВИПУСК '93“. През последните три години съм подминавал тази плоча безброй пъти, но нито веднъж паркингът не е бил толкова пълен. Нито веднъж, защото никога не съм закъснявал толкова много.

До днес.

Поради две причини.

Първо, чаках дълго пред вратите на пощата. Чаках да се отворят, за да изпратя една кутия от обувки, пълна с аудиокасети. Използвах торба от кафява амбалажна хартия и широко тиксо, за да я опаковам наново, като удобно забравих да си напиша адреса на мястото на подателя. После изпратих пакета на Джени Къртс, променяйки завинаги начина, по който тя ще гледа на живота и на света отсега нататък.

Причина номер две: господин Портър. Ако присъствам на първия час, който е в неговия кабинет, единственото място, към което вероятно ще бъдат извърнати очите ми, докато той пише нещо по дъската или стои зад катедрата, ще е средата на стаята, един чин вляво от моя.

Празният чин на Хана Бейкър.

Хората се втренчват в него всеки ден. Но за мен днешният ден е напълно различен от вчерашния. Така че ще се забавя възможно най-дълго пред шкафчето си. И в тоалетната. Или ще се помотая по коридорите.

Вървя по тротоара покрай училищния паркинг. Пресичам тревистите площи отпред, минавам през стъклената двойна врата на

главната сграда. Странно ми е — почти тъжно — да вървя по тези празни коридори. Всяка моя стъпка звучи толкова самотно.

Зад витрината със спечелените от училището трофеи има пет реда шкафчета, от двете им страни са разположени офисите и тоалетните. Неколцина закъснели като мен ученици вземат учебниците си. Бъркам в своето шкафче, протягам шия напред и облягам чело на хладната метална вратичка. Концентрирам се върху раменете и шията си, отпускам мускулите. Концентрирам се върху дишането си, за да го забавя. После набирам комбинацията на ключалката. Пет. Вляво — на четири, вдясно — на двайсет и три. Колко пъти съм стоял тук и съм си мислел, че никога няма да постигна успех с Хана Бейкър? Нямах представа какво изпитва тя към мен. Нямах представа каква е в действителност. Вместо това вярвах какво другите говореха за нея. И се страхувах от онова, което могат да кажат за мен, ако разберат, че я харесвам.

Завъртам ключалката, изчиствайки комбинацията.

Пет.

Четири.

Двайсет и три.

Колко пъти след партито, докато Хана още беше жива, съм стоял точно тук, на това място, и съм си мислел, че вече нямам никакви шансове с нея? Че може би съм казал или направил нещо погрешно. Бях прекалено уплашен да я заговоря отново. Прекалено уплашен да опитам.

А после, когато тя умря, шансовете изчезнаха завинаги. Всичко започна преди няколко седмици, когато в шкафчето ми беше пхната една карта.

Чудя се какво ли има в шкафчето на Хана в момента? Дали е празно? Дали не бяха събрали всичко в кутия и не я бяха оставили в склада, очаквайки завръщането на родителите ѝ? Или шкафчето ѝ е останало недокоснато, точно както тя го беше оставила?

Продължавам да притискам чело към вратичката. Извърщам глава само колкото да хвърля поглед към най-близкия коридор, към вечно отворената врата за първия час от програмата ни. Кабинетът на господин Портър. Точно там, пред неговата врата, за последен път видях Хана Бейкър жива.

Затварям очи.

Кого ще видя днес? Освен мен още осем души от това училище вече са чули касетите. Осем души днес очакват да видят какъв е ефектът им върху мен. А през следващата седмица, докато касетите се прехвърлят от човек на човек, и аз ще правя същото като останалите.

В далечината зад стената на една класна стая долита приглушено познат плътен глас. Бавно отварям очи. Този глас вече никога няма да ми прозвучи приятелски.

— Моля някой да занесе това до регистратурата вместо мен.

Гласът на господин Портър пропълзва по коридора право към мен. Мускулите на раменете ми се напрягат, сякаш натежават, и аз забивам юмрук в шкафчето.

Проскърцване на стол, последвано от стъпки, излизащи от стаята.

Коленете ми всеки момент ще се подкосят, очаквам някой да ме види и да ме попита защо не съм в час.

В отсрещната редица шкафчета се чува хлопване на вратичка.

От кабинета на господин Портър излиза Стив Оливър, кима ми и ми се усмихва. Ученичката от другото шкафче завива зад ъгъла и излиза в коридора, почти се блъсва в Стив Оливър. Прошепва извинение и го заобикаля.

Стив я поглежда, но не отвърща нищо, просто продължава да върви с равна стъпка към мен, приближава.

— Добре, Клей! — казва ми. После се засмива. — Някой е закъснял за час, а?

В коридора зад гърба му момичето се обръща. Скай. По тила ми започва да избива пот. Гледа ме и в рамките на няколко стъпки аз устоявам на погледа ѝ, после тя се обръща.

Стив приближава, но аз не го и поглеждам. Махам му да отстъпи настрана.

— Ще говорим по-късно — казвам му.

Снощи слязох от автобуса, без да си поговоря със Скай. Искях да разговарям с нея, опитах се, но я оставих да се измъкне от разговора. С времето се е научила как да отбягва хората. Всички.

Отдръпвам се от шкафчето си и я гледам как продължава надолу по коридора.

Искам да ѝ кажа нещо, да я повикам по име, но гърлото ми се свива.

Част от мен копнее да игнорира ситуацията. Копнее просто да се обърна и да продължа да се правя на зает до началото на втория час.

Но Скай върви по същия коридор, по който преди две седмици гледах как се отдалечава Хана. Тогава Хана изчезна в тълпа от ученици, оставяйки касетите да се сбогуват вместо нея. Но аз все още чувам стъпките на Скай Милър, все по-тихи и по-тихи. Тръгвам след нея.

Подминавам отворената врата на кабинета на господин Портър и бързият ми поглед остава секунда повече, отколкото съм предполагал. Празният чин някъде към средата на стаята. Празен от две седмици насам — и до края на годината. Друг чин, моят чин, който ще остане празен за един ден. Дузина лица се извърщат в моята посока. Познават ме, но не виждат всичко. Ето и господин Портър, гледа някъде другаде, но започва да извърта глава.

Залива ме вълна от емоции. Болка и гняв. Тъга и съжаление. И най-изненадващо от всичко — надежда. Продължавам да вървя.

Сега стъпките на Скай са по-силни. Колкото повече приближавам, колкото по-бързо крача, толкова по-леко ми става. Гърлото ми започва да се отпуска. На две стъпки зад нея произнасям името ѝ:

— Скай!

13 МОИ ВДЪХНОВИТЕЛИ

ДЖОУН МАРИ,

защото ми каза „да“, а също и заради това, че когато почти се бях отказал, понеже си мислех, че никога няма успея да продам своя книга, ти ми каза: „Ще го направиш“.

РОБИН МЕЛЪМ И ИВ ПОРИНЧАК

„Пътят към публикуването на една книга е като тулумбичка — дълъг и неравен, но сладък.“

Вие двамата го направихте сладък.

(Дискорусалки завинаги!)

МАМА, ТАТКО И НЕЙТ

за това, че от самото начало ме окуражаваште по време на всичките ми творчески търсения... независимо от това колко странни бяха.

ЛОРА РЕНЪРТ

за това, че ми каза: „Мога да продам това“.

КРИСТЕН ПЕТИТ

за това, че попита: „Може ли да купя това?“. Твоите редакторски насоки изведоха тази книга на съвсем ново ниво.

S.L.O.W ЗА ДЕЦАТА (МОЯТА ГРУПА КРИТИЦИ)

за това, че бяхте толкова критично настроени... в добрия смисъл на думата.

ЛИН ОЛИВЪР И СТИВЪН МУСЕР ОТ ОБЩЕСТВОТО НА ПИСАТЕЛИТЕ И ИЛЮСТРАТОРИТЕ НА ДЕТСКИ КНИГИ

за годините професионална подкрепа и окуражаване (субсидията за „Творба в процес на написване“ също беше нещо много хубаво).

РОКСИАН ЙЪНГ ОТ SMARTWRITERS.COM

за това, че повярва в тази книга от самото начало (предлагането ми за Голямата награда също беше страхотно).

КАТЛИН ДЮИ

за това, че ме направлява през ранните етапи от това съзидателно усилие.

КРИС КРЪТЧЪР

за това, че написа „Стойканец!“ (нещо средно между стоик и спартанец), първият роман за юноши, който някога съм прочел, както и за това, че ме окуражаваше да завърша тази книга — първият роман за юноши, който някога съм писал.

КЕЙТ О'СЪЛИВАН —

твоят възторг от всичко, свързано с този роман, поддържаше моя възторг от всичко, свързано с този роман.

БИБЛИОТЕКАРИТЕ И КНИЖАРИТЕ ОТ ШЕРИДЪН, УАЙОМИНГ И САН ЛУИС ОБИСПО, КАЛИФОРНИЯ —

не просто колеги, но и приятели.

НАНСИ ХЪРД —

причината, поради която написах първата си книга... преди тринайсет години.

Благодаря ви!

13 ПРИЧИНИ ЗАЩО (МЕЖДУ РЕДОВЕТЕ) 13 ВЪПРОСА КЪМ ДЖЕЙ АШЪР

Откъде дойде цялостната идея за тази книга?

Случи се някак наопаки: идеята за необичайния формат се появи преди идеята за съдържанието на книгата. Затова ще ви кажа как възникнаха двете идеи, а после и как се свързаха в едно.

По отношение на формата: години преди да започна да работя по тази книга, направих една аудио обиколка на музей, където всеки посетител получаваше уокмен с касета. Когато застанете пред даден експонат, трябваше само да натиснете копчето и разказвачът започваше да описва пред какво стоите. После натискате стоп и продължавате към следващия експонат... всичко със скоростта, която сам си определяте. Винаги съм бил привлечан от книги с необичаен формат и затова съхраних идеята за аудио обиколка дълбоко в съзнанието си. Но дълго време интересът ми се свеждаше единствено до писането на забавни книги, а не можех да открия смешна история, която да бъде представена в този формат.

Що се отнася до съдържанието: моя близка опита да се самоубие, когато беше на същата възраст като Хана. Слава богу, за щастие тя оцеля. Години наред сме обсъждали събитията и емоциите, които са я довели до вземането на онова решение. Но тя не можеше да говори за конкретно обстоятелство, без да ми разкаже за всичко, което го е предшествовало или последвало. Тази идея, че всичко оказва влияние върху всичко, както казва и самата Хана в книгата, ме заинтригува.

Двете идеи се сблъскаха, когато всъщност не търсех нова тема за книга. Няколко седмици след като се ожених, съпругата ми и аз се преместихме за шест месеца от централната част на слънчева Калифорния в Шеридън, Уайоминг. Никога преди това не ми се беше налагало да шофирам в зимни условия, но през цялото време на престоя ни там по шосетата имаше сняг и аз бях много напрегнат, докато шофирах. Веднъж, докато карах по едно много тъмно шосе, покрито с лед — идеалните условия, които да вдъхновят написването

на съспенс — цялата история се появи пред очите ми: Хана, Клей, самоубийството, пълната с касети кутия за обувки, начинът на разказване на историята. Отбих до най-близката бензиностанция и седнал в колата (и надул парното до дупка!), започнах да нахвърлям идеите си в една тетрадка. Преди да си легна същата нощ, вече бях написал въведението и част от Касета 1: Страна А.

Как стана така, че написахте романа от името на двама разказвачи едновременно?

В началото се опитах да напиша книгата, както си му е редът. Давах няколко реда на Хана, после Клей отговаряше, за да разчупи нещата. Но по онова време още не бях напълно сигурен накъде върви историята на Хана... нито пък имах каквато и да било представа, къде се появява в нея Клей. Така че голяма част от реакциите му изглеждаха безсмислени и аз трябваше да ги изтрия. Върнах се към началото и написах цялата история на Хана — от първата причина до тринайсетата. Този процес ми отне повече време, отколкото предполагах, и — за един много кратък момент — се замислих дали да не обявя книгата за завършена и да предам ръкописа просто като историята на Хана. Но чувствах, че втората гледна точка е единственият начин да се представят нещата честно. За да разберат гледната точка на Хана така, както аз исках, читателите трябваше да станат свидетели на незабавната реакция на Клей — и то не в някоя следваща глава, както става в повечето книги, разказани в първо лице единствено число, а на момента.

Има ли друга причина, поради която сте избрали тринайсет причини, освен тази, че тринайсет е фатално число?

В началото главната героиня се казваше Ана Бейкър. Но открих, че има доста романи, в които самоубийцата се казва Ана, затова реших да оставя момичетата с име Ана на спокойствие. Когато дойде ред да решавам колко истории ще разкаже госпожица Бейкър, всичко ми изглеждаше очевидно (защото обичам играта на думи). Дузината на пекаря (на английски „бейкър“ означава „пекар“) всъщност е равна на тринайсет, затова причините щяха да са тринайсет. Когато продадох правата върху книгата, заглавието ѝ беше „Дузината на Бейкър: Аудиобиография на Хана Бейкър“.

Когато започнахте историята на Хана, знаехте ли кой ще е главният герой от мъжки пол?

Когато започнах да пиша, ми бяха известни десетина от тринайсетте причини на Хана, но в тях нямаше герой, който да е подходящ да изпълнява ролята на „очи и уши“ на читателя в хода на романа. По време на едно пътуване с приятеля ми Робин измислихме Клей... и онова, което е направил, за да присъства в записите. После промених някои от историите така, че неговата касета да се появи в подходящия според мен момент.

Как решихте кои да са тринайсетте причини на Хана?

Първо разпитах жена си и колежките си какво е била гимназията за тях. Разговаряхме за случки, които навремето са мислели, че никога няма да успеят да преодолеят — както и за такива, които наистина никога не бяха успели да преодолеят. Но също така се върнах и към моите ученически години. Повечето сценарии, извлечени от реалния живот (от моя или от този на приятелите и роднините ми), не могат да бъдат разпознати в книгата, понеже първоначално бях вдъхновен от емоцията на конкретните сцени, не толкова от детайлите.

Има ли в книгата сцени, които да напомнят за истински случки?

Най-вече срамните!

Например, когато Клей среща Хана по време на прощалното парти на Кат (когато навън е ужасно студено и обувката му се развързва) — точно това ми се случи и на мен по време на първата ми среща с момиче. Подхлъзването на Зак и приятеля му по мократа трева и препъването им един в друг, докато се опитват да впечатлят Хана и Кат, също е реална случка от моя живот. Вкусът на първата целувка на Хана — на хотдог с чили сос — е подобен на вкуса на моята първа целувка — на хотдог и майонеза, само че редакторът ми реши, че е твърде противно, за да повярва човек, че е възможно това да се случи, независимо че беше вярно.

Но има и един сериозен момент, който намери място в книгата. В гимназията, в часовете по Комуникации, в плика на учителя ни бе пусната бележка, в която се говореше за самоубийство — почти идентична с тази от книгата. Тя също беше анонимна и класът реагира така, както съм го описал. Никога не разбрахме кой е авторът.

Какво ще ни кажете за сцената на действието? Вдъхновена ли е тя от реални места, намиращи се във вашия град?

Градът от романа е смесица от двата града, в които съм израснал. Никога не съм харесвал дългите описания на места... обикновено един-два малки детайла са в състояние да направят една сцена на действие много по-реалистична, отколкото тонове подробности. Сцените на действителни места (или поне така са останали в съзнанието ми) ми помогнаха да подбера онези един-два, казващи всичко, детайла.

Например в Аркадия, Калифорния, все още съществува паркът „Айзенхауер“, въпреки че пързалката ракета я няма от много години. Заведението „При Роузи“ е вдъхновено от „Сладоледът на Роузи“ (сладкарница, която вече не съществува), макар никога да не съм влизал вътре заради репутацията ѝ — същата като в книгата. „Блу Спот Ликър“ е вдъхновен от „Ред Спот Ликър“ (също вече не съществува), където многократно съм се отбивал, за да се заредя с бонбони.

Разположението на училището е същото, като това на гимназията ми в Сан Луис Обиспо, Калифорния. Обществената библиотека е същата. Киното „Крестмонт“ в стил артдеко изглежда досущ като кино „Фриймонт“. А кафенето „Градината на Моне“ прилича на кафе „Линей“... където написах голяма част от „Тринайсет причини защо“. Там дори имат същите тетрадки голям формат, в които всеки може да драска!

Имате ли чувството, че се опитвате да предадете конкретно послание с книгата си?

Мнозина от авторите отговарят отрицателно на този въпрос или пък казват, че книгата трябва да говори сама за себе си. Разбирам тази реакция, но аз имах нещо, което исках да кажа. И тъй като много от читателите изглежда го улавят, не виждам причина да отбягвам този въпрос.

Макар Хана да признава, че решението да сложи край на живота си е изцяло нейно, е много важно да внимаваме как се отнасяме с другите. Може да ни се струва, че някой просто подминава със свиване на рамене наш коментар, или пък че не се засяга от слухове по негов адрес, но не е възможно да знаем всичко, което се случва в живота на този човек, нито по какъв начин ние самите може да увеличим неговата или нейната болка. Хората оказват влияние върху живота на околните — това не може да се отрече. Любимият ми коментар на

книгата е на едно момиче, което каза, че когато прочело „Тринайсет причини защо“, ѝ се приискало „да бъде чудесна“. Колко хубаво е това!

Какво трябва да направим, ако се притесняваме, че някой от приятелите ни може би замисля самоубийство?

Първият човек, с когото един загрижен приятел би трябвало да поговори, е самият обект на притесненията ни. Върху самоубийството има наложена такава стигма, че всички сякаш се страхуваме да не обидим човека, ако повдигнем въпроса. Но аз по-скоро бих рискувал да обидя някого, отколкото да го загубя в резултат на самоубийство. Този човек трябва да знае, че може да разговаря с вас, че няма да омаловажите чувствата му. Но после трябва да му помогнете да намери помощ — начините за това са много. Не го оставяйте да отхвърли тази помощ като нещо, за което ще се сети само ако нещата се влошат. Вместо това му дайте нужните телефонни номера и имена, или още по-добре — организирайте сами тази помощ.

Какво трябва да направят онези, които разпознават себе си в Хана?

Трябва задължително да разговарят с някого за чувствата си. За съжаление, именно поради онази стигма, за която споменах по-горе, много хора се срамуват да си признаят, че са ги спохождали мисли за самоубийство и дори, че се чувстват депресирани. Важното, което трябва да се знае, е, че дори ако имат чувството, че няма с кого да си поговорят, това не е така.

Съществуват национални телефонни номера за деца, както и уебсайтове (за България — 116 111, www.hopeline.com), на разположение на младежите или на всеки, който има нужда да говори за проблемите си по 24 часа в денонощието. Хората от тези линии могат да ви свържат с местни граждани или организации, за да получите повече помощ.

Едно от най-удивителните неща, на които съм ставал свидетел покрай тази книга, е тийнейджъри да признават, че разпознават в чувствата на Хана собствените си емоции. Също така да твърдят, че осъзнават грешките на Хана — например че не е протегнала ръка за помощ (само е намеквала за проблемите си). После те правят всичко, за да получат помощта, която Хана не е получила, а за мен това е наистина вдъхновяващо.

Някога страхували ли сте се, че на хората ще им е трудно да прочетат тази книга заради сериозността на проблемите, за които се говори в нея?

Определено. Именно заради това се фокусирах върху написването ѝ като съспенс. Първо, това кара читателя да продължи да обръща страниците. Второ, има много хора, на които поради най-различни причини им е трудно да надмогнат собствените си представи и разбирания по определени въпроси, за да анализират живота на другите. Затова исках читателите да се съсредоточат върху характерите в действие, отколкото върху самите проблеми.

Някои хора, предимно възрастни, по-скоро биха предпочели да няма книги, които да се занимават с противоречиви теми, дори ако тези книги помагат да се започне диалог между тях и тийнейджърите. Доволен съм, че от много родители, учители и библиотекари чувам, че са използвали тази книга именно с цел да се подхване такъв диалог.

Защо аудиокасети? Разбирате, че са отживелица.

Да, така е. И това е една от причините, поради които съм ги използвал. С бързо променящите се технологии е невъзможно за един съвременен роман да си остане актуален, ако героите използват най-новата дума на техниката. Така че вместо Хана да изпрати причините си по интернет — в този случай терминологията би могла да се промени само за една вечер и героите в книгата така и не биха го разбрали — аз използвах още по-стара форма и я припомних на читателите. Когато нещо е остаряло, но героите все пак са запознати с него, книгата изведнъж става напълно съвременна.

Не се притеснявайте, от този отговор и моят мозък направо изпуши!

Още един пример, колата на Тони е стар мустанг и това е факт. Вместо да използвам някоя много модерна марка кола, от която книгата ще изглежда демоде само след година, аз го накарах да кара класически модел. Проблемът е решен!

Но също така ми хареса реалистичният елемент — Клей броди из града с раница, пълна с касети, и пъха тези касети в уокмена и ги вади. Това придава на неговата история интересни детайли, с които да се работи, като например намирането на начин да чуе всичките тези касети.

Слушате ли музика, докато пишете?

Не. Когато пиша лесно се разсейвам. Но преди да започна да пиша, си пускам музика, за да създам определено настроение у себе си. Докато пишех тази книга, най-често слушах саундтрака на телевизионното шоу „Така нареченият мой живот“ и групата Бъфало Том. Открих ги, понеже една от песните в саундтрака на „Така нареченият мой живот“ е тяхна. За последната сцена на книгата отново и отново си пусках песента „Лари“ на Бъфало Том. Атмосферата в тази песен, както и текстът прекрасно пасваха на сцен